

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU NA LATA 2023-2027 obszaru LGD "Dolina Soły"

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania
„Dolina Soły”

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

Zasole, Październik 2025

Spis treści

I.	<i>Charakterystyka partnerstwa lokalnego</i>	2
1.	Nazwa i forma prawna Stowarzyszenia	2
2.	Opis procesu tworzenia partnerstwa	2
3.	Ogólny opis struktury LGD zawierający w szczególności krótką charakterystykę jej członków	5
4.	Ogólna informacja o składzie organu decyzyjnego	6
5.	Zwięzła charakterystyka rozwiązań stosowanych w procesie decyzyjnym	6
6.	Wskazanie dokumentów regulujących funkcjonowanie LGD	7
7.	Wewnętrzne partnerstwo w LGD oraz komunikacja wewnętrzna i kolegalne decydowanie	8
II.	Charakterystyka obszaru i ludności objętej wdrażaniem LSR	9
III.	Partycypacyjny charakter LSR	12
1.	Szczegółowy opis procesu konsultacyjnego	12
2.	Analiza i wykorzystanie danych z konsultacji społecznych przeprowadzonych na obszarze objętym LSR do opracowania ostatecznego kształtu LSR 2023-2030.	18
3.	Współpraca z lokalną społecznością oraz wzmocnienie partnerskiej współpracy członków LGD na etapie wdrażania LSR	19
IV.	Analiza potrzeb i potencjału LSR	21
1.	Analiza potrzeb rozwojowych i potencjałów obszaru wdrażania LSR	21
2.	Określenie grup docelowych szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR, w tym grup w niekorzystnej sytuacji	54
3.	Wsparcie inicjatyw lokalnych i ponadlokalnych przez LGD.	55
V.	Spójność, komplementarność i synergia	55
1.	Spójność i komplementarność z programami i strategiami	55
2.	Wartość dodana podejścia LEADER	66
3.	Dywersyfikacja źródeł finansowania LSR	67
VI.	Cele i wskaźniki	68
VII.	Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru	84
1.	Ogólna charakterystyka wewnętrznej organizacji pracy LGD	84
2.	Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru	84
3.	Innowacyjność w LSR	85
4.	Informacja o realizacji operacji własnych i operacji realizowanych w partnerstwie.	86
VIII.	Plan działania	87
IX.	Plan finansowy	93
X.	Monitoring i ewaluacja	96

I. CHARAKTERYSTYKA PARTNERSTWA LOKALNEGO

1. NAZWA I FORMA PRAWNA STOWARZYSZENIA

nazwa: Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dolina Soły”

status prawny: Stowarzyszenie „specjalne” posiadające osobowość prawną

data rejestracji: 11 sierpnia 2008 r.

numer KRS: 0000311344

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dolina Soły” posiada osobowość prawną i funkcjonuje na podstawie Ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. 1989 Nr 20 poz. 104 z późn. zm.); Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2015 r. poz. 378 z późn. zm.); Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2015 r. poz. 349 z późn. zm.), rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz.U. L 231 z 30.6.2021) oraz Statutu własnego Stowarzyszenia.

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (Strategia RLKS, zwana też Lokalną Strategią Rozwoju – LSR) została opracowana przez Stowarzyszenie LGD „Dolina Soły”. Stowarzyszenie jest partnerstwem trójsektorowym, które składa się z przedstawicieli sektora publicznego, gospodarczego i społecznego. W skład Stowarzyszenia wchodzi 5 gmin: Gmina Oświęcim, Gmina Brzeszcze, Gmina Chelmek, Gmina Wieprz oraz Gmina Kęty.

2. OPIS PROCESU TWORZENIA PARTNERSTWA

Lokalna Grupa Działania „Dolina Soły” – powstała celem inspirowania do zrównoważonego i wszechstronnego rozwoju regionu oraz poprawy jakości życia poprzez budowanie partnerstwa lokalnego i pobudzenie aktywności i samodzielności mieszkańców, organizacji oraz instytucji. Stowarzyszenie LGD „Dolina Soły” powstało w roku 2008. Proces zakładania stowarzyszenia polegał na mobilizacji środowisk wiejskich 4 współpracujących ze sobą gmin: Brzeszcze, Chelmek, Kęty oraz Oświęcim. W spotkaniach informacyjnych związanych z tworzeniem LGD uczestniczyło łącznie ponad 200 osób (liderów wiejskich, przedstawicieli lokalnych stowarzyszeń i grup, lokalnych przedsiębiorców i rolników). Na skutek tak powszechnej akcji promocyjnej w składzie członków stowarzyszenia znalazły się 72 osoby, które reprezentują sektor społeczny, gospodarczy i publiczny. Przez cały rok 2008 członkowie stowarzyszenia aktywnie pracowali nad opracowaniem Lokalnej Strategii Rozwoju – wymaganej w PROW 2007-2013. Odbyły się warsztaty, gdzie wspólnie dokonano dogłębnej inwentaryzacji posiadanych zasobów, analizy słabych i mocnych stron naszego obszaru, przygotowywano ankiety, fiszki planowanych projektów. Opracowana przez LGD strategia została oceniona przez Urząd Marszałkowski pozytywnie i w 2009 roku podpisano umowę na funkcjonowanie LGD. Natomiast biuro stowarzyszenia działa od grudnia 2009r. zatrudniając na pełnych etatach osoby z wyższym wykształceniem oraz z odpowiednimi kwalifikacjami i doświadczeniem z zakresu projektów unijnych. Również Członkowie Zarządu to osoby jak i młode tak i z bogatym doświadczeniem, zaangażowane w rozwój lokalny z wyższym wykształceniem, pracujące na rzecz społeczności lokalnej. LGD „Dolina Soły”, jako pierwsza grupa wśród polskich LGD utworzyła w 2010 roku specjalny fundusz, z którego wspierała finansowo beneficjentów PROW 2007-2013. Z Lokalnego Funduszu Grantowego przekazywano w formie bezzwrotnych dotacji pieniądze na wkład własny do tzw. Małych projektów. Wartym podkreślenia jest, że Fundusz utworzony został z środków własnych LGD - ze składek członków Stowarzyszenia. Łącznie z naborów przeprowadzonych w latach 2010 - 2013 z Lokalnego Funduszu Grantowego przekazano 24.840,00 zł środków dla 9 projektów. Tematyka projektów, które otrzymały wsparcie jest bardzo szeroka. Wdrażanie środków z PROW 2007-2013 na naszym terenie umożliwiło realizację 113 projektów (działania Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej, Małe projekty oraz Odnowa i rozwój wsi), które łącznie uzyskały dofinansowanie w wysokości ponad 7 milionów złotych. Ponadto w ramach aktywizacji przeprowadzono szereg spotkań, warsztatów,

impres plenerowych. Taką sztandarową imprezą aktywizującą i promującą LGD „Dolina Soły” był Festiwal Wieś Pełna Skarbów, czyli czas prezentacji i promocji lokalnych skarbów- artystów, rękodzielników, hobbystów i pasjonatów sztuki ludowej. W latach 2010 – 2022 odbyło się XI edycji Festiwalu, w których łącznie udział wzięło ponad 5000 osób! Ponadto LGD „Dolina Soły w perspektywie finansowej 2007-2013 zrealizowało dwa projekty międzyregionalne projekt współpracy „KRAM – Krzewimy Rękodzieło Artystyczne Mistrzów” oraz „AS – Aktywne Strefy”. Od 1 lipca 2011 roku do 31 lipca 2012 roku LGD "Dolina Soły" realizowało projekt współpracy KRAM gdzie partnerami były organizacje z województwa śląskiego oraz dolnośląskiego: Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Ziemia Bielska”, Lokalna Grupa Działania "Dobra Widawa" Lokalna Grupa Działania Fundacja „Spichlerz Górnego Śląska”. Celem projektu było wykreowanie wizerunku obszarów partnerskich LGD jako miejsc kultywowania lokalnego dziedzictwa kulturowego - spowodowanie postrzegania LGD jako ośrodków pielęgnowania i rozwijania tradycyjnego rękodzieła ludowego poprzez organizację przedsięwzięć kulturalno-edukacyjnych w okresie 2011-2012. Projekt współpracy AS to z kolei projekt obejmującym współpracą 4 Lokalne Grupy Działania z dwóch województw: LGD „Dolina Soły”, LGD Ziemia Bielska, LGD „Ziemia Pszczyńska” oraz LGD „Morawskie Wrota” (województwo śląskie). Obejmował on szereg komplementarnych działań promujących aktywny tryb życia oraz przyczyniających się do wzrostu świadomości mieszkańców w zakresie roli sportu w życiu człowieka. Głównym celem projektu było wykreowanie wizerunku obszarów partnerskich LGD jako miejsc o nowoczesnej, atrakcyjnej i zróżnicowanej ofercie sportowo – rekreacyjnej – spowodowanie postrzegania LGD jako ośrodków promujących sport, rekreację i aktywny tryb życia.

W kwietniu 2015 LGD poszerzyło się o dodatkową gminę jaką jest gmina wiejska Wieprz w powiecie wadowickim. A co za tym idzie, zwiększyła się liczba członków LGD o osoby fizyczne, przedsiębiorców oraz stowarzyszenia z tego terenu. Perspektywa finansowa 2014-2020 była już realizowana w partnerstwie osób i podmiotów z 5 gmin. Zdobyte doświadczenie w pierwszym okresie programowania niewątpliwie przysłużyło się profesjonalizmowi podejścia do przygotowywania kolejnej Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014- 2020. W rezultacie prowadzonych analiz, diagnoz i konsultacji społecznych w oparciu o trójsektorowe partnerstwo i zaangażowanie mieszkańców zdefiniowano następujące cele ogólne i szczegółowe:

Cel ogólny 1. Rozwój przedsiębiorczości i wzrost zatrudnienia na obszarze LGD „Dolina Soły” do 2023 r.

Cel szczegółowy 1.1. Poprawa warunków na rynku pracy na terenie LGD „Dolina Soły” do 2023 r.

Cel szczegółowy 1.2 Promocja i wsparcie przedsiębiorczości na obszarze LGD „Dolina Soły” do 2023 r.

Cel ogólny 2. Wzrost atrakcyjności gospodarczej i turystycznej na obszarze LGD „Dolina Soły" do 2023r.

Cel szczegółowy 2.1. Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarze LGD „Dolina Soły” do 2023r.

Cel szczegółowy 2.2. Rozwój tożsamości lokalnej na obszarze LGD „Dolina Soły” do 2023r.

Cel ogólny 3. Rozwój kapitału społecznego obszaru LGD „Dolina Soły” do 2023r.

Cel szczegółowy 3.1. Wzrost kwalifikacji i kompetencji oraz aktywności społecznej mieszkańców na obszarze Stowarzyszenia LGD „Dolina Soły” do 2023r.

Prowadzone operacje pozwoliły na rozwój przedsiębiorczości na obszarze i jej promocję – powstało do 2023 roku 105 miejsc pracy, w tym 39 dla osób z grup defaworyzowanych (część operacji jest jeszcze realizowana), powstało 31 nowych przedsiębiorstw, a rozwoju dokonało 26 firm z obszaru LGD. 40 osób i przedsiębiorstw z obszaru skorzystało z usług inkubatora przedsiębiorczości powstałego w ramach projektu realizowanego dzięki wsparciu funduszy LSR. Dzięki interwencji zaplanowanym w LSR powstały nowe place zabaw lub zostały zmodernizowane, powstały obiekty infrastruktury rekreacyjnej takie jak pumptrack, siłownie zewnętrzne, czy też zmodernizowano infrastrukturę kulturalną jak również drogową. Nie zapomniano o zachowaniu dziedzictwa lokalnego – poddano zabytki pracom konserwatorskim, wyposażono obiekty działające w sferze kultury a lokalne organizacje i mieszkańcy realizowali i uczestniczyli w wielu inicjatywach lokalnych związanych z zachowaniem dziedzictwa i promocją produktu lokalnego. Projekty były realizowane w oparciu o zrównoważony rozwój, a wiele z nich charakteryzowały inwestycje w odnawialne źródła energii oraz innowacyjność. Realizacja LSR pozwoliła również na wzmocnienie kapitału społecznego mieszkańców poprzez realizację różnorodnych inicjatyw o charakterze sportowym, edukacyjnym lub kulturalnym, a także propagujących Odnawialne Źródła Energii. W okresie realizacji LSR na lata 2014 - 2020 LGD „Dolina Soły” realizowała trzy projekty współpracy. Pierwszym z nich był projekt „Kulinarne Unikaty Chałup - Nowością Inspiracją Atrakcją” – KUCHNIA. Projekt realizowano w okresie od 9.10.2017 r. do 30.06.2019 r. we współpracy z trzema Lokalnymi Grupami Działania a miał on na celu zachowanie dziedzictwa kulinarnego i promocję kuchni regionalnej poprzez utworzenie szlaku kulinarnego, wydanie map oraz

przewodnika. Projekt wykorzystywał zasoby kulturowe i produktu lokalne obszaru LGD. Wśród korzyści z jego realizacji należy wskazać nawiązanie współpracy i zacieśnianie więzi pomiędzy lokalnymi grupami działania, rozwój obszaru, w szczególności kierunku turystyki, rekreacji, kultury i dziedzictwa kulturowego, rozwój aktywności mieszkańców, poprawa jakości życia mieszkańców, pobudzenie integracji i zaangażowania społecznego mieszkańców. Szczególnie istotne jest, że działania realizowano w ramach projektu pozwoliły na zaangażowanie grup defaworyzowanych organizacji pozarządowych czy też grup nieformalnych. Drugim projektem współpracy był Projekt „GEO-TROP” - „Geograficzne Elementy Oraz Turystyczne Regiony Odkrywamy (z) Pasją” realizowany z trzema partnerami. Celem projektu było zachowanie dziedzictwa lokalnego, wzrost turystyki oraz wypromowanie obszarów objętych LSR na obszarze 3 współpracujących LGD poprzez stworzenie ścieżek geocachingowych, wydanie mini przewodnika oraz zorganizowanie imprez. W rezultacie przygotowano grupy 24 animatorów geocachingu do pracy w terenie, stworzono 1 wspólną geościeżkę na terenie 3 LGD, składającą się z 15 punktów oraz stworzono geościeżki na terenie partnerskich LGD w tym 50 skrytek, LGD Dolina Soły. Przy okazji zorganizowano imprezy promujące powstałe geościeżki na terenie partnerskich LGD, łącznie 10 eventów. Projekt cieszył się bardzo dużym odzewem – a dzięki nowej formie – wzmocnił ruch turystyczny w obszarze. Trzeci projekt współpracy, w którym uczestniczyła LGD „Dolina Soły” nosi nazwę "Rowerowe podróże od Podbabiogórza przez Wadowianę, Dolinę Karpia do Doliny Soły". Zaangażowanych w niego było 4 partnerów krajowych. W ramach projektu zostały wyznaczone i wybudowane „miejsca przyjazne rowerzystom”, wydane mapy wspólne dla wszystkich LGD oraz mapki indywidualne z zaznaczonymi szlakami rowerowymi, ścieżkami przyrodniczymi, szlakami turystycznymi dla każdego partnera projektu. Na obszarze Doliny Soły powstały pierwsze pumtrack'i – projekt miał charakter innowacyjny. Bardzo ważnym projektem, realizowanym w oparciu o zaangażowanie mieszkańców, organizacji społecznych, samorządów i przedsiębiorców z obszaru LSR była operacja własna p.n. Dobrze, bo Nasze - Tworzenie i Promocja Szlaku Lokalnych Produktów Doliny Soły. Operacja własna miała na celu wypromowanie obszaru LGD „Dolina Soły” poprzez utworzenie Szlaku Produktów Lokalnych, organizację 2 konkursów oraz organizację Jarmarku Produktów Lokalnych. Dokonano w formie partycypacyjnej analizy obszaru, identyfikacji zasobów produktów lokalnych obszaru Doliny Soły oraz przygotowano wydawnictwo na ten temat. Operacja jest kontynuowana w formie przygotowania filmów promocyjnych dotyczących szlaku produktów lokalnych. Tak zidentyfikowane zasoby będą również służyły do komplementarnej realizacji nowej strategii. LGD „Dolina Soły” w okresie 2014-2020 było aktywne w pozyskiwaniu dodatkowych środków na realizację celów i działalności organizacji. Zrealizowano takie projekty, jak:

- ✓ „Wykorzystanie zasobów lokalnych szansą na rozwój Małopolski Zachodniej” finansowany ze środków Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich - przedmiotem operacji była organizacja 3 wyjazdów studyjnych, 2 konferencji oraz druk 1 publikacji w następujących obszarach tematycznych : - turystyka historyczna i sakralna obszarów wiejskich (konferencja, wizyta studyjna, publikacja) - upowszechnianie wiedzy oraz rezultatów działań w zakresie ekomuzeów oraz marki lokalnej (wizyta studyjna) - wsparcie przedsiębiorczości w zakresie przetwórstwa lokalnego i sprzedaży produktów (wizyta studyjna, konferencja).
- ✓ „Działaj - My lokalnie” finansowany ze środków Programu Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014-2020. Powstał z myślą o aktywizacji młodzieży szkolnej celem przygotowania ich pełnienia istotnych ról społecznych poprzez rozwinięcie ich potencjału i wzmocnienie kompetencji pozwalających na podejmowanie działań na rzecz pozytywnych zmian społecznych. Skierowany był w głównej mierze do uczniów szkół ponadpodstawowych powiatu oświęcimskiego a także ich rodzin, nauczycieli, którzy na co dzień pracują z tą młodzieżą. W ramach projektu przewidziano szereg warsztatów z zakresu edukacji obywatelskiej, prelekcje historyczne, konkursy o tematyce historycznej tworzone przez młodzież oraz bieg patriotyczny upamiętniający 100- lecie niepodległości Polski. Projekt był realizowany przy udziale partnera - Powiatu Oświęcimskiego.
- ✓ „50+aktywność = SUKCES!” dofinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014 – 2020, Oś priorytetowa: 8. Rynek Pracy Działanie: 8.2 Aktywizacja zawodowa Typ operacji: A - Kompleksowe programy na rzecz aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy. Celem projektu była aktywizacja zawodowa 25 osób bez pracy w wieku 50+ zamieszkujących obszar objęty działaniami LGD Dolina Soły przez realizację kompleksowego i zindywidualizowanego wsparcia.

Ponadto w ramach działania LGD „Dolina Soły” przez wszystkie lata funkcjonowania przeprowadziła szereg konsultacji, szkoleń, wyjazdów aktywizacyjnych, konferencji oraz spotkań z mieszkańcami obszaru. Lata funkcjonowania LGD i realizacja strategii potwierdzają, że stowarzyszenie tworzone jest przez osoby i podmioty

zaangażowane w działania na rzecz rozwoju lokalnego, a organizacja poprzez wykorzystanie zdiagnozowanych lokalnych zasobów pragnie stworzyć lepsze warunki życia dla mieszkańców oraz pobudzić ruch turystyczny. Dokonywane ewaluacje oraz odzew społeczny pozwalają stwierdzić, że udział LGD „Dolina Soły” w rozwój obszaru jest zauważalny i stanowi rezultat trwającego od kilkunastu lat nieustannego procesu budowania partnerstwa. Wszystkie dobre praktyki jakie nabyto w trakcie realizacji dwóch poprzednich LSR-ów wykorzystano w przygotowaniu kolejnej Lokalnej Strategii Rozwoju. Obecna liczba członków wynosi 60 członków.

3. OGÓLNY OPIS STRUKTURY LGD ZAWIERAJĄCY W SZCZEGÓLNOŚCI KRÓTKĄ CHARAKTERYSTYKĘ JEJ CZŁONKÓW

Wśród członków stowarzyszenia znajdują się przedstawiciele instytucji publicznych takich jak urzędy gmin, samorządowe instytucje kultury, biblioteki publiczne, świetlice środowiskowe czy szkoły, jak i lokalni partnerzy społeczni, którzy reprezentują ochotnicze straże pożarne, kluby sportowe, lokalne stowarzyszenia czy grupy nieformalne po samych mieszkańców obszaru. Członkami są również lokalni przedsiębiorcy w osobach fizycznych i prawnych, jak i rolnicy i rybacy zamieszkujący obszar LGD. Wszyscy członkowie brali udział w tworzeniu LSR, w swoich społecznościach propagowali rozwiązania i możliwości zawarte w LSR.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dolina Soły” posiada następujące organy:

- a. Walne Zebranie Członków,
- b. Rada,
- c. Zarząd,
- d. Komisja Rewizyjna.

Organy stowarzyszenia są kadencyjne i wybierane raz na 4 lata.

Najwyższą władzą Stowarzyszenia LGD „Dolina Soły” jest Walne Zebranie Członków. Zwoływane jest raz na rok przez Zarząd. Do podstawowych kompetencji Walnego Zebrania Członków należy: uchwalanie kierunków i programu działania LGD, ustalanie liczby członków Rady, Zarządu i Komisji Rewizyjnej w danej kadencji, wybór i odwołanie członków Rady, Zarządu i Komisji Rewizyjnej, rozpatrywanie i zatwierdzanie corocznych sprawozdań Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej, udzielanie absolutorium ustępującemu Zarządowi, Radzie i Komisji Rewizyjnej, uchwalanie zmian Statutu, podejmowanie uchwał w sprawie przystąpienia LGD do innych organizacji, podejmowanie uchwały w sprawie rozwiązania LGD, rozpatrywanie odwołań od uchwał Zarządu i Rady wniesionych przez członków LGD, przyjmowanie rocznych sprawozdań z działalności Rady, Zarządu i Komisji Rewizyjnej, zatwierdzanie regulaminów Walnego Zebrania Członków, pracy Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz regulaminu pracy Rady, w tym zasad wykluczania z obrad Rady jej członka powiązanego z wnioskodawcą ocenianego przez Radę projektu oraz o zmianę członka wykazującego się nieobiektywnością w ocenie projektów, powoływanie tematycznych zespołów doradczych, w tym powoływanie i odwoływanie kierowników tych zespołów oraz uchwalenie regulaminu pracy tych zespołów, rozpatrywania rocznych sprawozdań Zarządu dotyczących składanych przez członków LGD wniosków i postulatów w sprawie funkcjonowania LGD i realizacji LSR.

Stowarzyszenie liczy 60 członków. Skład LGD jest różnorodny i reprezentatywny dla lokalnej społeczności. Wśród członków odnaleźć można reprezentantów grup kluczowych z punktu widzenia realizacji LSR oraz osoby zaliczające się do zdiagnozowanych grup w niekorzystnej sytuacji (kobiety) a także zagrożone wykluczeniem (seniorzy). Zdecydowanie dominują przedstawiciele sektora społecznego i gospodarczego. Wśród reprezentantów sektora społecznego zwraca uwagę spora liczba osób fizycznych – mieszkańców obszaru, ale równocześnie odnaleźć można przedstawicieli różnego rodzaju stowarzyszeń. Każda z gmin posiada swoich przedstawicieli. Nie zdiagnozowano wśród członków szczególnych grup interesu za wyjątkiem obowiązkowej trójsektorowości.

Tabela 1 Liczba członków LGD z podziałem na sektory

SEKTOR	LICZBA CZŁONKÓW
Publiczny	12
Gospodarczy	24
Społeczny	24
Razem	60

Bieżącą pracą LGD kieruje aktualnie 6-osobowy Zarząd (Prezes, Wiceprezes, 4 członków Zarządu). Wśród członków Zarządu odnaleźć można reprezentantów grup kluczowych z punktu widzenia realizacji LSR oraz osoby zaliczające się do zdiagnozowanych grup w niekorzystnej sytuacji (kobiety) a także zagrożone wykluczeniem (seniorzy). Do podstawowych jego zadań należy między innymi: przyjmowanie i wykluczanie członków LGD, reprezentowanie Stowarzyszenia na zewnątrz i działanie w jego imieniu, kierowanie bieżącą pracą Stowarzyszenia, zwoływanie Walnego Zebrania Członków, ustalanie regulaminu Biura LGD, opracowywanie, przyjmowanie i zmienianie LSR, oraz innych wymaganych przepisami prawa dokumentów, celem przystąpienia do konkursu na realizację LSR, realizacja LSR zgodnie z zasadami wynikającymi z obowiązujących przepisów prawa, opracowywanie wniosków i innych dokumentów w celu pozyskiwania środków na realizację celów z innych programów pomocowych, dokonywanie zmian i występowanie do Samorządu Województwa Małopolskiego z wnioskiem o ich akceptację w LSR, dokonywanie zmian i występowanie do Samorządu Województwa Małopolskiego z wnioskiem o ich akceptację następujących dokumentów, stosowanych w związku z wdrażaniem LSR: - procedurach wyboru i oceny operacji, w tym operacji własnych, - procedurach wyboru i oceny grantobiorców, - procedury wyboru i oceny operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD, - procedury ustalania kryteriów wyboru i ich zmiany, określenie zasad zgłaszania przez członków LGD wniosków i postulatów dotyczących funkcjonowania LGD z uwzględnieniem dogodnych dla nich środków komunikacji; oraz składanie Walnemu Zgromadzeniu Członków rocznych sprawozdań dotyczących złożonych wniosków i postulatów oraz sposobu ich załatwienia wraz z krótkim uzasadnieniem stanowiska. Uchwały Zarządu zapadają zwykłą większością głosów przy obecności, co najmniej połowy członków Zarządu. W przypadku równej liczby głosów „za” i „przeciw” decyduje głos Prezesa Zarządu.

Organem kontrolującym całokształt działalności Stowarzyszenia jest Komisja Rewizyjna. Obecnie składa się ona z 4 członków wybieranych przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia (Przewodniczący Wiceprzewodniczący, członkowie komisji). Do kompetencji Komisji Rewizyjnej należy: kontrola bieżącej pracy LGD, składanie wniosków w przedmiocie absolutorium dla Zarządu na Walnym Zebraniu. Członków, dokonywanie wyboru podmiotu mającego zbadać sprawozdanie finansowe LGD zgodnie z przepisami o rachunkowości, kontrola rocznych sprawozdań z działalności Zarządu, w tym szczególnie sprawozdań finansowych oraz wydawanie opinii w tym zakresie. Uchwały Komisji Rewizyjnej zapadają zwykłą większością głosów, przy obecności ponad połowy składu Komisji, w tym Przewodniczącego lub Wiceprzewodniczącego. W przypadku równej ilości głosów, decyduje głos Przewodniczącego Komisji, a w przypadku jego nieobecności - głos Wiceprzewodniczącego.

Do prowadzenia bieżących spraw Stowarzyszenia utworzono Biuro stowarzyszenia. Biuro jest zobowiązane do nawiązywania trwałych więzi ze środowiskiem, co ma służyć realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju oraz tworzenia dodatkowego wsparcia dla LGD w ramach aktywizacji i animacji społeczeństwa. Kluczową kwestią jest też świadczenie doradztwa. Aktualnie w Biurze, które ma swoją siedzibę w Rajsku w Gminie Oświęcim, zatrudnione są trzy wykwalifikowane i doświadczone w niezbędnych obszarach osoby (Kierownik Biura, Specjalista ds. obsługi projektów, szkoleń i doradztwa, Specjalista ds. współpracy, promocji i administracji).

4. OGÓLNA INFORMACJA O SKŁADZIE ORGANU DECYZYJNEGO

Organ decyzyjny – Rada LGD „Dolina Soły” składa się obecnie z 15 członków Stowarzyszenia, którzy zostali wybrani przez Walne Zebranie Członków, przy zachowaniu parytetów. Spośród nich 3 osoby reprezentuje sektor społeczny, 4 osoby reprezentują sektor publiczny (co stanowi 26,67 % ogólnego składu rady), 8 osób reprezentuje sektor gospodarczy. Ze względu na brak zdiagnozowanych grup interesów w stowarzyszeniu oraz w radzie – nie występuje problem, by istniała jakakolwiek grupa interesu mogąca zaburzyć bezstronny proces decyzji i posiadała więcej niż 49% głosów. W radzie zasiadają osoby zaliczane do grup w niekorzystnej sytuacji (kobiety) oraz zagrożone wykluczeniem społecznym (seniorzy) Dane wszystkich członków organu decyzyjnego, potwierdzającego zachowanie parytetów potwierdzają dane zawarte w załączniku A do wniosku o wybór LSR. Ogólnie skład Rady jest mocno reprezentatywny, gdyż zasiadają w nim: przedstawiciele władzy lokalnej, przedsiębiorcy, przedstawiciele seniorów, przedstawicielka KGW, przedstawiciel OSP, przedstawiciele mieszkańców, Radny

5. ZWIĘZŁA CHARAKTERYSTYKA ROZWIĄZAŃ STOSOWANYCH W PROCESIE DECYZYJNYM

Stowarzyszenie LGD „Dolina Soły” wprowadziła procedury zapewniające: zachowanie parytetów podczas głosowania organu decyzyjnego w tym ograniczenie nadmiernej reprezentatywności sektora publicznego, nieupoważnienie osób trzecich do udziału w podejmowaniu decyzji, działania dyscyplinujące członków Rady,

weryfikację wiedzy członków Rady. Posiedzenia Rady są jawne, uczestniczyć w nich mogą członkowie Zarządu bez prawa do głosowania lub osoby trzecie, w szczególności te, których dotyczą sprawy przewidziane w porządku posiedzenia. Członkowie Rady zobowiązani są do zachowania poufności, a jeśli zachodzi taka przesłanka zobowiązani są do wykluczenia w głosowaniu zgodnie z deklaracją bezstronności i poufności. Nad prawomocnością posiedzenia czuwa Przewodniczący Rady. Decyzje Rady, w szczególności decyzje w sprawie wyboru projektu do finansowania, podejmowane są w formie uchwały, zwykłą większością głosów. Opracowany został regulamin Pracy Rady i sposób wyboru i oceny operacji. Ponadto Zarząd Stowarzyszenia LGD „Dolina Soły” prowadzi rejestr interesów członków Rady. Rejestr interesów to dokument zawierający informacje na temat zajmowanych stanowisk, pełnionych funkcji, prowadzonej działalności zawodowej/ gospodarczej/ społecznej/ naukowej i innej. Warto podkreślić, że do Rady wybrano osoby o odpowiednich kwalifikacjach i doświadczeniu, gwarantujących wysoki poziom merytoryczny podejmowanych decyzji. W przypadku sektora społecznego są to osoby z doświadczeniem we współpracy ze społeczeństwem i partycypacyjnym podejściem do rozwoju lokalnego, a także osoby o których można stwierdzić, że są inicjatorami i realizatorami działań społecznych z doświadczeniem we wdrażaniu i ocenie projektów realizowanych z zewnętrznych funduszy. Przedstawiciele sektora gospodarczego to natomiast osoby z długoletnim doświadczeniem, a dodatkowo związani z obszarami wiejskimi i znający ich specyfikę.

6. WSKAZANIE DOKUMENTÓW REGULUJĄCYCH FUNKCJONOWANIE LGD

Tabela 2 Zestawienie dokumentów regulujących funkcjonowanie LGD

L.p	Nazwa dokumentu	Sposób uchwalenia/ aktualizacji	Główne kwestie regulowane przez dokument
1.	Statut	Statut został przyjęty uchwałą WZC – zmiany dokonywane są także uchwałą WZC według aktualnych potrzeb	Zagadnienia tego dokumentu obejmują minimalny zakres uregulowań zgodnie z ustawą prawo o stowarzyszeniach oraz ustawą o rozwoju lokalnym kierowanym przez społeczność. Dokument ten reguluje: - cele LGD, - prawa i obowiązki członków, w tym określenie zasad nabywania i utraty członkostwa LGD, - określenie władz stowarzyszenia wraz z ich szczegółowymi kompetencjami, - źródła pochodzenia majątku LGD. -organ nadzoru – wskazuje właściwego Marszałka Województwa, - wprowadza dodatkowy organ stowarzyszenia – Rada odpowiedzialna za wybór operacji i ustalenie kwoty wsparcia, -określa organy LGD kompetentne w zakresie uchwalenia LSR, czy uchwalenia Regulaminów, określa zasady nabywania i utraty członkostwa w LGD oraz jej organach.
2.	Regulamin pracy Rady	Regulamin został przyjęty uchwałą WZC – zmiany dokonywane są także uchwałą WZC według aktualnych potrzeb	Niniejszy dokument reguluje: - skład rady, - tryb posiedzeń rady, - procedura podejmowania decyzji. - zachowanie bezstronności członków organu decyzyjnego w wyborze operacji (w tym przesłanki wyłączenia z oceny operacji),
3.	Regulamin Pracy biura	Regulamin został przyjęty uchwałą Zarządu – zmiany dokonywane są	Niniejszy dokument reguluje: - strukturę organizacyjną biura, - zadania pracowników biura, - zasady udostępniania informacji będących w dyspozycji LGD uwzględniające zasady bezpieczeństwa, - metody pomiaru udzielanych konsultacji.

		także uchwałą Zarządu według aktualnych potrzeb	
4.	Procedura naboru pracowników	Procedurę przyjmuje i zmienia Zarząd	Niniejszy dokument reguluje: - procedurę rekrutacji do biura LGD, - etapy naborów do pracy w biurze LGD, - sposób postępowania z dokumentami aplikacyjnymi.
5.	Regulamin pracy Zarządu	Regulamin został przyjęty uchwałą WZC – zmiany dokonywane są także uchwałą WZC według aktualnych potrzeb	Niniejszy dokument reguluje: - zadania Zarządu, - organizacja pracy Zarządu, w tym zasady zwoływania i organizacji posiedzeń Zarządu, - zasady protokołowania posiedzeń Zarządu.
6.	Regulamin pracy Komisji Rewizyjnej	Regulamin został przyjęty uchwałą WZC – zmiany dokonywane są także uchwałą WZC według aktualnych potrzeb	Niniejszy dokument reguluje: - zadania komisji rewizyjnej - organizację pracy i posiedzeń - zasady protokołowania i podejmowania decyzji
7.	Polityka Bezpieczeństwa	Dokument został przyjęty uchwałą Zarządu – zmiany dokonywane są także uchwałą Zarządu według aktualnych potrzeb	Niniejszy dokument reguluje zasady bezpieczeństwa informacji i przetwarzania danych osobowych,
8.	Polityka rachunkowości	Dokument został przyjęty uchwałą Zarządu – zmiany dokonywane są także uchwałą Zarządu według aktualnych potrzeb	Niniejszy dokument ustala i reguluje: - wykaz kont księgi głównej - zasady ewidencji księgowej operacji gospodarczych w księgach rachunkowych - zasady wyceny aktywów i pasywów - zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych (ewidencji analitycznej), w powiązaniu z kontami syntetycznymi księgi głównej - zasady sporządzania sprawozdania finansowego

7. WEWNĘTRZNE PARTNERSTWO W LGD ORAZ KOMUNIKACJA WEWNĘTRZNA I KOLEGIALNE DECYDOWANIE

LGD „Dolina Soły” pracuje tak, by działalność i zaangażowanie w pracę były nauką oddolnej demokracji, a wszystkie procesy wewnętrzne, w tym podejmowanie decyzji opierały się na zasadach demokracji konsensualnej (dochodzenie do wspólnego stanowiska poprzez dyskusję). Każdy członek LGD poprzez swoje zaangażowanie

decyduje o tym, jaki wpływ wywiera na rozwój organizacji. Obecnie LGD, która formalnie jest stowarzyszeniem zrzesza 60 członków.

Staramy się w tym gronie:

- ✓ jak najlepiej odpowiadać na potrzeby członków określone wspólnie w procesie demokratycznym;
- ✓ budować spójność społeczną, zaufanie i współpracę pomiędzy różnymi grupami zaangażowanymi w proces rozwoju naszego regionu;
- ✓ rozwijać współpracę między partnerami z trzech sektorów tj. społecznego, publicznego i gospodarczego;
- ✓ wzmacniać i pielęgnować zaangażowanie obywatelskie będące fundamentem ładu demokratycznego;

LGD jest organizacją dobrowolną, dostępną dla wszystkich osób mogących skorzystać z jej świadczeń i gotowych wypełniać obowiązki związane z członkostwem, bez dyskryminowania płci, statusu społecznego, rasy, przekonań politycznych i religii. Stowarzyszenie jest organizacją zarządzaną i kontrolowaną przez członków, a każdy ma równe prawo głosu. W dokumentach własnych wprowadzono regulacje, zapewniające współdecydowanie i partycypację w działaniach stowarzyszenia każdego członka poprzez możliwość powoływania tematycznych zespołów doradczych oraz zachęcanie do zgłaszania bezpośrednio Zarządowi oraz innym organom stowarzyszenia wniosków i postulatów dotyczących funkcjonowania LGD oraz partnerstwa między członkami. Każdy członek ma prawo i zachęcany jest do uczestniczenia w tematycznych zespołach doradczych. LGD „Dolina Soły” zapewnia swoim członkom, przedstawicielom wybranych organów oraz pracownikom i personelowi kierowniczemu możliwość kształcenia i szkolenia, tak aby mogli efektywnie przyczyniać się do rozwoju organizacji i realizacji celów. LGD każdorazowo informuje swoich członków o wyniku weryfikacji propozycji/ inicjatywy/ projektu zgłoszonego na forum stowarzyszenia z uzasadnieniem tego wyniku. Relacje między członkami LGD na etapie wdrażania LSR są oparte na pogłębionym partnerstwie i skutecznej komunikacji o czym świadczą stosowane przyjazne formy komunikacji - komunikacja odbywa się na poziomie mediów społecznościowych (profil na facebooku stowarzyszenia), strony internetowej stowarzyszenia i członków, komunikacji mailowej oraz telefonicznej. Wykorzystujemy też bazę mailingową członków stowarzyszenia do powiadomień o organizowanych Walnych Zebraniach, jak również wydarzeniach przez nas organizowanych, jak np. imprezy, projekty, konferencje. Organizujemy też, w miarę potrzeb, spotkania branżowe w terenie, dostosowując ich datę i godzinę do preferencji uczestników, stąd często są to godziny popołudniowe albo dni wolne od pracy. Spotykamy się z sołtysami, przedsiębiorcami czy samorządowcami w celu przekazania im istotnych informacji bądź wysłuchania ich potrzeb, czy problemów, zastanawiając się wspólnie, jak znaleźć najlepsze rozwiązania. Organizujemy kawiarenki obywatelskie oraz warsztaty partycypacyjne w każdej z gmin członkowskich, konferencje połączone z dyskusją oraz zgłoszenia obywatelskie, gdzie każdy zainteresowany mieszkaniec może zgłosić swoje postulaty i uwagi oraz otrzymać bieżącą informację. W biurze na co dzień w dni robocze dostępny jest punkt konsultacyjny.

Aktywnie podczas wszystkich tych wymienionych spotkań zachęcamy do zgłaszania nowych pomysłów. W tym celu między innymi przy przygotowaniu niniejszego dokumentu zastosowaliśmy fiszkę projektową dostępną na stronie www LGD, portalu społecznościowym oraz stronach i mediach społecznościowych partnerów, tak, by każdy mieszkaniec czy podmiot miał możliwość zgłoszenia swoich pomysłów.

Posiadane dotychczasowe ponad dziesięcioletnie doświadczenie w budowaniu partnerstwa, aktywizowaniu lokalnej społeczności, pracy w oparciu o partycypację społeczną, odpowiedni dobór kanałów komunikacji dogodnych dla odbiorcy, doświadczenie w realizacji dwóch LSR, zasoby kadrowe, zaangażowany kapitał ludzki, zaplecze organizacyjne oraz odpowiednio uregulowane zarządzanie oraz funkcjonowanie organów stowarzyszenia pokazuje zdolność lokalnej grupy działania do realizacji strategii.

II. CHARAKTERYSTYKA OBSZARU I LUDNOŚCI OBJĘTEJ WDRAŻANIEM LSR

Obszar LGD „Dolina Soły” zlokalizowany jest w południowej części Polski, w zachodniej części województwa Małopolskiego, na granicy dwóch regionów: Śląska i Małopolski. Obszar LGD „Dolina Soły” obejmuje teren 5 gmin: Brzeszcze, Chelmek, Kęty, Oświęcim (należące do powiatu oświęcimskiego) oraz Wieprz (należący do powiatu

Gmina	stan na 31.12.2013		stan na 31.12.2020	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Brzeszcze	11 122	10 588	10 775	10 150
Chełmek	6 615	6 412	6 390	6 214
Kęty	17 593	16 749	17 181	16 366
Oświęcim	9 111	8 763	9 627	9 275
Wieprz	5 942	6 125	6 176	6 295
Razem LGD:	50 383	48 637	50 149	48 300

Źródło: Opracowanie własne wg danych GUS

Analiza liczby mieszkańców poszczególnych gmin w stosunku do roku 2013 pozwala stwierdzić, że w gminach Brzeszcze, Chełmek, Kęty liczba mieszkańców spadła. Największy procentowy spadek w stosunku do liczby swoich mieszkańców zanotowała gmina Brzeszcze 3,75%, w pozostałych gminach wykazano spadek na poziomie 3,36% gmina Chełmek oraz 2,37% gmina Kęty. W gminie Brzeszcze nastąpił większy spadek liczby mieszkańców płci męskiej o ok. 0,5%, natomiast w gminach Chełmek i Kęty zanotowano większy spadek ilości kobiet jednak różnica między płciami była niewielka. Gminy Oświęcim i Wieprz zanotowały wzrost liczby mieszkańców w stosunku do roku 2013. Wyższy wzrost w stosunku do liczby osób zamieszkałych na terenie gminy został odnotowany na terenie gminy Oświęcim i wynosi on 5,44%, natomiast na terenie gminy Wieprz mieszka aktualnie o 3,24% mieszkańców więcej. Na terenie gminy Wieprz mieszkanki przybyło o ok. 0,5% więcej niż zamieszkujących ją mężczyzn, w przypadku gminy Oświęcim różnica między płciami zwiększonej liczby mieszkańców jest nieznacząca.

Tabela 5 Urodzenia, zgony, przyrost naturalny z podziałem na gminy na 1000 mieszkańców– stan na 31.12.2020

Gmina	na 1000 mieszkańców			
	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Saldo migracji
Brzeszcze	8,16	12,07	- 3,91	- 1,60
Chełmek	7,34	16,25	- 8,92	- 2,40
Kęty	9,42	11,59	- 2,17	- 2,30
Oświęcim	8,60	10,29	- 1,70	7,30
Wieprz	11,74	11,50	0,24	2,10
Województwo Małopolskie	10,29	11,29	- 1,00	1,20

Źródło: Opracowanie własne danych GUS

Z punktu widzenia całego obszaru LSR liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń. W 4 gminach przyrost naturalny ma wartości ujemne. Najniższy zanotowano na terenie gminy Chełmek. Gmina Wieprz jako jedyna odnotowała przyrost naturalny na dodatnim poziomie, jednak jest to bardzo niewielka wartość. Z analizy wynika, że obszar LGD „Dolina Soły” w długiej perspektywie czasowej należy uznać za społeczeństwo starzejące się. A zmiany w strukturze wiekowej społeczeństwa będą głównym wyzwaniem demograficznym obszaru LGD „Dolina Soły”. W stosunku do danych z całego województwa gminy z obszaru LSR z wyjątkiem gminy Wieprz wykazują dużo niższy przyrost naturalny. W najgorszej sytuacji demograficznej znajduje się gmina Chełmek. Saldo migracji nie jest spójne dla całego obszaru. Gminy Brzeszcze, Chełmek i Kęty wykazują saldo migracji ujemne co oznacza, że więcej ludzi wyjechało, niż wprowadziło się na obszar gminy, natomiast niewątpliwie zjawiskiem pozytywnym jest dodatnie saldo migracji w gminie Wieprz i dużo wyższe niż średnia wojewódzka saldo migracji w gminie Oświęcim.

Tabela 6 Struktura wiekowa mieszkańców z podziałem na gminy– stan na 31.12.2020

Gmina	do 15 r.ż.	15-24 r.ż.	25-59 r.ż.	od 60 r.ż.
-------	------------	------------	------------	------------

Brzeszcze	3 200	1 917	10 055	5 753
Chelmek	1 791	1 128	6 213	3 472
Kęty	5 427	3 219	16 406	8 495
Oświęcim	3 089	1 926	9 351	4 536
Wieprz	2 400	1 529	6 056	2 486
Razem LGD:	15 907	9 719	48 081	24 742
Województwo Małopolskie	562 524	357 222	1 707 778	805 168

Źródło: Opracowanie własne wg danych GUS

Liczba mieszkańców poszczególnych gmin w przedziale wiekowym 15-24 r.ż. jest podobna we wszystkich gminach wchodzących w skład LGD „Dolina Soły” i mieści się w przedziale między 9% a 12% ogółu mieszkańców gminy. Ilość mieszkańców w przedziale 25-59 r.ż. poszczególnych gmin w stosunku do ogółu mieszkańców również jest spójna dla całego obszaru i wynosi 48%-49%. Większe różnice pomiędzy gminami występują w przedziałach wiekowych do 15 i powyżej 60 roku życia. Największy procent mieszkańców w przedziale do 15 roku życia został zanotowany w gminie Wieprz powyżej 19%, natomiast najniższy w gminie Chelmek nieco powyżej 14%. W przedziale wiekowym powyżej 60 roku życia najwięcej mieszkańców jest w gminie Brzeszcze oraz gminie Chelmek i jest to 27,5% ogółu mieszkańców, natomiast najmniej mieszkańców w tym przedziale wiekowym występuje w gminie Wieprz i jest to prawie 20% społeczności. W skali całego województwa małopolskiego procentowy udział poszczególnych grup wiekowych w stosunku do ogółu społeczeństwa kształtuje się na bardzo podobnym poziomie. Zauważalna różnica została zanotowana jedynie w grupie wiekowej 60+, dla całego obszaru LGD grupa ta stanowi ponad 25% ogółu mieszkańców, natomiast w skali województwa procent ten jest o niższy i stanowi niecałe 23,5%.

Obszar objęty LSR obejmuje jednorodne, spójne społecznie i funkcjonalnie terytorium. Pięć sąsiadujących ze sobą gmin posiada taką samą historię, wywodzące się z niej tradycje, a także poczucie przynależności do obszaru. Ludność na tak małym obszarze mierzy się z podobnymi wyzwaniem społecznymi np. starzejące się społeczeństwo, brak dostępu do opieki dla osób starszych, ale posiada również spójny potencjał w postaci wspierania funkcjonujących NGO, zaangażowanych społecznie ludzi czy zabytków. Oczekiwania mieszkańców każdej z 5 gmin członkowskich także są spójne, co wykazały fiszki projektowe nadesłane przez mieszkańców oraz spotkania w których uczestniczyli przedstawiciele wszystkich gmin.

III. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR

1. SZCZEGÓŁOWY OPIS PROCESU KONSULTACYJNEGO

Lokalna Strategia Rozwoju LGD „Dolina Soły” została przygotowana z zastosowaniem zasad włączenia społecznego w tworzenie dokumentu strategicznego, każdy mieszkaniec i zainteresowany podmiot miał możliwość uczestniczenia w działaniach i decyzjach oraz był do tego zachęcany. Kluczowym założeniem było to, że proces tworzenia LSR powinien być zainicjowany i prowadzony przez społeczność, z aktywnym udziałem przedstawicieli różnych grup społecznych, które współpracują z LGD, jak i potencjalnie mogą współpracować. Przyjęto założenie, że prawidłowo przeprowadzony proces partycypacyjny zwiększy potencjał społeczności lokalnej i sprawi, że mieszkańcy staną się bardziej odpowiedzialni za podejmowane decyzje nie tylko na etapie tworzenia, ale i na etapie wdrażania strategii. Proces tworzenia LSR rozpoczął się od powołania grupy roboczej, składającej się z członków zarządu, pracowników biura, członków Rady LGD oraz przedstawicieli mieszkańców, podmiotów gospodarczych, organizacji społecznych i władz publicznych. W sumie grupa robocza liczyła 11 osób. Wszystkie etapy prac, analizy i wyniki konsultacji były opracowywane przez grupę roboczą i podawane do informacji ogólnej wraz z zachętą do zgłaszania uwag. Przygotowanie dokumentu podzieliliśmy na 3 etapy z wykorzystaniem adekwatnych do potrzeb partycypacyjnych metod konsultacji. W cały proces były zaangażowane osoby reprezentujące sektor publiczny – burmistrzowie, wójtowie, radni, sołtysi, dyrektorzy jednostek, sektor społeczny – przedstawiciele NGO działający w różnych obszarach, mieszkańcy, KGW, OSP, grupy zainteresowań oraz sektor gospodarczy – przedsiębiorcy rep. Sektor usług, produkcji, handlu, w tym zajmujący się turystyką i rekreacją, Poniżej opis całego procesu wraz z użytymi narzędziami:

Tabela 7 Metody i techniki wykorzystywane w partycypacyjnym procesie budowania LSR

Metoda	Opis metody	Element LSR wypracowany/ konsultowany wskazaną metodą	Sposoby komunikowania się ze społecznością oraz dokumentacja przeprowadzonych działań
Etap I – Przygotowanie diagnozy z wnioskami			
Ankietyzacja - Arkusz pomysłu	Pierwszym działaniem zrealizowanym w ramach partycypacyjnego opracowywania LSR dla LGD „Dolina Soły” był nabór „Arkuszy Pomysłów”. Arkusze Pomysłów to rodzaj „fiszki projektowej” w których każdy mieszkaniec mógł przedstawić swoją propozycję zadania/wydarzenia/inwestycji, która powinna zostać zrealizowana na terenie LGD w ciągu najbliższych lat. Arkusz został udostępniony 10.06.2022 na stronie internetowej stowarzyszenia, w mediach społecznościowych, stronach internetowych członków stowarzyszenia oraz kolportowany był osobiście na różnych spotkaniach tematycznych, imprezach, WZC, posiedzeniach organów LGD. Arkusze składane były do biura LGD zarówno w formie elektronicznej (formularz google), jak i tradycyjnej – papierowej (osobiście). Umożliwiło to włączenie się w ten etap prac w zasadzie każdemu mieszkańcowi- niezależnie od wieku, umiejętności obsługi urządzeń komputerowych, dyspozycyjności czasowej. Szczegółowa analiza Arkuszy Pomysłów, przedstawiona w formie raportu, stanowiła bazę do dalszych prac nad LSR. W sumie wpłynęło 105 arkuszy pomysłów.	Diagnoza obszaru, analiza SWOT, potrzeby obszaru oraz potencjalne grupy beneficjentów	Informacja na stronie internetowej LGD; informacje na stronach internetowych członków stowarzyszenia (gminy); informacje na portalach społecznościowych; informacje podczas imprez, spotkań z mieszkańcami i grupami zainteresowanymi oraz posiedzeń organów LGD; informacje telefoniczne z zachęceniem do wypełnienia ankiety; mailing do członków stowarzyszenia i dotychczasowych beneficjentów http://dolinasoly.eu/wsparcie-przygotowawcze,1693 https://www.facebook.com/dolinasoly https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSftPcZio7xy0IF-51IRrB5nK8D3GcCfF84ZeFD-EuOF3dnp1w/viewform
-Spotkania warsztatowe – world cafe	W następujących terminach i miejscach: 08.08.2022, godz. 15.00 - Gmina Kęty - Miejsce Aktywności Mieszkańców (Rynek 13, Kęty) 09.08.2022, godz. 15.00 - Gmina Brzeszcze - Urząd Gminy Brzeszcze (ul. Kościelna 4, Brzeszcze) 10.08.2022, godz. 15.00 - Gmina Oświęcim - Urząd Gminy Oświęcim (ul. Zamkowa 12, Oświęcim) 11.08.2022, godz. 15.00 - Gmina Chelmek - Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji, (plac	Diagnoza obszaru, analiza SWOT, potrzeby obszaru oraz potencjalne grupy beneficjentów, ustalenie priorytetów rozwoju obszaru.	Informacja na stronie internetowej LGD; informacje na stronach internetowych członków stowarzyszenia (gminy); informacje na portalach społecznościowych; informacje podczas imprez, spotkań z mieszkańcami i grupami zainteresowanymi oraz posiedzeń organów LGD; - informacje telefoniczne z zachęceniem do udziału; mailing do członków

	Kilińskiego 3, Chelmek) 12.08.2022, godz. 15.00 - Gmina Wieprz - Centrum Biblioteczno-Informatyczne w Wieprzu (Centralna 9, Wieprz) odbyły się spotkania z mieszkańcami. Spotkania były prowadzone za pomocą metody World Cafe, która jest narzędziem służącym do prowadzenia dialogu, wymiany wiedzy i kreatywnych pomysłów. Ta metoda jest stosowana na wczesnych etapach procesu partycypacji, kiedy strony zaangażowane dopiero poznają swoje potrzeby i oczekiwania, a dialog jest ważniejszy niż osiągnięcie konkretnego rozwiązania. Wyniki diagnozy oraz specyficzne cechy obszaru LGD zostały wykorzystane do określenia mocnych i słabych stron, a także do identyfikacji szans i zagrożeń (analiza SWOT). W przygotowanie LSR zostali zaangażowani przedstawiciele wszystkich sektorów, na których oparte jest działanie LGD, tj. sektora społecznego, gospodarczego i publicznego. Każde ze spotkań kończyło się dyskusją grupową (fokus) na tematy, związane z zagadnieniami poruszonymi na spotkaniu.		stowarzyszenia i dotychczasowych beneficjentów; plakaty w strategicznych miejscach gmin stowarzyszonych (urzędy, instytucje kultury, tablice ogłoszeń); dodatkowo, informacje przekazywane były przez sołtysów, lokalnych liderów oraz w ogłoszeniach parafialnych. http://dolinasoly.eu/zapraszamy-na-spotkania-zwiazane-z-tworzeniem-nowej-lsr.1704
Biały wywiad	Białego wywiadu, użyliśmy jako uzupełniającego narzędzia diagnostycznego w procesie konsultacji, polegającego na systematycznym gromadzeniu i analizowaniu informacji przez zespół roboczy opracowujący LSR, na wybrany temat pochodzących z ogólnie dostępnych źródeł: media, media społecznościowe, dane publiczne, dane pochodzące z obserwacji, profesjonalne opracowania, bazy danych.	Diagnoza obszaru, analiza SWOT, potrzeby obszaru oraz potencjalne grupy beneficjentów, ustalenie priorytetów rozwoju obszaru.	Praca zespołu roboczego; analiza mediów i dokumentacji, danych publicznych.
Spotkania konsultacyjne	Podczas całego procesu tworzenia diagnozy i analizy SWOT, stowarzyszenie oferowało konsultacje informacyjne w swoim biurze a także możliwość przeprowadzenia konsultacji online. W trakcie tych dyżurów, zainteresowane osoby były na bieżąco informowane o zakresie LSR i postępach w jej opracowywaniu oraz zachęcane do zgłaszania postulatów i pomysłów. Mieszkańcy obszaru LSR mieli możliwość przedstawiania swoich uwag i sugestii na każdym etapie tworzenia LSR, włączając w to etap tworzenia diagnozy i analizy. Co więcej, podczas odbywanych konsultacji dot. możliwości pozyskiwania środków, konstruowania wniosku i biznesplanu na trwające nabory w	Diagnoza obszaru, analiza SWOT, potrzeby obszaru oraz potencjalne grupy beneficjentów, ustalenie priorytetów rozwoju obszaru.	Informacja na stronie internetowej LGD; informacje podczas imprez, spotkań z mieszkańcami i grupami zainteresowanymi oraz posiedzeń organów LGD. http://dolinasoly.eu/wsparcie-przygotowawcze.1693

	ramach perspektywy 2014-2020 z każdym z beneficjentów poruszaliśmy tematy dot. potrzeb obszaru oraz potencjalnych pomysłów, zachęcając również do udziału w pracach nad LSR.		
Zespół roboczy	Zespół Roboczy to narzędzie wykorzystywane do zaawansowanych prac nad określonym tematem, złożonym zagadnieniem, wypracowanie rozwiązań, dokumentów, rekomendacji. Na tym etapie konsultacji zespół roboczy przystąpił już wstępnie do zdefiniowania celów dla nowej lokalnej strategii rozwoju na podstawie zgromadzonego dotychczas materiału z konsultacji.	Diagnoza obszaru, analiza SWOT, potrzeby obszaru oraz potencjalne grupy beneficjentów, ustalenie priorytetów rozwoju obszaru.	Spotkania online z członkami, posiedzenia w biurze; informacja o spotkaniach przekazywana bezpośrednio telefonicznie.
Etap II: analiza potrzeb rozwojowych i potencjału obszaru z przełożeniem na zdefiniowanie celów, określenie interwencji i założeń budżetowych			
Spotkania warsztatowe	W następujących terminach i miejscach: 05.12.2022, godz. 15.00 - Gmina Kęty - Miejsce Aktywności Mieszkańców, (Rynek 13, Kęty) 06.12.2022, godz. 15.00 - Gmina Chełmek - Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji, (plac Kilińskiego 3, Chełmek) 07.12.2022, godz. 15.00 - Gmina Oświęcim - Urząd Gminy Oświęcim, (ul. Zamkowa 12, Oświęcim) 08.12.2022, godz. 15.00 - Gmina Wieprz - Centrum Biblioteczno-Informatyczne w Wieprzu, (Centralna 9, Wieprz) 09.12.2022, godz. 15.00 - Gmina Brzeszcze - Urząd Gminy Brzeszcze (ul. Kościelna 4, Brzeszcze) odbyły się spotkania z mieszkańcami. Na spotkaniu, na bazie przygotowanych przez grupę roboczą analiz i diagnozy po pierwszym etapie konsultacji omówiono obszary kluczowe strategii, przedstawiono i omówiono wyniki zebranych arkuszy pomysłów i propozycji projektów które mogłyby być realizowane, następnie omówiono propozycje celów strategii, podziału budżetu oraz określono grupy w niekorzystnej sytuacji. Na spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele wszystkich 3 sektorów. Każde ze spotkań kończyło się dyskusją grupową (fokus) na tematy, związane z zagadnieniami poruszonymi na spotkaniu.	Cele, założenia budżetowe, określenie możliwych kryteriów wyboru, określenie osób w niekorzystnej sytuacji i osób zagrożonych wykluczeniem	Informacja na stronie internetowej LGD; informacje na stronach internetowych członków stowarzyszenia (gminy); informacje na portalach społecznościowych; informacje podczas imprez, spotkań z mieszkańcami i grupami zainteresowanymi oraz posiedzeń organów LGD, informacje telefoniczne z zachęceniem do udziału; mailing do członków stowarzyszenia i dotychczasowych beneficjentów; plakaty w strategicznych miejscach gmin stowarzyszonych (urzędy, instytucje kultury, tablice ogłoszeń). Dodatkowo informacje przekazywane były przez sołtysów, lokalnych liderów oraz w ogłoszeniach parafialnych. http://dolinasoly.eu/zapraszamy-na-kolejne-spotkania-zwiazane-z-tworzeniem-nowej-lsr.1737
Spotkania tematyczne	Podczas tego etapu konsultacji spotykano się z różnymi grupami interesów (publicznym, społecznym, przedsiębiorcami) w formie roboczej, w celu omówienia zaplanowanych interwencji, pomysłów oraz alokacji środków. Odbyto spotkania robocze w każdej z gmin, w	Cele, założenia budżetowe, określenie możliwych kryteriów wyboru, określenie osób w	Informacja na stronie internetowej LGD; informacje podczas imprez, spotkań z mieszkańcami i grupami zainteresowanymi oraz posiedzeń organów LGD; informacje

	biurze LGD spotkano się z przedstawicielami OPS-ów, stowarzyszeń i firm zajmujących się usługami społecznymi, oraz spotkano się z przedsiębiorcami.	niekorzystnej sytuacji i osób zagrożonych wykluczeniem	telefoniczne z zachęceniem do udziału; mailing do członków stowarzyszenia i dotychczasowych beneficjentów; plakaty w strategicznych miejscach gmin stowarzyszonych (urzędy, instytucje kultury, tablice ogłoszeń); zaproszenia bezpośrednie http://dolinasoly.eu/wsparcie-przygotowawcze.1693
Spotkania konsultacyjne	Podczas całego procesu tworzenia diagnozy i analizy SWOT, stowarzyszenie oferowało konsultacje informacyjne w swoim biurze a także możliwość przeprowadzenia konsultacji online. W trakcie tych dyżurów, zainteresowane osoby były na bieżąco informowane o zakresie LSR i postępach w jej opracowywaniu oraz zachęcano do zgłaszania postulatów i pomysłów. Mieszkańcy obszaru LSR mieli możliwość przedstawiania swoich uwag i sugestii na każdym etapie tworzenia LSR, wliczając to formułowanie celów, interwencji i założeń budżetowych.	Cele, założenia budżetowe, określenie możliwych kryteriów wyboru, określenie osób w niekorzystnej sytuacji i osób zagrożonych wykluczeniem	Informacja na stronie internetowej LGD; informacje podczas imprez, spotkań z mieszkańcami i grupami zainteresowanymi oraz posiedzeń organów LGD. http://dolinasoly.eu/wsparcie-przygotowawcze.1693
Konsultacje on-line	Konsultacje były przeprowadzone po wypracowaniu kolejnych elementów LSR (, tak aby przedostatnia wersja wypracowana na podstawie zebranych danych z innych metod konsultacyjnych oraz pracy eksperckiej, była również poddana ocenie przed złożeniem LSR w konkursie na jej wybór. Konsultacja on-line odbywała się za pomocą formularza zmian ze wskazaniem terminu nadsyłania propozycji zmian. Dzięki temu, możliwe było zebranie uwag do dokumentów już opracowanych	Cele, założenia budżetowe, określenie możliwych kryteriów wyboru, określenie osób w niekorzystnej sytuacji i osób zagrożonych wykluczeniem	Informacja na stronie internetowej LGD, informacje podczas imprez, spotkań z mieszkańcami i grupami zainteresowanymi oraz posiedzeń organów LGD, informacje telefoniczne z zachęceniem do udziału, mailing do członków stowarzyszenia i dotychczasowych beneficjentów
Zespół roboczy	Na tym etapie konsultacji zespół roboczy przymierzył się już do zdefiniowania celów dla nowej lokalnej strategii rozwoju na podstawie zgromadzonego dotychczas materiału z konsultacji oraz wstępnego rozdysponowania środków.	Cele, założenia budżetowe, określenie możliwych kryteriów wyboru, określenie osób w niekorzystnej sytuacji i osób zagrożonych wykluczeniem	Spotkania online z członkami, posiedzenia w biurze, informacja o spotkaniach przekazywana bezpośrednio telefonicznie.

Etap III: określenie przedsięwzięć do realizacji na etapie wdrażania strategii oraz rezultatów jej wdrożenia wraz z proponowanym budżetem oraz treścią rozdziałów LSR			
Zespół roboczy	Po zdefiniowaniu celów do realizacji, zespół zaproponował określone przedsięwzięcia, działania do realizacji w ramach powstającego dokumentu, zarekomendował propozycje rezultatów, które powinny zostać osiągnięte w wyniku realizacji strategii oraz zaplanował wstępny budżet do konsultacji	Cele, przedsięwzięcia rezultaty, projekt budżetu, robocza wersja pełnej LSR	Spotkania online z członkami, posiedzenia w biurze, informacja o spotkaniach przekazywana bezpośrednio telefonicznie.
Spotkania konsultacyjne	Podczas całego procesu tworzenia diagnozy i analizy SWOT, stowarzyszenie oferowało konsultacje informacyjne w swoim biurze a także możliwość przeprowadzenia konsultacji online. W trakcie tych dyżurów, zainteresowane osoby były na bieżąco informowane o zakresie LSR i postępach w jej opracowywaniu oraz zachęcane do zgłaszania postulatów i pomysłów. Mieszkańcy obszaru LSR mieli możliwość przedstawiania swoich uwag i sugestii na każdym etapie tworzenia LSR, wliczając w to formułowanie ostatecznej wersji LSR	Cele, przedsięwzięcia rezultaty, projekt budżetu, robocza wersja pełnej LSR	Informacja na stronie internetowej LGD, informacje podczas imprez, spotkań z mieszkańcami i grupami zainteresowanymi oraz posiedzeń organów LGD. http://dolinasoly.eu/wsparcie-przygotowawcze.1693
Konsultacje on-line	Konsultacje były przeprowadzone po wypracowaniu kolejnych elementów LSR (, tak aby przedostatnia wersja wypracowana na podstawie zebranych danych z innych metod konsultacyjnych oraz pracy eksperckiej, była również poddana ocenie przed złożeniem LSR w konkursie na jej wybór. Konsultacja on-line odbywała się za pomocą formularza zmian ze wskazaniem terminu nadsyłania propozycji zmian. Dzięki temu, możliwe było zebranie uwag do dokumentów już opracowanych	Cele, przedsięwzięcia rezultaty, projekt budżetu, robocza wersja pełnej LSR	Informacja na stronie internetowej LGD, informacje podczas imprez, spotkań z mieszkańcami i grupami zainteresowanymi oraz posiedzeń organów LGD, informacje telefoniczne z zachęceniem do udziału, mailing do członków stowarzyszenia i dotychczasowych beneficjentów

Konsultacje odbywały się z uwzględnieniem zasad horyzontalnych określonych w art. 9 rozporządzenia 2021/1060, w tym:

- ✓ poszanowania praw podstawowych oraz przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej;
- ✓ zasady równości kobiet i mężczyzn;
- ✓ zasady równości szans i niedyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, w tym zasadę dostępności dla osób z niepełnosprawnościami;
- ✓ zgodności działań z celem wspierania zrównoważonego rozwoju określonego w art. 11 TFUE, oraz z uwzględnieniem celów ONZ dotyczących zrównoważonego rozwoju, a także porozumienia paryskiego i zasady „nie czynić poważnych szkód”.

2. ANALIZA I WYKORZYSTANIE DANYCH Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH PRZEPROWADZONYCH NA OBSZARZE OBJĘTYM LSR DO OPRACOWANIA OSTATECZNEGO KSZTAŁTU LSR 2023-2030.

Trzyetapowe konsultacje spowodowały bardzo duży udział lokalnej społeczności w przygotowaniu strategii. Złożono 105 Arkuszy pomysłu, we wszystkich spotkaniach warsztatowych i tematycznych wzięło udział 180 osób, a w konsultacjach w biurze 100 osób. Zaangażowani w konsultacje byli: sołtysi, radni, wóldarze i ich zastępcy, urzędnicy, przedsiębiorcy, rolnicy seniorzy, przedstawiciele i przedstawicielki OSP i KGW, przedstawiciele organizacji pozarządowych działających w obszarze kultury, usług społecznych, środowiska, mieszkańcy oraz przedstawiciele ludzi młodych.

Podczas I etapu prac - Przygotowania diagnozy z wnioskami – przyjęto i dokonano analizy 105 arkuszy pomysłów. Uwzględniono wszystkie pomysły, które potencjalnie wpisywały się w interwencje zaplanowane w programach operacyjnych przewidzianych w LSR które przedstawiamy grupowo poniżej przypisane już do konkretnych celów i przedsięwzięć w tym:

Cel I Turystyczna Przyszłość Doliny Soły

P.I.1 Rozwój działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły: - Stworzenie możliwości spływu Sołą, Noclegi i restauracje przy obiektach historycznych i potencjalnie turystycznych będących do zagospodarowania na obszarze (kopalnia, Fabryka Baty)

P.I.2 Zakładanie działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły: Wyspa nadziei - rajski zakątek w osiedlu Malec nad jeziorem, restauracja ze strefą rekreacyjno– wypoczynkową, Noclegi i restauracje przy obiektach historycznych i potencjalnie turystycznych będących do zagospodarowania na obszarze (kopalnia, Fabryka Baty)

P.I.3 Rozwój oferty turystycznej, w szczególności w zakresie turystyki industrialnej, historycznej Doliny Soły: Rewitalizacja Fabryki Obuwia w Chełmku - rewitalizacja hali produkcyjnej i stworzenie atrakcji turystycznych - escape room, restauracja, hotel, adaptacja komina na cele turystyczne, Elementy rewitalizacji Kopalni Brzeszcze - Wschód - dostosowanie obiektu do przygotowania zaplecza turystycznego (sala wykładowa, koncertowa itp.), Zieleńce publiczne - zagospodarowanie przestrzeni publicznej terenów zielonych Gminy Brzeszcze (skwery = nasadzenia + ławeczki itp.), Budowa miasteczka komunikacyjnego wraz z opowieścią o obszarze dla turystów, Utworzenie bazy noclegowej w Wieprzu, Pumptrack, Zbudowanie miejsc wypoczynku i rekreacji nad wodą.

Cel II. Aktywna przyszłość Doliny Soły

P.II.1 Tereny przyjazne mieszkańcom i turystom Doliny Soły: Otwarta strefa aktywności w Bobrku - zagospodarowanie terenu wraz z infrastrukturą rekreacyjną, Aranżacja przestrzeni przy dworku w Witkowicach wraz z drenażem budynku, zagospodarowanie obiektu na terenie KS Górnik - wiata do spotkań organizacji wraz z zapleczem, Utworzenie terenu rekreacyjnego w Porębie Wielkiej, Modernizacja istniejących placów zabaw, Budowa nowych placów zabaw, Zagospodarowanie centrum miejscowości Wieprz - oznakowanie Muzeum Świni i wyeksponowanie jego działalności, modernizacja otoczenia, Budowa i wyposażenie siłowni w Nidku

P.II.2 Rozwój infrastruktury kulturalnej Doliny Soły: Modernizacja Domu Kultury w Brzeszczach, Modernizacja Domu Ludowego w Malcu, Rewitalizacja sal widowiskowych w WDK, Wykonanie altany przy WDK Nidek, Zadaszenie sceny przy WDK Gierałtowie Wyposażenie sceny koncertowej w Wieprzu / podniesienie walorów użytkowych (poprawa akustyki).

Cel III. Z przeszłością w przyszłość w Dolinie Soły

P.III.1 Inicjatywy z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego Doliny Soły: prace przy historycznej Kęckiej Strzelnicy, Historia Wieprza - monografia, Zakup wyposażenia do Muzeum Świni w Wieprzu, Wiejskie Igrzyska - wykorzystanie lokalnych zasobów historycznych i kulturowych do stworzenia imprezy opartej na zasobach realizowanej w partnerstwie organizacji społecznych, 3 x Wieprz - impreza bazująca na nazwie WIPERZ i innych miejscowości z terenu Polski o tożsamej nazwie - wymiana doświadczeń w zakresie działań promocyjnych podejmowanych w związku z unikalną nazwą i dziedzictwem miejscowości - projekt partnerski, Włączenie przetwórców lokalnych i produktów lokalnych w ofertę miejsc już powstałych, Festiwal Baty w Chełmku - projekt na temat historii Chełmka i dziedzictwa Baty, warsztaty obróbki butów na zachowanych starych maszynach, Znak produktów i usług lokalnych, Bobrecka Akademia Rozwoju (wykłady, szkolenia), Piknik w ramach którego promowana będzie postać Henryka Dołkowskiego i ziemniaków - ich przetwórstwa, Budowa obiektów przeznaczonych na mini muzeum wyposażenia gospodarstw rolnych wraz z altaną do rekreacji dla zwiedzających oraz renowacja eksponatów, Przystosowanie oraz wyposażenie nieużytkowanego strychu budynku Remizy Strażackiej Ochotniczej Straży Pożarnej w Nidku na salkę szkoleniową i izbę tradycji pożarniczych, Imprezy związane z zachowaniem dziedzictwa realizowane na obiekcie kopalnianym

P.III.2 Ochrona i opieka nad zabytkami Doliny Soły: - Remont zabytkowego budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Harmężach, Remonty i renowacje kapliczek przydrożnych, Renowacja zabytkowej Łaźni obozowej w Brzeszczach, Prace remontowe i zachowawcze na obiektach historycznych związanych z II wojną światową

Cel IV. Bezpieczna przyszłość w Dolinie Soły

P.IV.1 Centrum usług społecznych Doliny Soły: Poprawa funkcjonowania osób starszych i zagrożonych wykluczeniem na obszarze wraz z mobilnym punktem informacji społecznej dla mieszkańców Doliny Soły - Punkt spotkań wymiany doświadczeń, pozyskania informacji, OPS bez barier.

Wśród pomysłów nieuwzględnionych znalazły się pomysły, które nie mogły zostać objęte wsparciem w dostępnych interwencjach wykorzystywanych w strategii funduszy takie jak projekty związane z remontem dróg, kanalizacją, remontem obiektów nie objętych wsparciem oraz imprez cyklicznych.

I etap pracy to również spotkania w formie world cafe, na których wypracowano analizę i diagnozę obszaru oraz wskazano potencjalne grupy beneficjentów, ustalano priorytety rozwoju obszaru. W wyniku pierwszego etapu prac przepracowano analizę SWOT, która posłużyła do przygotowania logiki interwencji (Tabela nr 23 r. IV – cz.1, Tabela nr 30 r. VI- cz.2).

Dzięki pierwszemu etapowi zespół roboczy przeszedł do drugiego etapu - analiza potrzeb rozwojowych i potencjału obszaru z przełożeniem na zdefiniowanie celów, określenie interwencji i założeń budżetowych, wypracował ogólną wizję rozwoju obszaru w oparciu o dane ze spotkań, warsztatów, konsultacji, ankiet i wywiadu i tak opracowane dane wykorzystywane były podczas kolejnych spotkań. Wszystkie wskazane problemy oraz analiza wypracowana partycypacyjnie posłużyła do dalszych prac nad strategią. W kolejnym etapie – na spotkaniach warsztatowych i podczas konsultacji, i spotkań- omówiono obszary kluczowe strategii, przedstawiono i omówiono wyniki zebranych arkuszy pomysłów i propozycji projektów które mogłyby być realizowane, następnie omówiono propozycje celów strategii, podziału budżetu oraz określono grupy w niekorzystnej sytuacji. Tak wyłoniła się bardziej rozbudowana struktura LSR oraz propozycje przedsięwzięć i rozkładu budżetu, na podstawie czego grupa robocza przygotowała roboczą wersję dokumentu – poszczególnych rozdziałów - poddawanego na każdym etapie konsultacjom w biurze i w formie on-line. Wpłynęło 10 uwag podczas konsultacji, wszystkie zostały uwzględnione. Uwagi dotyczyły między innymi wskazanie w przedsięwzięciu I.1 i I.2 usług okołoturystycznych które mogły by być wsparte w ramach LSR, a które uzupełniają wskazany cel i są logicznie wynikające, uwagę dot. uwzględnienia w wyborze operacji doświadczonych podmiotów, które gwarantują sprawne wdrożenie LSR, propozycje działań komunikacyjnych – wspólnej grupy na komunikatorach.

3. WSPÓŁPRACA Z LOKALNĄ SPOŁECZNOŚCIĄ ORAZ WZMOCNIENIE PARTNERSKIEJ WSPÓŁPRACY CZŁONKÓW LGD NA ETAPIE WDRAŻANIA LSR

Wdrażając strategię LSR, Lokalna Grupa Działania zaplanowała i będzie wdrażać adekwatny plan komunikacji. Komunikacja z lokalnymi społecznościami ma na celu tworzenie i utrzymanie dobrego wizerunku LGD i LSR, informowanie potencjalnych beneficjentów o dostępnych funduszach w ramach LSR, angażowanie lokalnej

społeczności w implementację LSR, promowanie aktywnej integracji i aktywizacji lokalnej społeczności, informowanie o postępach w realizacji LSR, gromadzenie informacji zwrotnej od lokalnej społeczności na temat skuteczności komunikacji i kierunku realizacji LSR oraz sieciowanie międzysektorowe i kojarzenie partnerów w celu skutecznego rozwoju obszaru.

LGD będzie dążyć do angażowania dotychczas niezaangażowanych interesariuszy i utrzymania współpracy z obecnymi partnerami, zarówno z obszaru realizacji LSR, jak i organizacjami spoza tego obszaru.

LGD przewiduje w ramach wdrażania LSR zachęcanie do współpracy i zgłaszania nowych inicjatyw/pomysłów w formule bezpośredniego zgłaszania postulatów organom stowarzyszenia oraz spotkań sieciujących między przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi oraz sektorem publicznym. Zaplanowano cykl tematycznych spotkań sieciujących dla osób zainteresowanych podjęciem współpracy. Spotkania skierowane będą przede wszystkim do osób zainteresowanych udziałem w konkursach organizowanych przez LGD i nawiązaniem partnerstw projektowych oraz budowaną współpracą w obszarze LGD. Podczas spotkań będzie możliwość poznania podmiotów zainteresowanych partnerstwem w projektach, porozmawiania o pomysłach projektowych na podjęcie współpracy partnerskiej oraz zostaną zaprezentowane najważniejsze zasady zawierania partnerstw projektowych w ramach LSR. Każdorazowo, po spotkaniu sieciującym do uczestników zostanie wysłana informacja zwrotna z prośbą o wypełnienie fiszki projektowej dla pomysłu zgłoszonego podczas spotkania i wskazanie partnerów, którzy zamierzają wspólnie złożyć projekt. Ostatecznie też poinformujemy zainteresowanych o wyniku weryfikacji pomysłu i ewentualnym terminie naboru, w ramach którego będzie możliwe złożenie wniosku.

LGD przewiduje również poszukiwanie i kojarzenie partnerów, którzy mogliby realizować operacje w partnerstwie. Możliwość taką upatrujemy w naszej bazie dotychczasowych beneficjentów i podmiotów korzystających z konsultacji, gdzie mamy dogłębne rozeznanie czym zajmują się, w jakich branżach i obszarach działają. Kluczowym dla nas obszarem jest sieciowanie podmiotów lokalnych wobec zbudowania partnerstwa na rzecz rozwoju obszaru opartego o turystykę industrialną i historyczną, która po konsultacjach i identyfikacji zasobów okazała się wielką szansą na innowacyjny i zrównoważony rozwój obszaru. Będziemy zachęcać uczestników spotkań sieciujących oraz potencjalnych partnerów do innowacyjnego wykorzystania zasobów, które posiadają wielki potencjał turystyczny oraz wdrażania nowoczesnych rozwiązań i technologii. Zachęta do wdrażania innowacyjności, sieciowania i realizacji operacji w partnerstwie będzie również realizowana poprzez zastosowanie stosownych kryteriów wyboru operacji.

Stowarzyszenie będzie organizować działania integrujące i aktywizujące, takie jak otwarte wydarzenia dla mieszkańców obszaru, a także angażować się w wydarzenia organizowane przez partnerów i samych członków stowarzyszenia. W rezultacie tych działań, LGD będzie umacniać więzi społeczne mieszkańców, zwiększać swoją rozpoznawalność i docierać do nowych osób i organizacji.

W planie komunikacji zaplanowano również otwarte spotkania informacyjne i konsultacyjne na temat przygotowywania wniosków oraz spotkań mających na celu wymianę doświadczeń, przekazanie informacji i otrzymanie informacji zwrotnych.

Formy komunikacji i samych spotkań i wydarzeń będą różnorodne, tak by skutecznie docierać do różnych grup w tym osób w niekorzystnej sytuacji oraz osób zagrożonych wykluczeniem. Do grup osób w niekorzystnej sytuacji na obszarze działania LGD zaliczamy: kobiety oraz wyróżniamy osoby zagrożone wykluczeniem - seniorzy i ludzie młodzi do 25 r.ż. Dotarcie do grup osób w niekorzystnej sytuacji oraz osób zagrożonych wykluczeniem będzie następowało wszelkimi możliwymi kanałami, dla poszczególnych grup odpowiednio:

- ✓ osoby do 25 roku życia - strona www i fanpage LGD, strony www Urzędów Gmin i portale społecznościowe gmin, ogłoszenia gminne w typowych miejscach dla ludzi młodych np. na Orliku, przy siłowniach zewnętrznych, w barach, kawiarniach, restauracjach;
- ✓ osoby po 60 roku życia - głównie poprzez klub seniora, GOK, MOKSiR, OK, ogłoszenia parafialne, uniwersytety trzeciego wieku, strony www Urzędów Gmin, plakaty na przystankach autobusowych, w przychodniach zdrowia;
- ✓ kobiety - KGW, strona www i fanpage LGD, strony www Urzędów Gmin i portale społecznościowe gmin, plakaty przy szkołach, przedszkolach;

Głównym i najskuteczniejszym źródłem informowanie mieszkańców o działaniach realizowanych przez LGD „Dolina Soły” jest Internet – strona internetowa <http://www.dolinasoly.eu/>, strony internetowe poszczególnych gmin oraz portal społecznościowy: facebook.com, a także rozpowszechnianie informacji za pomocą poczty elektronicznej.

Tymi narzędziami LGD w późniejszym czasie będzie docierało do mieszkańców. Do każdej z tej grupy można dotrzeć również przez ogłoszenia w prasie lokalnej, ogłoszenia na gminnych tablicach ogłoszeń oraz w punktach zgromadzeń np. w sklepie, na przystanku autobusowym, lokalnych aktywistów, zebrania wiejskie. Doskonałym, sprawdzonym przez lata narzędziem przekazu informacji na wsi, który będzie wykorzystywany przez LGD jest poczta pantoflowa, sąsiedzka.

W przypadku stwierdzenia, że komunikacja jest nieskuteczna, powołany zostanie zespół roboczy, który dokona analizy wysyłanych przez LGD informacji pod kątem selekcji odbiorców, formułowania komunikatów, wyboru kanałów komunikacji. Zespół przeprowadzi również wywiady z przedstawicielami różnych grup społecznych, aby ocenić, dlaczego przeprowadzone działania nie przyniosły oczekiwanych efektów, a następnie opracuje program naprawczy zgodny z wynikami przeprowadzonej diagnozy. Wszystkie te działania mają na celu zbudowanie i utrzymanie pozytywnego wizerunku LGD i LSR, aktywizację i integrację społeczności lokalnej, sieciowanie partnerów na rzecz zrównoważonego rozwoju a także efektywne informowanie o stanie realizacji LSR. Działania te są zgodne ze standardem minimum do planu komunikacji z lokalną społecznością i mają na celu zwiększenie zaangażowania lokalnej społeczności w realizację LSR.

Zadaniem LGD będzie umacnianie współpracy opartej na partnerstwie między członkami w procesie wdrażania LSR, aby ich wkład był rzeczywisty, a nie tylko symboliczny. Aby utrzymać zaangażowanie na wysokim poziomie, co roku przeprowadzona zostanie ankieta mająca na celu zidentyfikowanie oczekiwań i wyzwań związanych z przynależnością do LGD oraz zebranie wniosków i postulatów. Wyniki tej ankiety zostaną następnie przeanalizowane i wykorzystane do opracowania rozwiązań odpowiadających zidentyfikowanym potrzebom. Będziemy również raz na rok prowadzić warsztat refleksyjny z członkami stowarzyszenia, na którym w formie warsztatów będą wypracowywane działania, pomysły i rekomendacje do dalszego pogłębiania więzi. Dodatkowo uwzględniona zostanie praktyka pracy w zespołach konsultacyjno-doradczych, umożliwiając wymianę poglądów i generowanie pomysłów na poziomie oddolnym. Małe grupy robocze, składające się z osób zaznajomionych z danym tematem, będą mogły opracować merytoryczny raport, który często jest niezbędny do podjęcia właściwych decyzji przez Walne Zgromadzenie Członków. Aby utrzymać rzeczywiste zaangażowanie partnerów, istotne jest również przydzielanie konkretnych zadań wszystkim członkom, zgodnie z ich doświadczeniem i wiedzą, aby nikt nie był marginalizowany, a każdy czuł się wartościowy. Ważna jest też aktualność informacji, dlatego oprócz ciągłego informowania o wszystkich ważnych sprawach na stronie internetowej i mediach społecznościowych, utworzymy wspólną grupę komunikacyjną (np. grupę whatsapp).

LGD planuje również aktywizować ludzi młodych i seniorów. Pragniemy w oparciu o lokalne dziedzictwo zogniskować w tym projekcie młodzież i organizacje młodzieżowe do inicjowania działań w życiu publicznym. Projekt będzie polegał na wsparciu w przygotowaniu oferty młodzieżowej dla młodzieży przez młodzież w oparciu o zasoby lokalne, działalność LGD i wdrażanie LSR oraz integrację międzypokoleniową. Projekt zakłada duże wsparcie w aktywizacji ludzi młodych. Projekt zaplanowano w ramach przedsięwzięcia P.III.1 Inicjatywy z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego Doliny Soły". Projekt będzie finansowany z Programu Fundusz Młodzieżowy - Priorytet 2. Organizacje młodzieżowe w życiu publicznym. Zakładamy również projekt finansowany - PROO, Priorytet 1a. - Wsparcie działań misyjnych i rozwoju instytucjonalnego i będzie miał na celu budowanie sieci współpracy i nabywanie wiedzy, aktywizację seniorów i ludzi młodych w zakresie kultury, dziedzictwa, ze szczególnym uwzględnieniem budowania sieci współpracy oraz pobudzania osób nieaktywnych.

IV. ANALIZA POTRZEB I POTENCJAŁU LSR

1. ANALIZA POTRZEB ROZWOJOWYCH I POTENCJAŁÓW OBSZARU WDRAŻANIA LSR

Lokalna Grupa Działania „Dolina Soły” przeprowadziła szereg działań mających na celu otrzymanie danych w zakresie potrzeb i potencjału obszaru, ze szczególnym uwzględnieniem jego mieszkańców.

Skorzystano również z dokumentów źródłowych, jak i wcześniejszych badań własnych.

Punktem wyjścia dla przeprowadzenia analizy potrzeb i potencjałów LSR była diagnoza obszaru LGD „Dolina Soły”, którą przeprowadzono we wszystkich gminach objętych LSR w ujęciu gminnym, jak również w odniesieniu do całego terenu LGD. Prace nad samą analizą prowadzone były również w oparciu o dokumenty strategiczne dla obszaru LGD, dane statystyczne, rekomendacje poewaluacyjne LGD oraz przegląd polityk horyzontalnych

regionalnych i krajowych, w szczególności polityki rozwoju obszarów wiejskich oraz polityki spójności; Uwarunkowania wynikające ze Strategii Rozwoju Województwa Małopolska 2030, strategii samorządów wchodzących w skład LGD.

W wynikach analizy uwzględniono rekomendacje, uwagi i opinie lokalnej społeczności i lokalnych aktorów pozyskane dzięki zastosowaniu różnorodnych metod partycypacyjnych w ujęciu trójsektorowym.

Źródła danych: Ewaluacja zewnętrzna małopolskich lokalnych strategii rozwoju Lokalna Grupa Działania „Dolina Soły”, ze szczególnym uwzględnieniem wniosków i rekomendacji; Zasoby własne LGD- inwentaryzacja; Grupa Robocza ds. LSR; Arkusz Pomysłu LSR na lata 2023-2027; Analiza SWOT; Otwarty Punkt Konsultacyjny w biurze LGD; Zgłoszenie obywatelskie; Spotkania mające na celu wypracowanie diagnozy związanej z potrzebami rozwojowymi i występującymi problemami (World cafe); Warsztaty strategiczne mające na celu określenie celów LSR, podziału budżetu oraz kryteriów wyboru w ramach poszczególnych funduszy; Warsztaty operacyjne prowadzone z pracownikami LGD, członkami Zarządu; Spotkania tematyczne; Diagnoza stanu obszaru LGD – dane statystyczne. Po każdym etapie badań na stronie internetowej LGD „Dolina Soły” publikowano wyniki analiz i zapraszano do konsultacji we wskazanym zakresie. Uwagi, można było dostarczać do biura LGD osobiście bądź przysyłać elektronicznie. Po przeanalizowaniu wszystkich zgłoszonych uwag uzupełniony materiał konsultowany był ponownie podczas spotkań konsultacyjnych oraz w ramach prac Grupy Roboczej ds. LSR.

Kluczowe obszary działań LGD „Dolina Soły”

Obszar: GOSPODARKA LOKALNA

Obszar obejmujący gospodarkę lokalną, przedsiębiorczość. Jednym z celów strategicznych LGD jest wspieranie ekonomicznych podstaw rozwoju mieszkańców obszaru, tym samym w ramach diagnozy obszaru, analizy SWOT, pozostałych form konsultacji przeprowadzono badania w powyższym zakresie w celu odpowiedzi na dwa podstawowe pytania: CZY obszar wymaga wsparcia w zakresie przedsiębiorczości?, a jeżeli tak, to W JAKIM ZAKRESIE? Jak wykazała analiza danych zastanych poziom przedsiębiorczości na obszarze LGD „Dolina Soły” jest stale nieznacznie rosnący, co nie oznacza braku bezrobocia. Tendencja liczby zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2014-2020 w skali LGD „Dolina Soły” kształtuje się podobnie, jak tendencja całego województwa małopolskiego. Istotne znaczenie dla obszaru ma fakt, że w każdej z gmin obszaru zauważyć można większe bezrobocie wśród kobiet niż mężczyzn, co koresponduje z danymi wojewódzkimi. Od kilku lat konsekwentnie obserwowalny jest odpływ mieszkańców z obszaru LSR „Dolina Soły”, saldo migracji odznacza się wartościami ujemnymi. Większość sektora prywatnego w gospodarce lokalnej stanowią osoby fizyczne (mikroprzedsiębiorstwa). Poziom przedsiębiorczości prywatnej stale wzrasta od 2013 roku, jednakże jest nadal na niższym poziomie niż średnia wojewódzka. Wskaźniki przedsiębiorczości wykazują, iż najwyższa liczba działalności gospodarczej obejmuje handel, naprawę pojazdów, kolejno budownictwo i przetwórstwo przemysłowe. Pozostałe branże stanowią poniżej 10% ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów. Pomijając budownictwo na obszarze LGD 5 sektorów ma niższy udział w ogólnej liczbie podmiotów niż średnia województwa małopolskiego. Są to: działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, informacja i komunikacja, działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

W wyniku analizy wskazano konieczność powiązania przedsiębiorczości z obszarem:

Obszar: TURYSTYKA, REKREACJA

Obszar Doliny Soły to stosunkowo bogaty w zasoby i walory teren. Znaczące grupy stanowią zabytki sakralne, w tym kościoły, cmentarze, kapliczki; urbanistyczne, w tym pałace, domy, układ urbanistyczny miejscowości; archeologiczne; jak również historyczno- martyrologiczne, w tym związane z niemieckim obozem zagłady, tzw. zabytki „dark tourism”. Nie sposób nie zauważyć, iż na potencjał rozwoju turystyki na obszarze wpływ ma otoczenie sąsiadujących gmin, powiatów, w tym wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO Państwowe Muzeum Auschwitz – Birkenau w Oświęcimiu (z częścią muzeum zlokalizowaną na terenie LGD), miejsca rozrywki dla całych rodzin w gminie Zator, jak również miejsca związane z życiem Papieża Jana Pawła II w gminie Wadowice lub industrialny charakter śląska. Generują one specyficzny, acz znaczący ruch turystyczny, o różnorodnym nacechowaniu potrzeb klientów. Zebrane dane dotyczące braków, potencjałów lokalnych, jak i konsultacje dotyczące wprowadzenia usług turystycznych w potencjalnie atrakcyjnych dla odbiorców kierunku wskazują na konieczność wyróżnienia się wśród ofert z otoczenia oraz ewentualne dopełnienie braków

noclegowych, gastronomicznych dla turystów, których głównym celem są atrakcje spoza obszaru. Zarówno jeden, jak i drugi zakres ma szansę pozytywnie wpłynąć na rozwój gospodarki lokalnej, jednakże w kontekście strategicznym obszaru istotniejszym jest stworzenie ofert turystycznych opartych o walory Doliny Soły. Unikatowymi zasobami lokalnymi są miejsca stanowiące o potencjale turystyki industrialnej, historycznej. Wprowadzenie ofert w zakresie turystyki niszowej jest uzasadnione również doświadczeniem własnym LGD, a mianowicie poprzez utworzenie ścieżki geocachingowej, która regularnie jest odwiedzana przez poszukiwaczy skrytek, zarejestrowanych odbiorców z całej Polski i Europy. Charakterystyczne, unikatowe zabudowania przemysłowe oraz klasycznych układy urbanistyczne pozwalają na utworzenie niszowych, oryginalnych ofert wyróżniających obszar w regionie. Należą do nich m. in. zabudowania kolonii pracowniczych powstałych na początku XX wieku w Brzeszczach, jako osiedla mieszkaniowe dla przyszłych pracowników kopalni, na terenach po dawnej kopalni węgla „Brzeszcze-Wschód” w gminie Brzeszcze pozostało siedem obiektów historycznych, w tym dwa nadszybia przedwojennych szybów Andrzej III i Andrzej IV, dwa budynki z oryginalnymi maszynami wyciągowymi z lat 30. XX w. i inne cenne urządzenia z różnych okresów. W latach 30. XX wieku w Chełmku powstała fabryka Bata oraz kolonia robotnicza, która charakteryzowała się modernistyczną architekturą, nowymi technologiami i nowoczesnym sposobem zarządzania, w tym także przestrzenią i układem urbanistycznym, której znaczna część istnieje do dzisiaj. W Kęckich Górach Południowych, znajdują się ruiny jednego z najstarszych młynów wodnych w okolicy. W gminie Wieprz istnieją dwa obiekty zabytkowe związane z przemysłem: budynek mleczarni oraz gorzelni. Poza powyższymi zasobami *Dolina Soły* posiada cztery obszary chronione, inne zasoby przyrodnicze, w tym cztery przepływające przez Dolinę Soły rzeki, ścieżki przyrodnicze, parki, miejsca noclegowe, gastronomię, produkty lokalne, tradycyjne, rękodzielniczkowe, w tym oferujących warsztaty manualne, zabytki, w tym zabytki martyrologiczne, jak i ścieżki rowerowe, stajnie, łowiska, zaplecze kulturalne i historyczne. Katalog ten wskazuje na duży potencjał rozwoju turystyki, jednakże konieczne jest wsparcie finansowe, współpraca międzysektorowa w zakresie tworzenia i promowania wspólnych ofert dla obszaru, uzupełnienie infrastruktury lokalnej, które pozwolą na zaistnienie w świadomości odbiorców, a tym samym ukierunkowany rozwój gospodarki lokalnej.

Niski wskaźnik przedsiębiorczości w obszarze turystyki w powiązaniu z licznymi zasobami, walorami obszaru oraz deklaratywną chęcią współpracy przedsiębiorców, jak i partnerstwem międzysektorowym skutkuje planowanym wsparciem działań w zakresie przedsiębiorczości właśnie w obszarze turystyki, rekreacji oraz usług okołoturystycznych.

Niski wskaźnik przedsiębiorczości w pozostałych analizowanych sekcjach PKD nie jest znacząco odzwierciedlony w szansach, mocnych stronach obszaru, dostępnych zasobach, tym samym sekcje te zostały odrzucone z zakresu wsparcia.

OSTATECZNIE OKREŚLONY OBSZAR WSPARCIA z opisanych powyżej: GOSPODARKA, TURYSTYKA, REKREACJA

Cele operacyjne koncentrują się wokół wzmacniania przedsiębiorczości oraz atrakcyjności inwestycyjnej i gospodarczej terenu w zakresie turystyki, rekreacji oraz usług okołoturystycznych.

Najistotniejsze powiązania z wynikami diagnozy, analizy SWOT oraz pozostałych konsultacji: ZP/PZ: 1-6, 8, 10-12, 16-19, 21-23, 25-30, 32-34, 36.

Obszar: INFRASTRUKTURA PUBLICZNA, SPOŁECZNA, MIESZKAŃCY

Obszar obejmujący małą infrastrukturę społeczną. Głównym celem strategicznym LGD jest wspieranie zrównoważonego rozwoju mieszkańców i obszaru, w tym poprzez wsparcie funkcjonowania codziennego oraz spędzania wolnego czasu mieszkańców na terenie gmin obszaru. W ramach diagnozy obszaru, analizy SWOT, pozostałych form konsultacji przeprowadzono badania w powyższym zakresie. Jak wykazała analiza danych zastanych poziom wykorzystania obecnie istniejącej infrastruktury jest niewystarczający, co powiązane jest wielokrotnie z brakiem dofinansowania działań aktywizujących mieszkańców wraz z wykorzystaniem obecnej infrastruktury. Z drugiej strony zmiany kulturowe, społeczne, w szczególności po okresie pandemicznej izolacji wskazują na potrzebę bardziej adekwatnego dostosowania infrastruktury do potrzeb, w tym wykorzystania zasobów

lokalnych, dostosowania obiektów w zakresie dostępności architektonicznej, rozwinięcie sposobu informacji o możliwości wykorzystania oraz miejscach dostępnych dla mieszkańców i turystów. Niezwykle istotnym jest konieczność wzmocnienia oferty, która wpłynie na chęć osiedlania się osób młodych, zakładania rodzin, co – wraz z rozwojem przedsiębiorczości – pozwoli na zmniejszenie poziomu migracji.

OSTATECZNIE OKREŚLONY OBSZAR WSPARCIA z opisanych powyżej: MOJE MIEJSCE DO ŻYCIA, INFRASTRUKTURA PUBLICZNA, AKTYWNOŚĆ

Cele operacyjne koncentrują się wokół wzmacniania atrakcyjności małej infrastruktury publicznej, pobudzania aktywności mieszkańców.

Najistotniejsze powiązania z wynikami diagnozy, analizy SWOT oraz pozostałych konsultacji: ZP/PZ: 37-39, 41, 43-48, 50

Obszar: KULTURA

Obszar obejmujący małą infrastrukturę społeczną. Głównym celem strategicznym LGD jest wspieranie zrównoważonego rozwoju mieszkańców i obszaru, w tym poprzez wsparcie funkcjonowania codziennego oraz spędzania wolnego czasu mieszkańców na terenie gmin obszaru. W ramach diagnozy obszaru, analizy SWOT, pozostałych form konsultacji przeprowadzono badania w powyższym zakresie. Jak wykazała analiza danych zastanych poziom wykorzystania obecnie istniejącej infrastruktury jest niewystarczający, co powiązane jest wielokrotnie z brakiem dofinansowania działań aktywizujących mieszkańców wraz z wykorzystaniem obecnej infrastruktury. Z drugiej strony zmiany kulturowe, społeczne, w szczególności po okresie pandemicznej izolacji wskazują na potrzebę bardziej adekwatnego dostosowania infrastruktury do potrzeb, w tym wykorzystania zasobów lokalnych, dostosowania obiektów w zakresie dostępności architektonicznej, rozwinięcie sposobu informacji o możliwości wykorzystania oraz miejscach dostępnych dla mieszkańców i turystów. Niezwykle istotnym jest konieczność wzmocnienia oferty, która wpłynie na chęć osiedlania się osób młodych, zakładania rodzin, co – wraz z rozwojem przedsiębiorczości – pozwoli na zmniejszenie poziomu migracji.

Obszar: KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY

Powyższy obszar dotyczy mieszkańców, w szczególności w zakresie kapitału ludzkiego, powiązań i relacji społecznych, aktywności, organizacji pozarządowych, istotnych grup wiekowych wśród mieszkańców i wynikających z tego problemów i potrzeb.

Jak wskazano w zakresie diagnozy, analizy SWOT oraz na podstawie własnych doświadczeń LGD aktywność mieszkańców, jak również aktywizowanie do działania tychże mieszkańców przejawia się przede wszystkim poprzez działalność instytucji kultury oraz organizacji pozarządowych. Duże znaczenie w obszarze ma zmniejszające się poczucie tożsamości lokalnej, a co z tym związane brak aktywności mieszkańców, uczestnictwa w oferowanych akcjach lokalnych, a jednocześnie konieczność dostosowania oferty do zmieniających się warunków, osób zagrożonych wykluczeniem, podniesienia wiedzy w zakresie kluczowych kompetencji XXI wieku wśród mieszkańców.

OSTATECZNIE OKREŚLONY OBSZAR WSPARCIA z opisanych powyżej: KULTURA, KAPITAŁ LUDZKI, INFRASTRUKTURA KULTURALNA I ZABYTKI

Cele operacyjne koncentrują się wokół atrakcyjności oferty kulturalnej obszaru, infrastruktury kulturalnej, zachowaniu dziedzictwa, w tym zabytków oraz aktywności mieszkańców w zakresie podnoszenia świadomości, pozyskiwania wiedzy, wzrostu kompetencji.

Najistotniejsze powiązania z wynikami diagnozy, analizy SWOT oraz pozostałych konsultacji: ZP/PZ: 53, 55-61, 64-65

Obszar: BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW, WYKLUCZENIE

Powyższy obszar dotyczy mieszkańców, w szczególności osób zagrożonych wykluczeniem oraz ich bliskich. Jak wskazano w zakresie diagnozy, analizy SWOT oraz na podstawie pozostałych konsultacji (w szczególności z Ośrodkami Pomocy Społecznej oraz NGO działającymi w zakresie pomocy społecznej) zidentyfikowane problemy obszaru pogłębiają się i to mimo stale wdrażanych działań wspomagających. Najistotniejszą grupą wymagającą wsparcia są osoby starsze, seniorzy, w szczególności osoby pozostające w swoim miejscu zamieszkania. Niezwykłą wagę ma również brak wystarczającej informacji na tematy związane z zagrożeniem wykluczeniem. Brak centrum informacji o szerokim spektrum- poradnictwa, wspierania w wypełnianiu dokumentacji, wskazywania miejsc wsparcia, wypożyczalni sprzętu i możliwości prawnych powoduje zagubienie osób zagrożonych wykluczeniem oraz ich bliskich. Lokalne Ośrodki Pomocy Społecznej prowadzą działania wspomagające, jednakże potrzeby są znacznie większe niż ich możliwości. Podczas przeprowadzanych konsultacji wszystkie funkcjonujące na terenie LGD Dolina Soły Ośrodki Pomocy Społecznej zobowiązały się do współpracy z podmiotem/ podmiotami realizującymi projekty w ramach wskazanych zakresów.

Brak ciągłości lub osłabienie intensywności działań organizacji pozarządowych, instytucji kulturalnych, pomocowych, które realizowały projekty wsparte funduszami, po czym pozbawionych dofinansowania musiały zmienić ich zakres lub całkowicie zrezygnować z przeprowadzonych działań. W związku z powyższym założono w pierwszej kolejności przekazanie realizacji działań z obszaru pomocy mieszkańcom w sytuacjach zagrożenia wykluczeniem w ręce organizacji pozarządowych.

OSTATECZNIE OKREŚLONY OBSZAR WSPARCIA z opisanych powyżej: OBSZAR SPOŁECZNY, WYKLUCZENIE

Cele operacyjne koncentrują się wokół wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem oraz ich bliskich.

Najistotniejsze powiązania z wynikami diagnozy, analizy SWOT oraz pozostałych konsultacji: ZP/PZ: 66-70, 72-74, 77-79.

W każdym z powyższych obszarów istotnych dla LGD „Dolina Soły” analiza wykazuje konieczność współpracy z LGD będącą platformą aktywizującą i prowadzącą współpracę lokalną, jak i stałych konsultacji z podmiotami posiadającymi wiedzę w zakresie zgodnym z przedmiotem działania.

Strategia zakłada działania pobudzające współpracę, nastawione na innowacje oraz aktywizację kobiet, młodzieży, jak również działania proekologiczne.

Specyficzne dla obszaru najistotniejsze obszary zainteresowania- analiza cd.

Zagospodarowanie przestrzenne. Obszar LGD „Dolina Soły” zlokalizowany jest w południowej części Polski, w zachodniej części województwa Małopolskiego, na granicy dwóch regionów: Śląska i Małopolski. Obszar LGD „Dolina Soły” obejmuje teren 5 gmin: Brzeszcze, Chelmek, Kęty, Oświęcim (należące do powiatu oświęcimskiego) oraz Wieprz (należący do powiatu wadowickiego). Obszar LGD graniczy z powiatami: chrzanowskim, bielskim, pszczyńskim oraz bieruńsko - lędzińskim, a ponadto z gminami: Osiek, Polanka Wielka, Przeciszów i miastem Oświęcim z powiatu oświęcimskiego oraz gminami: Tomice, Wadowice, Andrychów z powiatu wadowickiego. Na terenie LGD znajdują się 34 miejscowości, w tym 31 sołectw. Najwięcej sołectw -12 znajduje się w gminie Oświęcim, najmniej – 2 sołectwa ma gmina Chelmek.

Powierzchnia obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju wynosi 299,12 km², a zamieszkuje go 98449 osób.

Tabela 8 Powierzchnia gmin obszaru LGD

Gmina	Powierzchnia ogółem (km2)	Obszar wiejski	Obszar miejski
Brzeszcze	46	27	19
Chelmek	27,24	18,97	8,27

Kęty	76,43	53,38	23,05
Oświęcim	75	75	0
Wieprz	74,45	74,45	0
Razem	299,12	248,8	50,32

Źródło: Opracowanie własne wg danych ze Strategii Rozwoju poszczególnych gmin

Gminy obszaru LGD różnią się między sobą pod względem funkcji w strukturze osiedleńczej kraju. Przynależą do 6(8) różnych grup porównawczych. Grupy porównawcze to gminy o podobnej funkcji w strukturze osiedleńczej kraju, to znaczy takie, na których występują podobne uwarunkowania rozwojowe. Są pewnego rodzaju „punktem odniesienia”, na tle którego można ukazać sytuację w badanych samorządach.

Tabela 9 Przynależność gmin obszaru do grup funkcjonalnych

Gmina	Symbol grupy funkcjonalnej	Nazwa grupy funkcjonalnej
Brzeszcze	D3	D3_GMW: Gminy miejsko-wiejskie położone w strefie zewnętrznej obszarów funkcjonalnych miast subregionalnych
Chełmek	I3	I3_GMW: Gminy miejsko-wiejskie o umiarkowanej funkcji rolniczej
Kęty	D3	D3_GMW: Gminy miejsko-wiejskie położone w strefie zewnętrznej obszarów funkcjonalnych miast subregionalnych
Oświęcim	I4	I4_GW: Gminy wiejskie o umiarkowanej funkcji rolniczej
Wieprz	I4	I4_GW: Gminy wiejskie o umiarkowanej funkcji rolniczej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Monitora Rozwoju Lokalnego

Powyższe zestawienie przedstawia zgrupowaną charakterystykę obszaru. Obszar LGD „Dolina Soły” obejmuje tereny zróżnicowane krajobrazowo. Północna część terenu (Gmina Chełmek) rozciąga się wzdłuż lewego brzegu Przemszy obejmując fragmenty Kotliny Chrzanowskiej. Środkowa część (Gmina Oświęcim oraz Gmina Brzeszcze) położona jest w Kotlinie Oświęcimskiej, w rozwidleniu rzek Wisły i Soły (ujście Soły do Wisły znajduje się na styku Gminy Oświęcim i Chełmek). Południowa część obszaru LGD znajduje się w obrębie Pogórza 31 Śląskiego – Gmina Kęty oraz Gmina Wieprz należą do Podgórza Wilamowickiego, obejmującego południowo - wschodnią część Kotliny Oświęcimskiej, ograniczoną od zachodu rzeką Solą, a do wschodu Wieprzówką. Obszar LGD „Dolina Soły” obejmuje tereny zróżnicowane krajobrazowo. Północna część terenu (Gmina Chełmek) rozciąga się wzdłuż lewego brzegu Przemszy obejmując fragmenty Kotliny Chrzanowskiej. Środkowa część (Gmina Oświęcim oraz Gmina Brzeszcze) położona jest w Kotlinie Oświęcimskiej, w rozwidleniu rzek Wisły i Soły (ujście Soły do Wisły znajduje się na styku Gminy Oświęcim i Chełmek). Południowa część obszaru LGD znajduje się w obrębie Pogórza Śląskiego – Gmina Kęty oraz Gmina Wieprz należą do Podgórza Wilamowickiego, obejmującego południowo - wschodnią część Kotliny Oświęcimskiej, ograniczoną od zachodu rzeką Solą, a do wschodu Wieprzówką. Cały obszar LGD „Dolina Soły” leży w dorzeczu górnej Wisły i odwadniany jest przez Solę i Skawę (prawe dopływy Wisły) oraz Przemszę (lewy dopływ Wisły). Sieć cieków wodnych zarówno stałych jak i okresowych jest bardzo dobrze rozwinięta. Niektóre z nich mają charakter rowów melioracyjnych odwadniających podmokłe obszary w dolinie Wisły oraz stawy i małe zbiorniki wodne. Rzeki regionu zalicza się do rzek o reżimie wyrównawczym, z wezbraniem wiosennym (roztopowym) i letnim (opadowym).

✓ Wisła - najdłuższa rzeka Polski (długości ok. 1047 km). Źródła rzeki znajdują się w południowej Polsce, na wysokości 1107 m n.p.m., na zachodnim stoku Baraniej Góry w Beskidzie Śląskim. Górny odcinek Wisły aż do ujścia Przemszy (Sołectwo Gorzów, Gmina Chełmek) nie jest żeglowny i nosi nazwę tzw. Małej Wisły. Podział biegu rzeki Wisły wyodrębnia 3 etapy: Bieg górny - od źródeł po Zawichost (poniżej ujścia Sanu do Wisły); Bieg środkowy - od Zawichostu po ujście Narwi do Wisły oraz bieg dolny - od ujścia Narwi do Wisły po ujście. Obszar

LGD „Dolina Soły” położony jest w Biegu Górnym Wisły. Wisła przepływa przez różne obszary chronione, wiele z nich znajduje się w jej dolinie, np. obszar Natura 2000. Bezpośrednio obejmujące Wisłę obszary chronione to m. in. obszary specjalnej ochrony ptaków. Na obszarze LGD „Dolina Soły” mieszczą się 2 z nich: Stawy w Brzeszczach PLB120009 oraz Dolina Dolnej Skawy PLB120005 (Rezerwat przyrody Żaki).

- ✓ Soła – rzeka w południowej Polsce, stanowi pierwszy duży prawobrzeżny dopływ Wisły. Długość wynosi 88,9 km, a powierzchnia dorzecza 1,4 tys. km². Rzeka zaczyna się jako połączenie kilku potoków górskich Beskidu Żywieckiego, natomiast kończy swój bieg w Oświęcimiu. Rzeka Soła bezpośrednio przepływa przez trzy gminy obszaru planowanego do objęcia LSR (Kęty, Brzeszcze oraz Oświęcim), natomiast jej dorzecze obejmuje niemal cały obszar LGD. Na rzece Sole występują obszary chronione Natura 2000. W granicach LGD są to: obszar Dolna Soła PLH120083 oraz Dolina Dolnej Soły PLB120004.
- ✓ Przemsza – rzeka w południowej Polsce, lewy dopływ górnej Wisły. Przemsza rozpoczyna swój bieg na Wyżynie Krakowsko - Częstochowskiej (jako źródło Czarna Przemsza), natomiast do Wisły wpada w Gorzowie (sołectwo Gminy Chełmek). U ujścia Przemszy do Wisły w Gorzowie rozpoczyna się żeglowna część Drogi Wodnej Górnej Wisły – tzw. punkt „0”.
- ✓ Wieprzówka – rzeka rozpoczynająca swój bieg w Gminie Andrychów, natomiast do rzeki Skawy (prawy dopływ Wisły) wpada w miejscowości Grodzisko (Gmina Zator). Jej długość wynosi około 28 km, z czego większość znajduje się na obszarze LGD „Dolina Soły” (Gmina Wieprz – sołectwa Wieprz, Gierałtowice, Przybradz). Na obszarze LGD znajdują się liczne stawy rybne i zbiorniki wodne, stanowiące pozostałość intensywnej eksploatacji kruszywa w dolinie rzek, w szczególności Wisły i Soły. Są to głównie duże zespoły stawów wodnych, posiadające często wielowiekową tradycję hodowli ryb. Największe z nich to stawy Adolfińskie, Grojeckie i Małeckie w dolinie Soły oraz stawy Granicznik, Lekacz, Oszust i Bagiennik w dolinie Wisły.

Obszary chronione. Prawne formy ochrony przyrody na terenie LGD:

- ✓ Rezerwat „Żaki” to rezerwat leśny o łącznej powierzchni 17,52 ha, (z czego 11,8 ha jest na terenie LGD) zlokalizowany jest na terenie gminy wiejskiej Oświęcim. Przedmiotem ochrony jest starodrzew lipowy i zespół grądowy.
- ✓ „Dolina Dolnej Skawy” (Sieć Natura 2000) to chroniony obszar o powierzchni 7 081,7 ha obejmujący największe kompleksy stawów na Ziemi Oświęcimsko – Zatorskiej. Prowadzona jest tu intensywna hodowla ryb, wiele zbiorników jest mocno zarośniętych roślinnością wodną. Występuje tutaj, co najmniej 17 gatunków ptaków z Zał. I Dyrektywy Ptasiej, dla których wyznacza się ostoje sieci Natura 2000 oraz 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt.
- ✓ Dolina Dolnej Soły” (Sieć Natura 2000) to chroniony obszar o powierzchni 4 023,6 ha, który obejmuje stawy hodowlane, fragment doliny Soły oraz zwirownię użytkowaną w celach rekreacyjnych.
- ✓ „Stawy w Brzeszczach” (Sieć Natura 2000) to obszar o powierzchni 3065,9 ha obejmujący kompleksy stawów hodowlanych w dolinie górnej Wisły, położone po obu stronach rzeki. Wisła ma tutaj naturalny charakter, meandruje i w jej dolinie znajduje się sporo niewielkich starorzeczy

Liczne, atrakcyjne obszary przyrodnicze na terenie objętym Strategią, to nie tylko obszary prawnie chronione. Ciekawą formą ścieżki przyrodniczo-poznawczej jest Park Lipowy w Kętach, w którym na 25 tablicach opisano historię utworzenia parku, scharakteryzowano zgromadzone w nim lipy oraz przybliżono zagadnienia z dziedziny pszczelarstwa.

Na obszarze LGD „Dolina Soły” znajdują się ważne węzły komunikacyjne. Obszar ten stanowi miejsce przecięcia się szlaków prowadzących do Krakowa ok. 70 km, Bielska-Białej 20 km, Katowic 40 km, granicy z Czechami i Słowacją 55 km. Obszar LGD to również ważny węzeł kolejowy prowadzący do: Czechowic-Dziedzic, Katowic, Krakowa, Trzebini, Wiednia, Żyliny. Najważniejsze drogi na obszarze LGD:

- ✓ Droga krajowa nr 44 (DK44) przebiega przez województwo śląskie oraz małopolskie. Jest jedną z czterech dróg, obok A4, DK79, DK94, łączących Górny Śląsk z Krakowem, a także najbardziej wysuniętą na południe spośród wymienionych. Omija aglomerację katowicką od strony południowej, łącząc na jej terenie Gliwice z Tychami, Bieruniem, Oświęcimiem i Krakowem. Odgrywa szczególnie ważną rolę dla miast leżących w zachodniej Małopolsce oraz dla Tychów, ponieważ dowozi ich mieszkańców do dwóch głównych ośrodków, w których mogą znaleźć pracę.
- ✓ Droga krajowa nr 52 (DK52) o długości ok. 74 km leży na obszarze województw śląskiego i małopolskiego. Trasa ta łączy Bielsko-Białą z Głogoczowem.

- ✓ Droga wojewódzka nr 933 (DW933) łączy Chrzanów z Rzuchowem i dalej poprzez DW935z Raciborzem. Droga ta jest jedną z najważniejszych i najbardziej ruchliwych dróg wojewódzkich na południu kraju gdyż pośrednio łączy Górny Śląsk oraz Beskidy z Dolnym Śląskiem. Umożliwia też dojazd ze sporej części Śląska do przejścia granicznego Chałupki - Bogumin.
- ✓ Droga wojewódzka nr 948 (DW948) o długości 40 km łączy Oświęcim z Żywcem i jest położona w województwie małopolskim oraz województwie śląskim. Droga wojewódzka nr 780 (DW780) - droga wojewódzka o długości 57 km łącząca Kraków z Chełmem Śląskim, położona w województwie małopolskim oraz województwie śląskim.
- ✓ Droga wojewódzka nr 781 (DW781) łączy Chrzanów przez Wieprz z Łękawicą

Ponadto w najbliższym czasie (planowo rok 2025) ma zostać oddana do użytkowania droga ekspresowa S1, która ułatwi i przyspieszy okoliczny transport.

Infrastruktura lokalna. W wyniku konsultacji wykazano liczne braki w małej infrastrukturze publicznej, infrastrukturze kulturowej oraz rekreacyjnej i turystycznej obszaru. Dotyczy to wszystkich zdiagnozowanych obszarów tematycznych.

W analizie pominięto infrastrukturę techniczną, czy też wspomagającą bezpieczeństwo mieszkańców, na którą nie może mieć wpływu wdrażanie LSR.

Tabela 10 Przedstawienie infrastruktury w kontekście potrzeb

Brzeszcze	Budowa sieci ścieżek rowerowych; Dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez znoszenie barier architektonicznych; Uzupełnienie i modernizacja infrastruktury przeznaczonej do wypoczynku, sportu i rekreacji; Utworzenie Ośrodka Sportu i Rekreacji; Zagospodarowanie terenów zielonych na terenie gminy Brzeszcze; Rozwój działalności instytucji kultury na terenie gminy Brzeszcze; Tworzenie warunków do rozwój infrastruktury turystycznej; Kontynuacja rewitalizacji fizycznej, społecznej i gospodarczej przestrzeni publicznej na terenie gminy Brzeszcze.
Chełmek	Integrująca i włączająca oferta oraz infrastruktura instytucji kultury, dostosowana do zróżnicowanych potrzeb mieszkańców, w tym dla różnych grup wiekowych; Infrastruktura i oferta obiektów sportowych uwzględniająca potrzeby i możliwości mieszkańców, w tym różnych grup wiekowych oraz umożliwiającą rozwój zainteresowań oraz uzdolnień sportowych i sprzyjającą aktywnemu trybowi życia; Infrastruktura rekreacyjna umożliwiająca aktywne spędzanie czasu wolnego i integrację mieszkańców, z uwzględnieniem potrzeb i możliwości różnych grup wiekowych.
Kęty	Rozbudowa infrastruktury prośrodowiskowej w gminie Kęty; Zielone i zadbane przestrzenie publiczne z priorytetem dla pieszych; Budowa infrastruktury pieszo-rowerowej w gminie; Potrzeba dostosowania gmina do pełnej dostępności dla osób z niepełnosprawnościami; Rozwijanie zróżnicowanej oferty kulturalnej oraz ochrona dziedzictwa kulturowego gminy Kęty. Wzmacnianie działań zaspokajających potrzeby związane ze sportem i rekreacją
Oświęcim	Brak rozwiniętej infrastruktury turystycznej; Wyznaczenie i oznakowanie szlaków pieszych i rowerowych; Zagospodarowanie terenów nad Sołą; Zachowanie, ochrona i rewitalizacja obiektów dziedzictwa kulturowego; Budowa, przebudowa, rozbudowa i remont obiektów pełniących funkcje sportowe, rekreacyjne i turystyczne; Konieczność utrzymania infrastruktury dla działalności organizacji pozarządowych (domy ludowe, remizy OSP, budynki LKS, etc.)
Wieprz	Kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni wokół budynków użyteczności publicznej; Budowa obiektów małej architektury, w tym ogrody sensoryczne, harcówka, skatepark, funpark, stoły do tenisa stołowego na otwartym powietrzu; Zagospodarowanie terenów parkowych na terenie gminy; Modernizacja i rozbudowa ogólnodostępnych placów zabaw; Dostosowanie studium oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego do potrzeb mieszkańców i przedsiębiorców.
Ogółem z konsultacji	Potrzeba dostosowania obiektów małej infrastruktury społecznej, infrastruktury kulturowej do potrzeb grup najbardziej wymagających, tj. seniorów, rodzin z dziećmi oraz młodzieży oraz dostosowania architektonicznego; potrzeba wzmocnienia infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej

Źródło: Opracowanie własne na bazie strategii rozwoju gmin wchodzących w skład Doliny Soły oraz konsultacji

Gospodarka/przedsiębiorczość. Na koniec 2020 roku w rejestrze REGON na obszarze gmin: Brzeszcze, Chelmek, Kęty, Oświęcim oraz Wieprz zarejestrowanych było 9468 podmiotów gospodarczych. Większość z nich to podmioty z sektora prywatnego – 9468 podmiotów, co stanowi 98% ogółu. Do sektora publicznego należy jedynie 185 podmiotów, czyli niespełna 2% ogółu. Potencjał wytwórczy obszaru LGD zlokalizowany jest głównie w sektorze prywatnym. Sektor ten systematycznie rozwija się, a osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowią zdecydowaną większość. Największa liczba podmiotów gospodarczych z sektora prywatnego funkcjonuje na terenie gminy Kęty, natomiast najmniej występuje na terenie gminy Wieprz.

Tabela 11 Liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON z podziałem na sektory, stan na 31.12.2013 oraz 31.12.2020

Gmina	stan na 31.12.2013		stan na 31.12.2020	
	sektor publiczny	sektor prywatny	sektor publiczny	sektor prywatny
Brzeszcze	63	1 945	43	2 083
Chelmek	43	958	33	1 092
Kęty	73	3 293	57	3 539
Oświęcim	23	1 476	22	1 768
Wieprz	37	802	30	986
Razem LGD:	239	8 474	185	9 468

Źródło: Opracowanie własne wg danych GUS

Porównując ilość podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na terenie LGD „Dolina Soły” w 2020 roku w stosunku do 2013 roku należy stwierdzić, że liczba podmiotów w sektorze publicznym uległa znacznemu zmniejszeniu. W 2020 roku zarejestrowanych było 54 podmiotów mniej co stanowi ok. 23% podmiotów zarejestrowanych w 2013 r. Sektor prywatny natomiast charakteryzuje się systematycznym wzrostem zarejestrowanych podmiotów a w 2020 roku podmiotów w sektorze prywatnym zarejestrowanych w rejestrze REGON na terenie LGD Dolina Soły było o 994 podmioty więcej, co stanowi wzrost o ok. 12% w stosunku do roku 2013.

Tabela 12 Liczba podmiotów wg niektórych form organizacyjno-prawnych – stan na 31.12.2020

Gmina	spółdzielnie	spółki handlowe	spółki cywilne	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	gminne samorządowe jednostki organizacyjne	fundacje	stowarzyszenia i organizacje społeczne
Brzeszcze	4	96	213	1609	3	3	53
Chelmek	2	91	77	851	6	1	28
Kęty	9	219	293	2878	7	8	62
Oświęcim	4	82	109	1510	4	10	38
Wieprz	2	42	43	860	9	2	20
Razem LGD:	21	530	735	7708	29	24	201
Województwo Małopolskie	755	47258	28293	313 035	1297	2920	10651

Źródło: Opracowanie własne wg danych GUS

Tabela 13 Liczba podmiotów wg niektórych form organizacyjno-prawnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców– stan na 31.12.2020

Gmina	spółdzielnie	spółki handlowe	spółki cywilne	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	gminne samorządowe jednostki organizacyjne	fundacje	stowarzyszenia i organizacje społeczne
Brzeszcze	0,19	4,59	10,18	76,89	0,14	0,14	2,53
Chelmek	0,16	7,22	6,11	67,52	0,48	0,08	2,22
Kęty	0,27	6,53	8,73	85,79	0,21	0,24	1,85
Oświęcim	0,21	4,34	5,77	79,89	0,21	0,53	2,01
Wieprz	0,16	3,37	3,45	68,96	0,72	0,16	1,60

Razem LGD:	0,21	5,38	7,47	78,29	0,29	0,24	2,04
Województwo Małopolskie	0,22	13,77	8,24	91,20	0,38	0,85	3,10

Źródło: Opracowanie własne wg danych GUS

Na obszarze objętym LSR występują bardzo różnorodne formy organizacyjno-prawne podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON. Najwięcej podmiotów zarejestrowanych w formie: spółdzielni, spółek handlowych, spółek cywilnych, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych jest zarejestrowanych na terenie gminy Kęty, najwięcej gminnych samorządowych jednostek organizacyjnych występuje w gminie Wieprz, natomiast największa liczba fundacji została wykazana w gminie Oświęcim. Niewątpliwie ogromny potencjał gminy Kęty jest spowodowany również największą liczbą mieszkańców. Pomimo ciągle rosnącej liczby zarejestrowanych podmiotów na terenie LGD Dolina Soły w dalszym ciągu średnia występujących spółdzielni, spółek handlowych, spółek cywilnych, osób prowadzących działalność gospodarczą, fundacji, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców jest niższa niż średnia dla województwa małopolskiego.

Tabela 14 Liczba podmiotów wg sekcji PKD– stan na 31.12.2020

Gmina	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Górnictwo i wydobywanie	Przetwórstwo przemysłowe	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	Budownictwo	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	Transport i gospodarka magazynowa	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	Informacja i komunikacja	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	Edukacja	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	Pozostała działalność usługowa
Brzeszcze	14	16	166	4	4	290	587	113	64	54	48	107	167	104	9	70	101	44	173
Chelmek	4	4	171	2	14	175	243	90	27	21	29	51	80	38	5	34	44	18	84
Kęty	30	6	469	1	9	524	1 004	183	94	114	98	78	315	114	11	118	147	67	234
Oświęcim	13	5	175	-	10	256	414	120	67	53	58	26	167	100	9	55	119	35	122
Wieprz	53	1	185	-	4	206	206	70	19	24	18	10	62	27	7	31	17	16	62
Razem LGD:	114	32	1 166	7	41	1 451	2 454	576	271	266	251	272	791	383	41	308	428	180	675
Województwo Małopolskie	3 865	390	38 408	643	1 147	66 331	87 598	25 960	16 800	20 034	9 697	18 880	44 564	14 044	2 115	14 466	24 042	8 392	28 805

Źródło: Opracowanie własne wg danych GUS

Najwięcej podmiotów na terenie LGD Dolina Soły, o aż 25% działa w sekcji G dotyczącej handlu hurtowego i detalicznego, napraw pojazdów samochodowych, w tym motocykli. Na terenie województwa małopolskiego branża ta stanowi ok. 21% ogółu. Drugą co do ilości zarejestrowanych podmiotów jest branża budowlana, stanowi ok. 15% na terenie LGD i 16% ogółu podmiotów w województwie małopolskim. Kolejną co do ilości zarejestrowanych podmiotów na terenie LGD Dolina Soły jest grupa podmiotów zarejestrowanych w sekcji przetwórstwo przemysłowe, grupa ta stanowi 12% wszystkich podmiotów na terenie LGD i jest to wynik o 3% wyższy niż w województwie małopolskim. Pozostałe branże stanowią poniżej 10% ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów. Pomijając budownictwo na obszarze LGD 5 sektorów ma niższy udział w ogólnej liczbie podmiotów niż średnia województwa małopolskiego są to następujące sektory: działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, informacja i komunikacja, działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

Tabela 15 Wskaźnik przedsiębiorczości w przeliczeniu na 1000 mieszkańców– stan na 31.12.2020

Gmina	zarejestrowane podmioty w sektorze prywatnym	liczba ludności w wieku produkcyjnym	wskaźnik przedsiębiorczości
Brzeszcze	2 083	12260	169,90
Chelmek	1 092	7475	146,09
Kęty	3 539	19785	178,87

Oświęcim	1 768	11417	154,86
Wieprz	986	7540	130,77
Razem LGD:	9 468	58477	161,91
województwo małopolskie	413828	2069511	199,96

Źródło: Opracowanie własne wg danych GUS

Wskaźnik przedsiębiorczości na obszarze LGD kształtuje się na niższym poziomie niż średnia wojewódzka. Najmniej podmiotów w przypadających na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym przypada w gminie Wieprz, natomiast najwyższą wartość wskaźnika na obszarze LGD Dolina Soły osiągnęła gmina Kęty. Pozytywnym zjawiskiem jest fakt, że wskaźnik znacznie wzrósł w stosunku do roku 2013. Kluczowy dla gospodarki lokalnej jest sektor usług.

Rynek pracy. Dominujący na obszarze LGD sektor prywatny tworzą przede wszystkim mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób (aż 97%). Jest to typowe w gospodarce obszaru, na którym dominują tereny wiejskie, gdzie bardzo ważną rolę pełni własny warsztat pracy. Większość miejsc pracy to stanowiska utworzone przez osoby fizyczne rejestrujące jednoosobową działalność gospodarczą. Ponadto działa tutaj 236 podmiotów średniej wielkości zatrudniające od 10 do 49 osób oraz 52 duże podmioty zatrudniających od 50 do 249 osób. W gminie Kęty funkcjonują 4 podmioty zatrudniające od 250 do 999 osób oraz jeden podmiot zatrudniający ponad 1000 osób. Na całym obszarze LGD Dolina Soły w stosunku do roku 2013 znacząco wzrosła liczba podmiotów zatrudniających do 9 osób o 1028 sztuk, zmalała liczba podmiotów zatrudniających od 10 do 49 osób o 27 podmiotów, liczba podmiotów mających zatrudnienie w przedziale 50-249 osób zmalała o 4 podmioty, o 1 podmiot zmniejszyła się liczba podmiotów zatrudniających między 250-999 osób natomiast liczba podmiotów zatrudniająca ponad tysiąc pracowników pozostała bez zmian.

Tabela 16 Liczba podmiotów wg liczby pracujących – stan na 31.12.2020

Gmina	0 - 9	10-49	50 - 249	250 - 999	1000 i więcej
Brzeszcze	2 074	44	17	-	-
Chelmek	1 087	41	6	-	-
Kęty	3 505	88	20	4	1
Oświęcim	1 758	41	5	-	-
Wieprz	992	22	4	-	-
Razem LGD:	9 416	236	52	4	1

Źródło: Opracowanie własne wg danych GUS

Bezrobocie na terenie poszczególnych gmin kształtuje się na poziomie między 3 a 5% mieszkańców w wieku produkcyjnym. 3% wynik zanotowano w gminie Brzeszcze, Chelmek, Oświęcim, 4% w gminie Wieprz natomiast najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym występuje w gminie Kęty i jest to 5%. Analizując dane należy zauważyć, że w każdej z gmin członkowskich występuje procentowo większy udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w stosunku do ich liczby w wieku produkcyjnym w gminie, niż mężczyzn. W każdej gminie różnica procentowa wynosi około 1%. Bezrobotne kobiety na terenie całego województwa małopolskiego stanowią 3% ogółu kobiet a bezrobotni mężczyźni 2% ogółu mężczyzn, dokładnie takie same wartości zostały odnotowane na terenie całego obszaru LSR. W przypadku stosunku bezrobotnych do ludności w wieku produkcyjnym wielkość procentowa wykazywana na całym obszarze LGD jest nieznacznie niższa niż wielkość procentowa zanotowana dla całego województwa małopolskiego.

Tabela 17 Bezrobotni zarejestrowani w latach z podziałem na gminy

Gmina	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Brzeszcze	726	556	498	355	285	267	249	327
Chelmek	557	437	324	275	208	187	158	252
Kęty	1858	1 571	1 340	1 166	906	904	884	1 053
Oświęcim	613	475	406	343	262	242	202	289
Wieprz	540	432	367	274	222	211	219	287
Razem LGD:	4 294	3 471	2 935	2 413	1 883	1 811	1 712	2 208

Województwo Małopolskie	164 434	139 027	119 601	96 531	79 430	71 489	62 610	83 050
-------------------------	---------	---------	---------	--------	--------	--------	--------	--------

Źródło: Opracowanie własne wg danych GUS

Tabela 18 Ludność w wieku produkcyjnym oraz bezrobotni z podziałem na gminy– stan na 31.12.2020

Gmina	Ludność ogółem		Wiek produkcyjny		Bezrobotni zarejestrowani	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Brzeszcze	10 775	10 150	6 625	5 635	215	112
Chelmek	6 390	6 214	4 084	3 391	151	101
Kęty	17 181	16 366	10 569	9 216	587	466
Oświęcim	9 627	9 275	6 080	5 337	174	115
Wieprz	6 176	6 295	4 107	3 433	183	104
Razem LGD:	50 149	48 300	31 465	27 012	1 310	898
Województwo Małopolskie	1 767 192	1 665 500	981 140	1 088 371	45 192	37 858

Źródło: Opracowanie własne wg danych GUS

Bezrobocie w latach 2014-2018 na terenie każdej gminy wchodzącej w skład LSR systematycznie rok do roku malało. W roku 2018 bezrobotnych zarejestrowanych było na obszarze LGD „Dolina Soły” o 58% mniej niż w roku 2013. W 2019 roku tendencja spadkowa utrzymała się w 4 gminach, natomiast w gminie Wieprz liczba bezrobotnych zarejestrowanych nieznacznie wzrosła w stosunku do roku poprzedniego. W roku 2020 bezrobocie na terenie wszystkich gmin członkowskich znacznie wzrosło. Procentowo największy skok bezrobocia miał miejsce w gminie Chelmek, bezrobocie wzrosło o 59% w stosunku do roku 2019, natomiast najmniejszy wzrost bezrobocia zanotowano w gminie Kęty i wynosił on 19%. Globalnie analizując cały okres należy zauważyć, iż pomimo niewątpliwie trudnej, niespodziewanej sytuacji, która nastąpiła w 2020 roku, związanej z pandemią COVID-19 liczba bezrobotnych zarejestrowanych na terenie LSR była mniejsza od liczby zarejestrowanych bezrobotnych w 2013 r. i wynosiła dla gminy Brzeszcze oraz gminy Chelmek o 55% mniej, gminy Kęty o 43% mniej, gminy Oświęcim 47% mniej, gminy Wieprz 49% mniej. Tendencja liczby zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2014-2020 skali całego województwa małopolskiego kształtuje się podobnie, jak tendencja bezrobocia na terenie LGD „Dolina Soły”. Zarówno bezrobocie na obszarze całego Stowarzyszenia, jak i województwa małopolskiego zarejestrowane w 2020 roku stanowiło 51% bezrobocia wykazanego w 2013 r.

Działalność sektora społecznego. Mieszkańców obszaru LGD cechuje duża aktywność i potencjał społeczny. W pięciu gminach należących do LGD działa aż 225 zarejestrowanych organizacji pozarządowych: stowarzyszeń, fundacji, klubów sportowych, spółdzielni socjalnych itp. skupiających sporą grupę ludzi. Dobra współpraca między samorządami a organizacjami społecznymi sprzyja podejmowaniu wspólnych inicjatyw, mających na celu poprawę jakości życia i atrakcyjności obszaru LGD. W stosunku do roku 2013 nastąpił wzrost zarejestrowanych organizacji o 11, co stanowi przyrost o ponad 5%. Nieznaczny przyrost liczbowy nie powinien jednak sugerować braku rozwoju organizacji. Większość to organizacje niewielkie, funkcjonujące głównie z ograniczonych źródeł finansowania tj. składek członkowskich oraz dotacji samorządowych, a dodatkowo nie dysponują potencjałem infrastrukturalnym oraz zasobami ludzkimi, które pozwalałyby na szeroki zasięg działań dla społeczności lokalnej. Jednakże pewna grupa lokalnych NGO w ostatnim okresie programowania zdobyła doświadczenie, umiejętności w realizacji projektów unijnych, co pozwoliło im na umocnienie się i możliwość starania się o kolejne fundusze, które pozwolą na realizację celów statutowych. W ramach samego wdrażania LSR organizacje pozarządowe realizowały 18 operacji w okresie programowym 2013-2020.

Działalność organizacji pozarządowych uzupełniają organizacje nieposiadające osobowości prawnej, takie jak: koła gospodyń wiejskich, koła zainteresowań, zespoły śpiewacze, które mają różne cele i działają w różnych dziedzinach. Niemniej jednak ich aktywność i mnogość zadań jakie podejmują jest znacząca dla obszaru.

Co istotne, w ramach działalności LGD część NGO spotykała się przy wspólnej realizacji wniosków, podczas imprez lokalnych, następowała wymiana dobrych praktyk, doświadczenia, niejednokrotnie skutkująca dalszą współpracą. Jeżeli jednak proces sieciowania na obszarze LGD ma stanowić o sile NGO, jak i przedstawicieli pozostałych sektorów wymaga to wieloletniej współpracy, którą to planuje wdrożyć LGD w nowym okresie programowania.

NGO, które swoim zasięgiem działania obejmują często większy obszar niż jedna gmina mogą doskonale wpisać się w realizację założonych w LSR działań w zakresie pomocy i informacji wspierającej społeczeństwo.

Problemy społeczne. Usługi z zakresu pomocy społecznej dla mieszkańców obszaru świadczą Ośrodki Pomocy Społecznej w Brzeszczach, Kętach, Chełmku, Grojcu (gmina Oświęcim) i Wieprzu. Osoby wymagające opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, a także wykazujące zaburzenia psychiczne kierowane są do środowiskowych domów samopomocy. Na obszarze funkcjonuje bardzo niewiele placówek stacjonarnej pomocy społecznej. Na całym obszarze funkcjonuje tylko jeden rodzinny dom pomocy społecznej (w gminie Brzeszcze: Rodzinny Dom Seniora „Słoneczna Jesień”) oraz dwa domy pomocy społecznej (w gminie Chełmek: Dom Pomocy Społecznej oraz gminie Kęty: Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy). Na terenie funkcjonują również 3 dzienne domy seniora (w gminie Brzeszcze: Dzienny Dom „Senior +”, w gminie Kęty: Dzienny Dom „Senior-Wigor”, w gminie Wieprz: Dzienny Dom Seniora w Wieprzu). Ponadto w gminie Chełmek prężnie działa Środowiskowy Dom Samopomocy w Chełmku, świetlica środowiskowa w gminie Kęty oraz gminie Chełmek oraz Świetlice środowiskowe w gminie Oświęcim: Babice, Broszkowice, Brzezinka, Dwory Drugie, Grojec, Osada Stawy Grojeckie, Harmężę, Pławy, Poręba Wielka, Rajsko, Stawy Monowskie, Włosienica. Część świetlic jest czynna tylko w okresie ferii i wakacji szkolnych.

Tabela 19 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej- stan na 31.12.2020

Gmina	poniżej kryterium dochodowego	powyżej kryterium dochodowego
Brzeszcze	129	206
Chełmek	134	119
Kęty	345	289
Oświęcim	116	120
Wieprz	172	204
Razem LGD:	896	938
Województwo Małopolskie	66 695	60 073

Źródło: Opracowanie własne wg danych GUS

Tabela 20 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności- stan na 31.12.2020

Gmina	beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności
Brzeszcze	160
Chełmek	200
Kęty	188
Oświęcim	125
Wieprz	301
województwo małopolskie	369

Źródło: Opracowanie własne wg danych GUS

Na obszarze LGD „Dolina Soły” jest dużo mniejsza liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców niż w całym województwie małopolskim. W Gminie Wieprz, w której statystycznie beneficjentów tejże pomocy jest najwięcej jest ich 18%, mniej niż średnia wojewódzka, natomiast w gminie Oświęcim, w której beneficjentów jest najmniej ich liczba jest o 66% mniejsza niż w województwie. Jest to prawdopodobnie spowodowane bardzo małą liczbą placówek, a więc i miejsc dostępnych dla mieszkańców obszaru. Ponadto należy zauważyć, że w przeciwieństwie do beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w skali województwa, gdzie większość stanowią osoby poniżej kryterium dochodowego, na obszarze LGD większość beneficjentów przekracza kryterium dochodowe. Największa dysproporcja występuje w gminie Brzeszcze, gdzie beneficjenci powyżej kryterium dochodowego stanowią 61% ogółu, w gminie Wieprz jest to 54%, Oświęcim 51%, Chełmek 47% a Kęty 46%.

Zasada równości szans i niedyskryminacji realizowana była na etapie przygotowania, konsultacji nowej LSR, jak również będzie przestrzegana podczas jej realizacji. Na potwierdzenie działalności LGD zgodnie z zasadą równości szans i niedyskryminacji założenie to zostało wprowadzone do dokumentów Stowarzyszenia LGD „Dolina Soły”, w szczególności w ramach zmienionego brzmienia statutu (§ 1). Działanie takie gwarantuje posługiwanie się tą zasadą przez osoby zarządzające, wdrażające LSR.

Dziedzictwo kulturowe/ zabytki. Istotny wpływ na zachowanie i kultywowanie dziedzictwa kulturowego mają mieszkańcy i tworzący na terenie LGD lokalni artyści i twórcy ludowi. Prowadzą oni działalność indywidualną, domową lub skupieni są w grupach nieformalnych, organizujących pasjonatów rękodzieła z różnych dziedzin. Do powyższych zaliczyć można grupę „Babskie Fanaberie” (Brzeszcze), „Babski Salonik” (Gorzów, Gmina Chełmek). Ich dzieła można podziwiać, a także kupić podczas lokalnych uroczystości, festynów i jarmarków. Od początku działalności LGD „Dolina Soły” wspiera rękodzielników, przyczyniając się do upowszechniania wiedzy o lokalnym dziedzictwie kulturowym oraz umożliwiając mieszkańcom i turystom kontakt z twórcami. LGD jest organizatorem Festiwalu „Wieś Pełna Skarbów”, w ramach którego odbywają się warsztaty i pokazy rękodzieła.

Podczas operacji własnej realizowanej w ramach PROW 2014-2020 wypracowano szlak produktu lokalnego pod nazwą „Szlak lokalnych produktów Doliny Soły”, oznaczono ważne i ciekawe miejsca przyrodnicze, zabytki, obiekty, a także osobowości i przysmaki występujące na obszarze. Dzięki stałej aktualizacji listy zasobów LGD dysponuje znaczącą listą produktów lokalnych, rękodzielników, artystów etc. Na terenie całego LGD prężnie działają Koła Gospodyń Wiejskich oraz zespoły regionalne. Dużą popularnością na organizowanych koncertach cieszą się zespoły dziecięce: Dziecięcy Zespół Pieśni i Tańca „Iskierki” oraz Zespół Pieśni i Tańca „Małe Kęty” a także zespoły zrzeszające dorosłych Zespół Śpiewaczy „Iskierkowa Familia”, Zespół Pieśni i Tańca „Kęty”, Zespół. Na terenie gminy Brzeszcze powstało również kilka zespołów, których popularność wykracza poza obszar objęty LSR m.in. The Snow, Garaż czy Zespół Besides, który popularność zdobył nie tylko w kraju, ale też za granicą. Na szczególną uwagę zasługuje zarejestrowane w gminie Chełmek „Robotnicze Stowarzyszenie Twórców Kultury”, zrzeszające około 40 artystów. W gminie Wieprz działa i dużą popularnością cieszy się m.in. Zespół Nidecki, Kameralny Chór Prowincjonalny oraz Studio Piosenki -Soliści. Na terenie działa także kilka orkiestr dętych m.in. Amatorska Orkiestra Dęta, Orkiestra Dęta Stowarzyszenia Wspólnie dla Nowej Wsi, Orkiestra Dęta OSP Bulowice, Orkiestra Dęta OSP Witkowice. Na całym obszarze popularne są grupy teatralne działające zarówno przy szkołach, jak i przy ośrodkach kultury. Znanym kęczaninem jest Pan Przemysław Samuel Gąsiorek, autor fantasy, który wydał powieści: „Kanthi. Od wszelakich złych przygód” oraz „Beskidy w Mrokach dziejów”.

KATEGORIA: Ludzie 1. Krystyna Blamek-Hyrkiel - Izba Regionalny „Kącik u Krystyny” (rękodzieło - wyróżnienie w konkursie rękodzielniczym) Gmina Brzeszcze, 2. Państwo Musiał – „Szykowne dobra” (rękodzieło - wyróżnienie w konkursie rękodzielniczym); Gmina Chełmek, 3. Jerzy Herma „PsieEgo” - Gmina Wieprz, 4. Mariusz Biegun garncarstwo - Gmina Wieprz, 5. Krzysztof Zych - pszczelarstwo i zabytkowa pasieka w Grojcu, Gmina Oświęcim, 6. Jadwiga Duchnicka - warsztaty rękodzielnicze - bibułkarstwo (rękodzieło - wyróżnienie w konkursie rękodzielniczym).

KATEGORIA Przysmaki: 1. Gmina Wieprz - szynka z kością, wyroby mleczarskie z Mleczarni w Wieprzu (masło, ser biały i żółty), ryby śródlądowe (najczęściej karp) wędzone od Pana Sopickiego z Frydrychowic, 2. Gmina Brzeszcze - precele i chleb na zakwasie z GS Brzeszcze, wyroby wędliniarskie od firmy Wyrobek, 3. Prażone - w formie warsztatów odbywających się po uprzednim uzgodnieniu w Dworcu Galicyjskim u Pani Beaty Kulczyk, 4. Gmina Kęty - żurek od Piskorka, pstrąg wędzony na ciepło w Przystani nad Solą w Bielanych, 5. Gmina Oświęcim - soki jabłkowe i truskawkowe od Państwa Domżał z Grojca

KATEGORIA Miejsca: Gmina Kęty: 1. Muzeum im. Aleksandra Kłosińskiego w Kętach, 2. Klasztor Franciszkanów Reformatów w Kętach, 3. Rynek wraz z pomnikiem Jana Kantego, 4. Rancho na Widoku w Bulowicach, 5. Zamek Larischów w Bulowicach; Gmina Wieprz: 1. Gminny Ośrodek Kultury w Wieprzu z wyszczególnieniem Muzeum Świni, Kołem Kulinarne Podróżnika prowadzonego przez Seweryna Gałysza, 2. Drewniany Kościół w Nidku należący do Szlaku Architektury Drewnianej, 3. Punkt widokowy na ulicy Spokojnej w Wieprzu; Gmina Chełmek: 1. Zabytkowe Czworaki w Bobrku (dodałabym tu odbywające się spektakle organizowane przez MOKSiR), 2. Park Rodzinny w Chełmku, 3. Korty tenisowe; Gmina Brzeszcze: 1. Kościół w Jawiszowicach, 2. Kopalnia Stara i Nowa w Brzeszcze, 3. Miejsca pamięci: karna Kompania Kobiet na Borze oraz Podobóz Jawischowitz; Gmina Oświęcim: 1. Auschwitz II Birkenau Brzezinka, 2. Skansen Pszczelarstwa w Grojcu

Na całym obszarze LGD występują stawy wędkarskie i łowiska, które planowane są do umieszczenia w kolejnej kategorii PRZYRODA. Do tej kategorii zostały wyszczególnione jeszcze takie miejsca jak: rzeka Soła oraz Park Lipowy w Kętach.

Każda z gmin wchodzących w skład Stowarzyszenia LGD „Dolina Soły” posiada szereg zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa małopolskiego. Gmina Brzeszcze: 1. Kościół Św. Urbana w Brzeszczach, 2. Kościół p.w. św. Marcina z otoczeniem i starodrzewiem w Jawiszowicach, 3. Budynek d. łaźni obozowej wraz z najbliższym otoczeniem oraz latarnia obozowa, przy ul. Dworcowej w Jawiszowicach, 4. Dwór ul. Piwna 2 w Skidzinii; Gmina Chelmek: 1. Zespół kościoła parafialnego p.w. Św. Trójcy w Bobrku, 2. Zespół pałacowy: pałac, oficyna, park w Bobrku, 3. Spichlerz drewniany, A-312 z 20.10.1971 w Bobrku; Gmina i miasto Kęty: 1. Kościół p.w. św. Wojciecha w Bulowicach, 2. Pałac, park w Bulowicach, 3. Układ urbanistyczny miasta Kęty, 4. Kościół p.w. św. Jana Kantego w Kętach, 5. Kościół paraf. p.w. śś. Małgorzaty i Katarzyny, cmentarz przykościelny, drzewostan, ogrodzenie w Kętach, 6. Zespół klasztorny SS. Klarysek: kościół, budynki mieszkalne i gospodarcze, ogród, mur ogrodzeniowy w Kętach, 7. Zespół klasztorny: kościół p.w. Niep. Poczęcia NP Marii, klasztor OO. Reformatów, cmentarz przykościelny, mur z bramkami i kapliczkami - Stacjami Męki Pańskiej w Kętach, 8. Cmentarz komunalny w Kętach, 9. Kapliczka przydrożna - Podlasie Kęckie-Kęty, 10. Cmentarz żydowski w Kętach, 11. Dom ul. Krakowska 3, d. poczta w Kętach, 12. Dom Rynek 16 w Kętach, 13. Dom Rynek 25 w Kętach, 14. Średniowieczny gródek stożkowaty otoczony stawem w Malcu, Gmina Oświęcim: 1. Ruiny „ziemniaczarek” i „kwaszarni” ul. Piwniczna w Brzezince, 2. Kościół p.w. św. Wawrzyńca w Grojcu, 3. Zespół pałacowy: pałac, park, resztówka zabudowań gospodarczych w Grojcu, 4. Założenie pałacowo – parkowe w Grojcu, 5. Osada neolityczna w Grojcu, 6. Zespół dworsko-parkowy w Harmężach, 7. Gródek stożkowaty w Łazach, 8. Kościół p.w. św. Bartłomieja, cmentarz wraz z drzewami w Porębie Wielkiej, 9. Dwór, otoczenie, drzewostan w Porębie Wielkiej, 10. Pałac, park w Rajsku; Gmina Wieprz: 1. Zespół dworsko - parkowy: park, 2 budynki folwarczne, spichlerz, stawy w Gierałtowiczkach, 2. Kościół paraf. p.w. św. Szymona i Judy w Nidku, 3. Zespół dworsko-parkowy w Nidku, 4. Budynek kaplicy pw. św. Katarzyny Sienieńskiej w miejscowości Przybradz, 5. Budynek d. dworu wraz aleją grabową w miejscowości Przybradz.

Na terenie LGD „Dolina Soły” znajduje się wiele obiektów dziedzictwa kulturowego, które świadczą o bogatej przeszłości obszaru, a jednocześnie stanowią potencjał rozwoju turystycznego. Niestety część obiektów wymaga prac konserwatorskich i renowacyjnych, a także uregulowania stosunków własnościowych. Najśłynniejszym zabytkiem obszaru LGD jest, wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO, Państwowe Muzeum Auschwitz – Birkenau. Na Liście znajduje się 13 miejsc w Polsce. Jednym z nich jest wspomniane muzeum, w latach 1940-45 Niemiecki Nazistowski Obóz Koncentracyjny I Zagłady (wpisany na listę UNESCO w 1979 roku). Na terenie LGD „Dolina Soły” zlokalizowana jest część Muzeum - Brzezinka. KL Birkenau Brzezinka była przede wszystkim obozem śmierci – największym nazistowskim obozem zagłady. Na obszarze LGD istnieją także mniej znane miejsca pamięci i martyrologii – m. in. filie / podobozы KL Auschwitz-Birkenau (Jawiszowice, Brzeszcze Budy/Bór, Monowice), Pomnik Ofiar Faszyzmu w Chelмку – Paprotnikach (Gmina Chelmek), Pomniki Oddziału AK „Sosienki” w Bielanych (Gmina Kęty).

Na terenie LGD „Dolina Soły” znajduje się 5 obiektów wpisanych na listę Małopolskiego Szlaku Architektury Drewnianej: kościół pw. św. Bartłomieja w Porębie Wielkiej, kościół pw. św. Marcina w Jawiszowicach, kościół pw. św. Wawrzyńca w Grojcu oraz zabytkowy spichlerz w Bobrku, kościół św. Szymona i Judy Tadeusza Apostołów w Nidku. Szlak Architektury Drewnianej powstał w 2001 roku z inicjatywy Zarządu Województwa Małopolskiego. W Małopolsce wpisanych zostało na jego listę ponad 250 obiektów – wszystkie są oznakowane tablicami, a dojazd do nich informacyjnymi znakami drogowymi. Obszar LGD charakteryzuje się licznymi obiektami parkowo – pałacowymi: m. in. Rajska, Grojec, Poręba Wielka (gmina Oświęcim), Bulowice (Gmina Kęty) oraz zespołami dworsko – parkowymi: Bielany, Malec, Witkowice, Nowa Wieś, Łęki, (gmina Kęty) Nidek, Gierałtowiczki, Przybradz (gmina Wieprz).

Wyjątkowym dla obszaru jest istnienie na terenie charakterystycznych, unikatowych zabudowań przemysłowych oraz klasycznych już niemal układów urbanistycznych. Należą do nich zabudowania kolonii pracowniczych powstałych na początku XX wieku w Brzeszczach, jako osiedla mieszkaniowe dla przyszłych pracowników kopalni. Na terenach po dawnej kopalni węgla „Brzeszcze-Wschód” w gminie Brzeszcze pozostało siedem obiektów historycznych, w tym dwa nadszuby przedwojennych szybów Andrzej III i Andrzej IV, dwa budynki z oryginalnymi maszynami wyciągowymi z lat 30. XX w. i inne cenne urządzenia z różnych okresów. W latach 30. XX wieku

w Chełmku powstała fabryka Bata oraz kolonia robotnicza, która charakteryzowała się modernistyczną architekturą, nowymi technologiami i nowoczesnym sposobem zarządzania, w tym także przestrzenią i układem urbanistycznym. W Kęckich Górach Południowych, nad brzegami Młynówki Czanieckiej, znajdują się ruiny jednego z najstarszych młynów w okolicy, należącego do rodziny Sewerynów. Był to tradycyjnie funkcjonujący zakład, którego historia sięga zamierzchłych czasów. Jego młyńskie turbiny były napędzane za pomocą sił natury - poruszanego nurtami potoku koła młyńskiego. Przy młynie funkcjonował tartak. Zakład zamknięto ostatecznie dopiero w latach osiemdziesiątych XX wieku. W gminie Wieprz istnieją dwa obiekty zabytkowe związane z przemysłem: budynek mleczarni oraz gorzelni.

Dodatkowo na obszarze istnieje ponad 700 obiektów wpisanych do gminnych ewidencji zabytków.

Edukację kulturalną i animację środowiska lokalnego prowadzą przede wszystkim gminne instytucje kultury. Zajmują się one integracją lokalnych społeczności, organizacją imprez, spotkań, warsztatów, zajęć rozwijających duchowo, intelektualnie i fizycznie. Wykaz instytucji kultury działających na obszarze objętym strategią przedstawia tabela.

Tabela 21 Gminne instytucje kultury

Gmina	instytucje kultury: dom/ ośrodek kultury	instytucje kultury: domy ludowe, świetlice wiejskie	instytucje kultury: biblioteki i ich filie
Brzeszcze	Ośrodek Kultury w Brzeszczach	Domy Ludowe w: Brzeszczach-Borze, Skidzinu, Wilczkowicach; Świetlice w: Jawiszowicach, Brzeszczach, Na Zasolu	Biblioteka Główna w OK Brzeszcze oraz siedem filii: jedna miejska i sześć sołeckich (w każdym sołectwie)
Chełmek	Miejski Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Chełmku	Wiejskie Domy Kultury w: Chełmku, Gorzowie i Bobrku	Biblioteka w Chełmku wraz z filią oraz dwie filie w sołectwach: Gorzów, Bobrek
Kęty	Dom Kultury w Kętach	Domy ludowe w sześciu sołectwach	Gminna Biblioteka w Kętach oraz cztery filie w: Kęty Podlesie, Bielany, Łęki, Nowa Wieś
Oświęcim	Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Gminie Oświęcim	Domy ludowe w trzynastu sołectwach	Gminna Biblioteka Publiczna w Groju oraz pięć filii w: Babicach, Brzezince, Porębie Wielkiej, Rajsku i Włosienicy
Wieprz	Gminny Ośrodek Kultury w Wieprzu	Wiejskie Domy Kultury w: Frydrychowicach, Gierałtowiczkach, Przybradzu, Nidku	Gminna Biblioteka w Wieprzu oraz trzy filie w: Frydrychowicach, Gierałtowicach i Nidku.

Na obszarze LGD działa Muzeum im. Aleksandra Kłosińskiego w Kętach. Misją Muzeum jest dbanie o zachowanie dziedzictwa kulturowego. Muzeum w Kętach gromadzi świadectwa przeszłości z Kęt i okolicy, w tym udostępnia i upowszechnia dobra kultury w zakresie: historii, archeologii, etnografii, sztuki, techniki i przyrody, prowadzi badania naukowe i działalność oświatową. W Rajsku funkcjonuje prywatne Muzeum Techniki Wojskowej.

Ponadto na terenie LDG „Dolina Soły” działają izby pamięci i izby regionalne, które promują i upowszechniają wiedzę i dorobek w zakresie dziedzictwa kulturowego i historycznego obszaru: Izba Tradycji Rybactwa w Groju (gmina Oświęcim), izba regionalna „Kącik u Krystyny”, „Muzeum Świni” w Wieprzu, Izba Młynarska w Nowej Wsi, Izba Pamięci Bractwa św. Barbary w Rajsku oraz Izba Tradycji OSP w Nowej Wsi, Dom Pamięci Baty w Chełmku. Dużą popularnością cieszą się aktywnie działające przy bibliotekach kluby czytelnicze.

Obszary atrakcyjne turystycznie, potencjał dla rozwoju turystyki. Walory przyrodnicze i krajobrazowe powodują, że obszar LGD „Dolina Soły” jest wyjątkowy z punktu widzenia możliwości uprawiania turystyki i aktywnego wypoczynku. Teren ten zachęca turystów szlakami rowerowymi i questami („Z Kantym po Kętach” - quest pieszy, „Grojec wehikułem czasu”- quest rowerowy) oraz silnie rozwiniętą rekreacją konną (Stadnina koni „Karino” (Brzeszcze), Stajnia w Babicach (Oświęcim), Stadnina, hotel dla koni „Rancho na Widoku” (Kęty), Ośrodek

Hipoterapeutyczno-Rehabilitacyjno-Jeździecki IKARION w Bobrku), czy wędkarską -Łowisko Towarzystwa Wędkarskiego „SAZAN” (Wilczkowice, Brzeszcze), Łowisko Koła PZW Kęty „Dyrzoniówka” (Bielany, Kęty), Łowisko „Rajsko” PZW „Koło Wędkarskie Oświęcim-Miasto”, Łowisko na Owczarni (Nowa Wieś, Kęty)). W 2021 roku w ramach projektu współpracy „Geograficzne Elementy Oraz Turystyczne Regiony Odkrywamy (z) Pasją” na terenie LGD „Dolina Soły” powstała jedna geościeżka zawierająca 50 skrytek geocachingowych oraz 5 skrytek będących elementem wspólnej geościeżki, która, poza obszarem LGD „Dolina Soły” znajduje się także na obszarze partnerskich LGD tj. LGD „Kraina Łęgów Odrzańskich” oraz LGD „Wadoviana”.

Przez obszar LSR przebiegają szlaki rowerowe: „Wiślana Trasa Rowerowa”, „Międzynarodowy Szlak Rowerowy Greenways Kraków-Morawy-Wiedeń”, wycieczkowy szlak rowerowy „Aktywne Strefy”, pętla rowerowa Oświęcim-Nidek. W ramach projektu współpracy „Rowerowe podróże od Podbabiogórza przez Wadovianę, Dolinę Karpia do Doliny Soły” na terenie LGD „Dolina Soły” powstają miejsca przyjazne rowerzystom – 2 altany w Bobrku i Broszkowicach oraz 3 pumtracki w Brzeszczach, Kętach oraz Wieprzu. Na terenie LGD „Dolina Soły” siedzibę ma firma, która oferuje rejsy po Wiśle. Trasa rozpoczyna się w Oświęcimiu (2 miejsca) i prowadzi przez Tyniec do Krakowa.

W każdej gminie wchodzącej w skład LGD znajdują się różnorodne obiekty noclegowe (m. in. hotele, pensjonaty, miejsca noclegowe lub gospodarstwa agroturystyczne) i gastronomiczne. Niemniej ich liczba wciąż nie jest zbyt wielka, a tym samym ograniczone są możliwości zatrzymania na dłużej turystów odwiedzających obszar LGD.

Zaplecze gastronomiczne: Brzeszcze: Słowiańska. Restauracja PSS Społem, Pierozkarnia Targowa, Cucina Di Mamma, Bistro bilard, Nie Tylko Kurczak, Etihas Kebab, Kreator Smaku, Pizzeria Matteo Brzeszcze; Chelmek: Pizzeria Ciżemka Chelmek, Cafe Kultura, Józstach. Zajazd Restauracja, SHEEBA DONER KEBAB; Kęty: Biłek A. Mała gastronomia, Hutnik Catering, Bułka z masłem, Kętsky, Paszek Józefa. Bar gastronomiczny, Restauracja Strzecha, AMICI kebab& restauracja, Saponi D'Italia, Pizzeria Napoli - Pizza Kęty, Bar Caffè Buon Giorno - Pizzeria & Kawiarnia; Oświęcim: Restauracja Casablanca, Rajsko w Rajsku, pizzeria Mama Mia, restauracja „Zajazd Artur”, Chata na Zaborskiej; Wieprz: Baro-kawiarnia „Małpi Gaj”, Restauracja Strefa, Zajazd „Jamajka”, Zajazd „Natali”, Bar – Kawiarnia Przybradz, Bar – Kawiarnia Gierałtowiecki, Pijalnia Piwa Gierałtowiecki, Bar – Kawiarnia Frydrychowice

Zaplecze noclegowe: Brzeszcze: Pensjonat „Dworek Galicyjski”, Babel (Brzeszcze); Chelmek: zajazd „Józstach”; Kęty: Hotel Relax (***), Hotel Piwnica Rycerska (***), Pensjonat „Przystań nad Solą” (Bielany); Oświęcim: pensjonat „Old Tree Villa”, Dom Noclegowy „Rajsko”, „Noclegi Pod Orzechem”, Motel OLIV, Pokoje Gościnne „U Janka”, Pokoje Gościnne „Kalina”, Noclegi „U Daniela”, noclegi „Quest Room”, agroturystyka „Dom ze Smakiem”, „Agroturystyka Grojec”; Wieprz: gospodarstwo ekologiczne „Brzozowy Gaj”, Gospodarstwo Agroturystyczne „Cichy Zakątek”, „Twój Zakątek pod Zatorem”, „Rajska Oaza”, „Wycisznia”.

O liczbie turystów odwiedzających ten region i poziomie wykorzystania istniejącego zaplecza noclegowego może świadczyć wysokość wskaźnika Schneidera. Jest to wskaźnik intensywności ruchu turystycznego wyrażony liczbą turystów korzystających z noclegów przypadającą na 1000 mieszkańców.

Tabela 22 Turyści korzystający z noclegów na 1000 mieszkańców

Gmina	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
powiat oświęcimski	246	274	342	387	435	584	601	279
powiat wadowicki	510	632	765	813	705	760	767	329
Województwo Małopolskie	1 063	1 114	1 209	1 356	1 447	1 534	1 644	695

Źródło: Opracowanie własne wg danych GUS

Wskaźnik Schneidera jest możliwy do wyliczenia jedynie na poziomie powiatowym, GUS nie publikuje tego typu danych statystycznych w rozbiciu na gminy. Należy wskazać, że większość noclegów na terenie powiatów

zlokalizowana jest poza obszarem LGD (w powiecie oświęcimskim w mieście Oświęcim, w powiecie wadowickim w Wadowicach, Andrychowie oraz w miejscowościach bezpośrednio sąsiadujących z Zatorem). Analizując wskaźnik w latach można zauważyć systematyczny wzrost wskaźnika w powiecie oświęcimskim do roku 2019, nagły spadek nastąpił w 2020 roku i był on spowodowany pandemią COVID-19, natomiast w powiecie wadowickim najczęściej odwiedzających było w roku 2016, w roku 2017 nastąpił spadek wartości wskaźnika a w latach 2018-2019 wskaźnik utrzymywał się na zbliżonym poziomie. Analogicznie jak w powiecie oświęcimskim, w województwie małopolskim oraz w całym kraju wartość wskaźnika spadła w 2020r.

Ponadto walorami, zasobami turystycznymi są wskazane w pozostałych częściach LSR zabytki, produkty lokalne, miejsca kultu etc.

Produkty lokalne, tradycyjne i regionalne. Na terenie objętym strategią istnieją doceniane na rynku międzyregionalnym i ogólnokrajowym wyroby spożywcze lokalnych producentów, bazujące na produktach pochodzenia lokalnego. Wielu producentów otrzymało nagrody i wyróżnienia w konkursach: m. in. P.P.H.U „Wyrobek” s. c. Ryszard Wyrobek, Agnieszka Łukowicz (Brzeszcze) z branży wędliniarsko-garmażeryjnej, kilkakrotnie nagradzana w ramach konkursu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo-Smaki Regionów”, Piekarnia Antonii Piskorek (Nowa Wieś, Kęty) – producent chleba na naturalnym zakwasie oraz wielokrotnie nagradzanego „Żuru od Piskorka”, Spółdzielnia Mleczarska w Wieprzu – producent nagradzanego podczas Małopolskiego Festiwalu Smaku „Masła Ekstra” oraz twarogu półtłustego.

Zasady zrównoważenia środowiskowego - zaplanowano realizację zasad zrównoważenia środowiskowego przede wszystkim w zakresie: informacji oraz promowania postaw proekologicznych i ekologicznych inicjatyw kierowanych do partnerów, członków LGD, beneficjentów, mieszkańców obszaru; kryteriów proekologicznych w zakresie działań inwestycyjnych w ramach wdrażania LSR; m. in. Odnawialne źródła energii działania termomodernizacyjne, promowanie postaw gdzie priorytetem będzie zrównoważona gospodarka odpadami, zmniejszenie emisji dwutlenku węgla, inicjatywy sportowe, ekologiczne, w tym inwestycje dotyczące ścieżek rowerowych, zielonych przestrzeni publicznych, ochrona obszarów przyrodniczych, obiegu zamkniętego w gospodarce etc.

Informacja ustna podczas spotkań, imprez lokalnych, wydawnictwa, materiały informacyjne, lokalne kryteria wyboru, działania edukacyjne.

Obszar edukacji nieformalnej. Wspieranie obszaru edukacji nieformalnej, w tym związanej z umiejętnościami i kompetencjami dorosłych realizowane jest w pewnym stopniu na obszarze LGD, w szczególności przez instytucje kultury oraz organizacje pozarządowe. Jednakże liczba działań oraz możliwości skorzystania z oferty są niewystarczające.

Obszary wiejskie. Na podstawie danych posiadanych oraz przeprowadzonych konsultacji obszar ten nie jest brany pod uwagę w niniejszej strategii w zakresie rolników, domowników oraz mieszkańców obszarów wiejskich po PGR. *Rolnictwo i rynek rolny.* Na podstawie danych posiadanych oraz przeprowadzonych konsultacji obszar ten nie jest brany pod uwagę w niniejszej strategii. Informacje ogólne o charakterze gmin wskazano w poz. dotyczącej przynależności gmin do grup funkcjonalnych.

Obszar edukacji formalnej. Na podstawie danych posiadanych oraz przeprowadzonych konsultacji obszar ten nie jest brany pod uwagę w niniejszej strategii.

W wyniku konsultacji wykazano *problemy związane z dostępnością*. Pomimo stopniowego wprowadzania udogodnień i dostosowań dla osób ze specjalnymi potrzebami, w tym osób niepełnosprawnych, instytucje kultury nie są w pełni dostępne pod względem architektonicznym dla osób mających trudności z poruszaniem, w tym poruszających się na wózkach (dotyczy to wjazdu do budynku oraz poruszania się wewnątrz).

Pomimo stałego rozszerzania oferty kulturalnej oraz poszukiwania sposobów dotarcia z ofertą do osób z różnych grup, w tym różnych grup wiekowych, problemem pozostaje kwestia przestarzałej infrastruktury w gminnych ośrodkach kultury, brak wyposażenia, sprzętu nagłośnieniowego, zaniedbane pomieszczenia oraz brak dostępności oferty instytucji kultury. Problem dostępności dotyczy nie tylko samorządowych instytucji kultury (ośrodki kultury, biblioteki), ale także infrastruktury rekreacyjnej na wsiach (świetlice wiejskie, place rekreacyjne, wiaty, place zabaw i inne). Drugim problemem związanym z dostępnością jest brak umiejętności, wiedzy, jak również możliwości

dotarcia do miejsca, w którym odbywa się interesujące mieszkańca wydarzenie, co skutkuje zagrożeniem wykluczenia kulturowego, cyfrowego etc.

Instytucje kultury swoje siedziby mają w miejscowościach będących siedzibami gmin, i tam też odbywa się większa część ich działalności, jednakże zarówno one, jak i NGO próbują docierać z ofertą w oddalone od centrum miejsca, organizować wydarzenia kulturalne na wsiach, w oparciu o infrastrukturę świetlic lub nawet placów wiejskich, jest to jednak trudne z uwagi na braki sprzętowe, konieczność przewożenia wyposażenia, braki w infrastrukturze, ograniczenia techniczne. Konieczność dostosowania małej infrastruktury publicznej do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami, a także uzupełnienie małej infrastruktury publicznej (miejsca prowadzenia aktywnej działalności przez instytucje kultury, koła gospodyń wiejskich, ochotnicze straże pożarne, w tym młodzieżowe drużyny pożarnicze, inne organizacje pozarządowe, w tym kluby i koła sportowe) i podniesienie jej poziomu technicznego (także dzięki zastosowaniu nowoczesnych technologii), w tym zwłaszcza świetlic i wiejskich terenów rekreacyjnych jest warunkiem prowadzenia działań z zakresu aktywnej integracji społecznej.

W każdym z powyższych obszarów istotnych dla LGD „Dolina Soły” analiza wykazuje konieczność współpracy mieszkańców, podmiotów lokalnych z LGD będącą platformą aktywizującą i prowadzącą współpracę lokalną, jak i stałych konsultacji z podmiotami posiadającymi wiedzę w zakresie zgodnym z przedmiotem działania.

Strategia zakłada działania wynikające z analiz pobudzające następujące zakresy:

- ✓ Seniorów: ZP/PZ: 4, 14, 29, 32, 38, 57-59, 61, 66-68, 70, 72-75, 77
- ✓ Osoby młode: ZP/PZ: 4, 14, 29, 32, 38, 55, 59, 60, 68, 69, 74, 75, 77
- ✓ Kobiety: ZP/PZ: 15
- ✓ Rozwój rynku pracy: ZP/PZ: 1, 4, 13, 14, 15
- ✓ Współpracę: ZP/PZ: 6, 8, 19, 23, 32, 40, 49
- ✓ Innowacje: ZP/PZ: 5, 7, 8, 10, 11, 20-23, 31-34, 40, 48, 49, 56, 59, 65.
- ✓ Działania proekologiczne: ZP/PZ: 9, 24, 35, 42

Podczas badań związanych z opracowywaniem LSR brano pod uwagę wszystkie informacje zgłoszone przez mieszkańców, a następnie wskazywano najważniejsze, z rozpoznanych przez społeczność lokalną obszaru LGD, potrzeby, problemy, bariery oraz propozycje ich rozwiązań. W ten sposób powstała logika interwencji (cz. 1) w ostatecznym kształcie (poniżej), która stała się materiałem wyjściowym do sformułowania głównych kierunków rozwoju obszaru, celów LSR oraz określenia przedsięwzięć mających doprowadzić do ich osiągnięcia (logika interwencji cz. 2- r. VI). Położono przy tym szczególny nacisk na minimalizację zagrożeń, wykorzystanie szans, ograniczenie słabych i wzmocnienie mocnych stron.

Tabela 23 Logika interwencji (cz. 1)

L.p.	S	D	PK	Zidentyfikowane problemy (ZP)	L.p.	S	D	PK	Potencjały, zasoby do wykorzystania (PZ)	L.p.	Wyzwanie (W)
OBSZAR GOSPODARKA, TURYSTYKA, REKREACJA											
ZP1		x		Niski wskaźnik przedsiębiorczości w zakresie turystyki na obszarze Doliny Soły	PZ1		x		Znaczący potencjał gospodarczy, w tym w dziedzinie rozwoju turystyki	W1	Wsparcie przedsiębiorczości na obszarze objętym LSR, w szczególności w zakresie usług turystycznych, rekreacyjnych i okołoturystycznych
ZP2	x		x	Niewystarczające zaplecze usług turystycznych	PZ2		x	x	Zidentyfikowany potencjał turystyczny, w szczególności w zakresie spędzania wolnego czasu w ramach turystyki niszowej, w tym industrialnej i historycznej	W2	Wsparcie działań skierowanych na rozwój zaplecza usług turystycznych
ZP3	x		x	Niewykorzystany potencjał zasobów lokalnych	PZ3	x	x	x	Liczne zasoby lokalne, w szczególności wykazane w rozdz. 2	W3	Ukierunkowanie rozwoju gospodarki lokalnej na zidentyfikowane potrzeby mieszkańców i turystów
ZP4	x	x		Bezrobocie występujące na obszarze, w tym wśród kobiet, młodzieży, seniorów	PZ4	x	x		Dobra lokalizacja obszaru sprzyjająca potencjalnemu rozwojowi gospodarki, położenie w pobliżu strategicznych szlaków komunikacyjnych	W4	Wsparcie osób w niekorzystnej sytuacji poprzez zatrudnienie
ZP5	x		x	Niedostosowanie ofert spędzania czasu wolnego do trendów oraz specyficznych warunków związanych z okolicą LGD	PZ5	x		x	Rozwój ofert niszowych, w tym popularny geocaching	W5	Rozwój ofert turystycznych dostosowanych do trendów oraz warunków

ZP6	x			Niedostateczna współpraca podmiotów lokalnych wspomagająca rozwój przedsiębiorczości	PZ6	x		x	LGD, jako miejsce aktywizujące współpracę	W6	Sieciowanie usług turystycznych wspomagających rozwój przedsiębiorczości
ZP7	x		x	Słabo wykorzystane nowoczesne rozwiązania, technologie	PZ7	x			Kompetencje osób prowadzących działalność gospodarczą w oparciu o już funkcjonujące firmy otwarte na nowoczesne rozwiązania i wykorzystujące technologie	W7	Wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań w działalności gospodarczej
ZP8	x		x	Niewystarczająca współpraca i promocja w zakresie rozwoju turystyki, rekreacji, w obszarze zagospodarowania czasu wolnego, brak długoterminowego planu rozwoju w tym kierunku, szczególnie w obszarze obejmującym całe LGD	PZ8	x	x	x	Liczne zasoby materialne, przyrodnicze, historyczne oraz ludzkie możliwe do wykorzystania w ramach budowania sieci współpracy; LGD, jako podmiot aktywizujący współpracę	W8	Zbudowanie współpracy oraz długoterminowego planu rozwoju w oparciu o przedsiębiorczość obszaru
ZP9	x		x	Niewystarczające wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	PZ9	x			Znacząca ilość wolnej przestrzeni możliwej do zagospodarowania przez elementy OZE	W9	Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii w ramach prowadzenia działalności gospodarczej
ZP10	x		x	Niewykorzystana unikatowa infrastruktura o charakterze industrialnym	PZ10	x		x	Unikatowe na skalę światową obiekty stanowiące podstawę turystyki industrialnej	W10	Wykorzystanie infrastruktury industrialnej w zakresie rozwoju turystyki
ZP11	x		x	Niewystarczająco wykorzystana unikatowa infrastruktura o charakterze historycznym	PZ11	x		x	Znacząca liczba unikatowej infrastruktury historycznej na obszarze	W11	Wykorzystanie infrastruktury historycznej w zakresie rozwoju turystyki

ZP12	x		x	Brak rozpoznawalnego i charakterystycznego produktu turystycznego łączącego obszar Doliny Soły	PZ12	x	x	x	Liczne zasoby materialne, przyrodnicze, historyczne oraz ludzkie możliwe do wykorzystania w ramach budowania produktu turystycznego	W12	Stworzenie charakterystycznego dla obszaru Dolina Soły produktu turystycznego
ZP13	x	x	x	Niski wskaźnik przedsiębiorczości w zakresie turystyki na obszarze Doliny Soły	PZ13	x	x		Dobra lokalizacja obszaru sprzyjająca potencjalnemu rozwojowi gospodarki, położenie w pobliżu strategicznych szlaków komunikacyjnych	W13	Wsparcie przedsiębiorczości na obszarze objętym LSR, w szczególności w zakresie usług turystycznych, rekreacyjnych i okołoturystycznych
ZP14	x	x		Migracja osób młodych z obszaru	PZ14	x		x	Rewitalizacja miejsc o wysokim potencjale turystycznym	W14	Wsparcie zatrudnienia na obszarze, zakładania nowych działalności gospodarczych
ZP15		x		Wyższe bezrobocie na obszarze wśród kobiet niż mężczyzn	PZ15			x	Możliwości aktywizacji kobiet	W15	Wsparcie osób w niekorzystnej sytuacji poprzez dofinansowanie w zakresie otwarcia działalności gospodarczej (w szczególności kobiety)
ZP16	x		x	Niewykorzystany potencjał zasobów lokalnych	PZ16	x	x	x	Liczne zasoby lokalne, w szczególności wykazane w rozdz. 2	W16	Ukierunkowanie rozwoju gospodarki lokalnej na zidentyfikowane potrzeby mieszkańców i turystów
ZP17	x	x	x	Niewystarczające zaplecze usług turystycznych	PZ17		x	x	Zidentyfikowany potencjał turystyczny, w szczególności w zakresie spędzania wolnego czasu w ramach turystyki niszowej, w tym industrialnej i historycznej	W17	Ukierunkowanie rozwoju gospodarki lokalnej na zakres turystyczny
ZP18			x	Niedostosowanie ofert spędzania czasu wolnego do trendów oraz specyficznych warunków związanych z okolicą LGD	PZ18	x		x	Rozwój ofert niszowych, w tym popularny geocaching	W18	Rozwój ofert turystycznych dostosowanych do trendów oraz warunków

ZP19	x		x	Niedostateczna współpraca podmiotów lokalnych wspomagająca rozwój przedsiębiorczości	PZ19	x		x	LGD, jako podmiot animujący współpracę	W19	Sieciowanie usług turystycznych wspomagających rozwój przedsiębiorczości
ZP20	x		x	Słabo wykorzystane nowoczesne rozwiązania, technologie w gospodarce, w tym w turystyce	PZ20	x			Kompetencje osób prowadzących działalność gospodarczą w oparciu o już funkcjonujące firmy otwarte na nowoczesne rozwiązania i wykorzystujące technologie	W20	Wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań w działalności gospodarczej
ZP21	x		x	Niewykorzystana unikatowa infrastruktura o charakterze industrialnym	PZ21	x		x	Unikatowe na skalę światową obiekty stanowiące podstawę turystyki industrialnej	W21	Wykorzystanie infrastruktury industrialnej w zakresie rozwoju turystyki
ZP22	x		x	Niewystarczająco wykorzystana unikatowa infrastruktura o charakterze historycznym	PZ22	x		x	Znacząca liczba infrastruktury historycznej na obszarze	W22	Wykorzystanie infrastruktury historycznej w zakresie rozwoju turystyki
ZP23	x		x	Niewystarczająca współpraca i promocja w zakresie rozwoju turystyki, rekreacji, w obszarze zagospodarowania czasu wolnego, brak długoterminowego planu rozwoju w tym kierunku, szczególnie w obszarze obejmującym całe LGD	PZ23	x	x	x	Liczne zasoby materialne, przyrodnicze, historyczne oraz ludzkie możliwe do wykorzystania w ramach budowania sieci współpracy; LGD, jako podmiot animujący współpracę	W23	Zbudowanie współpracy oraz długoterminowego planu rozwoju w oparciu o przedsiębiorczość obszaru
ZP24	x			Niewystarczające wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	PZ24	x			Znacząca ilość wolnej przestrzeni możliwej do zagospodarowania przez elementy OZE	W24	Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii w ramach prowadzenia działalności gospodarczej

ZP25	x		x	Niewykorzystany potencjał zasobów lokalnych	PZ25	x	x	x	Liczne zasoby lokalne, w szczególności wykazane w rozdz. 2	W25	Wsparcie działań turystycznych, rekreacyjnych i okołoturystycznych poprzez rozwój infrastruktury
ZP26		x		Niewystarczające zaplecze usług turystycznych	PZ26		x	x	Zidentyfikowany potencjał turystyczny, w szczególności w zakresie spędzania wolnego czasu w ramach turystyki niszowej, w tym industrialnej i historycznej	W26	Sieciowanie usług turystycznych
ZP27			x	Niedostosowanie ofert spędzania czasu wolnego do trendów oraz specyficznych warunków związanych z okolicą LGD	PZ27	x		x	Rozwój ofert niszowych, w tym popularny geocaching	W27	Stała aktualizacja zasobów lokalnych
ZP28	x		x	Słabe wykorzystanie istniejącej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturowej, często dofinansowanej w poprzednich perspektywach finansowych	PZ28	x		x	Infrastruktura turystyczna, rekreacyjna, kulturowa obszaru	W28	Zwiększone wykorzystanie istniejącej infrastruktury
ZP29	x		x	Niewystarczające możliwości spędzania czasu przez mieszkańców oraz turystów	PZ29	x	x	x	Zidentyfikowany potencjał turystyczny, w szczególności w zakresie spędzania wolnego czasu w ramach turystyki niszowej, w tym industrialnej i historycznej	W29	Zwiększenie ofert spędzania czasu wolnego poprzez rozwój infrastruktury
ZP30			x	Zidentyfikowane braki w infrastrukturze, niewystarczające wykorzystanie ukształtowania i walorów przyrodniczych terenu	PZ30		x	x	Istotna dla obszaru infrastruktura lokalna	W30	Ograniczenie braków w infrastrukturze lokalnej, zwiększenie wykorzystania ukształtowania i walorów przyrodniczych terenu

ZP31	x		x	Słabo wykorzystane nowoczesne rozwiązania, technologie	PZ31	x			Kompetencje osób prowadzących działalność gospodarczą w oparciu o już funkcjonujące firmy otwarte na nowoczesne rozwiązania i wykorzystujące technologie	W31	Wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań w powiązaniu z infrastrukturą wspierającą turystykę
ZP32	x		x	Niewystarczająca współpraca i promocja w zakresie rozwoju turystyki, rekreacji, w obszarze zagospodarowania czasu wolnego, brak długoterminowego planu rozwoju w tym kierunku, szczególnie w obszarze obejmującym całe LGD	PZ32	x	x	x	Liczne zasoby materialne, przyrodnicze, historyczne oraz ludzkie możliwe do wykorzystania w ramach budowania sieci współpracy; LGD, jako podmiot animujący współpracę	W32	Zbudowanie współpracy oraz długoterminowego planu rozwoju w oparciu o rozwój infrastruktury
ZP33	x		x	Niewykorzystana unikatowa infrastruktura o charakterze industrialnym	PZ33	x	x	x	Unikatowe na skalę światową obiekty stanowiące podstawę turystyki industrialnej	W33	Wykorzystanie infrastruktury industrialnej w zakresie rozwoju turystyki
ZP34	x		x	Niewystarczająco wykorzystana unikatowa infrastruktura o charakterze historycznym	PZ34	x	x	x	Znacząca liczba infrastruktury historycznej na obszarze	W34	Wykorzystanie infrastruktury historycznej w zakresie rozwoju turystyki
ZP35	x			Niewystarczające wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	PZ35	x			Znacząca ilość wolnej przestrzeni możliwej do zagospodarowania przez elementy OZE	W35	Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii
ZP36	x		x	Brak innowacyjnych rozwiązań w zakresie budowania i promocji ofert turystycznych Doliny Soły	PZ36	x		x	Kapitał ludzki, zasoby lokalne, doświadczenie partnerów	W36	Wprowadzenie innowacyjnych form budowania i promocji ofert turystycznych oraz sieciowej oferty turystycznej Doliny Soły

L.p.	S	D	PK	Zidentyfikowane problemy (ZP)	L.p.	S	D	PK	Potencjały, zasoby do wykorzystania (PZ)	L.p.	Wyzwanie (W)
OBSZAR „MOJE MIEJSCE DO ŻYCIA”, INFRASTRUKTURA PUBLICZNA, AKTYWNOŚĆ											
ZP37	x		x	Niewykorzystany potencjał zasobów lokalnych	PZ37	x	x	x	Liczne zasoby lokalne, w szczególności wykazane w rozdz. 2	W37	Ukierunkowanie aktywności lokalnej na działania z wykorzystaniem potencjału zasobów
ZP38	x		x	Niewystarczające możliwości spędzania czasu przez mieszkańców oraz turystów, w szczególności w sposób aktywny	PZ38	x	x	x	Duży potencjał kulturowy mieszkańców – liczni artyści, zespoły etc.	W38	Zwiększenie ofert spędzania czasu wolnego poprzez rozwój małej infrastruktury publicznej ułatwiającej aktywność
ZP39			x	Niedostosowanie obiektów publicznych oraz lokalnej infrastruktury w zakresie dostępności architektonicznej	PZ39	x		x	Zasoby będące w posiadaniu partnerów LGD, mieszkańców, JST, NGO	W39	Przystosowanie obiektów publicznych oraz lokalnej infrastruktury w zakresie dostępności architektonicznej
ZP40			x	Niewystarczająca współpraca i promocja w zakresie rozwoju turystyki, rekreacji, w obszarze zagospodarowania czasu wolnego, brak długoterminowego planu rozwoju w tym kierunku, szczególnie w obszarze obejmującym całe LGD	PZ40	x		x	Prężnie działający lokalni liderzy; LGD, jako podmiot animujący współpracę	W40	Zbudowanie współpracy oraz długoterminowego planu rozwoju turystyki, rekreacji w oparciu o rozwój małej infrastruktury publicznej
ZP41	x		x	Brak atrakcyjnej oferty do osiedlania się, zakładania rodzin	PZ41	x		x	Współpraca z JST obszaru	W41	Zachęcenie osób młodych do pozostania poprzez budowanie atrakcyjnej oferty osiedlania się, zakładania rodzin, w tym infrastruktura wspierająca rodzinę

ZP42	x		x	Niewystarczające wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	PZ42	x			Znacząca ilość wolnej przestrzeni możliwej do zagospodarowania przez elementy OZE	W42	Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii w ramach funkcjonowania małej infrastruktury publicznej
ZP43	x		x	Niewykorzystany potencjał zasobów lokalnych	PZ43	x	x	x	Liczne zasoby lokalne, w szczególności wykazane w rozdz. 2	W43	Ukierunkowanie aktywności lokalnej na działania z wykorzystaniem potencjału zasobów
ZP44	x		x	Słabe wykorzystanie istniejącej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturowej, często dofinansowanej w poprzednich perspektywach finansowych	PZ44	x	x	x	Duży potencjał kulturowy mieszkańców – liczni artyści, zespoły etc.	W44	Ukierunkowanie aktywności lokalnej na działania z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury
ZP45	x		x	Niewystarczające możliwości spędzania czasu przez mieszkańców oraz turystów	PZ45	x			Mieszkańcy i przedstawiciele instytucji z bogatym doświadczeniem, otwarci na nowości	W45	Zbudowanie ofert aktywnego spędzania czasu w oparciu o infrastrukturę kulturalną
ZP46	x		x	Zidentyfikowane braki w infrastrukturze kulturalnej	PZ46	x		x	Istotna dla obszaru infrastruktura kulturalna	W46	Zniwelowanie braków w infrastrukturze kulturalnej
ZP47			x	Niedostosowanie obiektów publicznych oraz lokalnej infrastruktury w zakresie dostępności architektonicznej	PZ47	x		x	Istotna dla obszaru infrastruktura lokalna	W47	Przystosowanie obiektów publicznych oraz lokalnej infrastruktury w zakresie dostępności architektonicznej
ZP48	x		x	Niedostosowanie form przekazu, brak nowoczesnych rozwiązań w przekazie kulturowym	PZ48	x		x	Możliwość konsultacji z seniorami, młodzieżą, mieszkańcami i turystami pod kątem identyfikacji pożądanych form przekazu. Liczne zasoby lokalne i posiadana wiedza możliwa do wykorzystania w ramach nowoczesnych form przekazu	W48	Wprowadzenie innowacyjnych form przekazu kulturowego

ZP49			x	Niewystarczająca współpraca i promocja w zakresie rozwoju turystyki, rekreacji, w obszarze zagospodarowania czasu wolnego, brak długoterminowego planu rozwoju w tym kierunku, szczególnie w obszarze obejmującym całe LGD	PZ49	x		x	Prężnie działający lokalni liderzy, w tym budujące współpracę LGD	W49	Zbudowanie współpracy oraz długoterminowego planu rozwoju w oparciu o rozwój infrastruktury kulturalnej
ZP50	x		x	Brak atrakcyjnej oferty do osiedlania się, zakładania rodzin	PZ50	x		x	Współpraca z JST obszaru	W50	Zachęcenie osób młodych do pozostania poprzez budowanie atrakcyjnej oferty osiedlania się, zakładania rodzin, w tym infrastruktura kulturalna wspierająca rodzinę
ZP51	x		x	Niewystarczające wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	PZ51	x			Znacząca ilość wolnej przestrzeni możliwej do zagospodarowania przez elementy OZE	W51	Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii w ramach działalności obiektów kulturalnych
L.p.	S	D	PK	Zidentyfikowane problemy (ZP)	L.p.	S	D	PK	Potencjały, zasoby do wykorzystania (PZ)	L.p.	Wyzwanie (W)
OBSZAR KULTURA, KAPITAŁ LUDZKI, INFRASTRUKTURA KULTURALNA I ZABYTKI											
ZP52	x	x	x	Niewykorzystany potencjał zasobów lokalnych	PZ52	x	x	x	Liczne zasoby lokalne, w szczególności wykazane w rozdz. 2	W52	Ukierunkowanie aktywności lokalnej na działania z wykorzystaniem potencjału zasobów
ZP53	x		x	Niewystarczające możliwości spędzania czasu przez mieszkańców oraz turystów, brak innowacyjnych rozwiązań	PZ53	x		x	Aktywnie działające instytucje kultury, rozwijająca się współpraca w zakresie kultury	W53	Zwiększenie innowacyjnych ofert spędzania czasu wolnego w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego Doliny Soły
ZP54	x		x	Niewystarczające wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	PZ54	x			Znacząca ilość wolnej przestrzeni możliwej do zagospodarowania przez elementy OZE	W54	Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii w ramach prowadzenia działalności gospodarczej

ZP55	x		x	Zmniejszające się poczucie tożsamości regionalnej oraz zaangażowanie mieszkańców, w szczególności młodego pokolenia, w podtrzymywanie tradycji, kultury lokalnej wśród społeczeństwa	PZ55	x		x	Liczne, aktywne organizacje społeczne, pozarządowe, w tym organizacje mające doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na realizację celów statutowych	W55	Ukierunkowanie aktywności lokalnej na działania wspierające poczucie tożsamości mieszkańców oraz podtrzymanie tradycji
ZP56	x		x	Brak doświadczenia w promocji i wykorzystaniu zasobów turystyki industrialnej i historycznej w lokalnej społeczności bogatej w potencjalne produkty turystyczne	PZ56	x		x	Prężnie działający lokalni liderzy, instytucje kultury i organizacje pozarządowe w tym budujące współpracę LGD, partnerzy LGD	W56	Zdobycie wiedzy i doświadczenia, w tym poprzez poznanie dobrych praktyk w miejscach posiadających doświadczenie z produktami turystyki industrialnej i historycznej
ZP57	x		x	Niewystarczająca oferta aktywizująca seniorów, ograniczony/zdominowany przez stałych odbiorców dostęp do oferty	PZ57	x		x	Prężnie działający lokalni liderzy, NGO	W57	Aktywizacja seniorów w zakresie kultury, dziedzictwa, ze szczególnym uwzględnieniem budowania sieci współpracy oraz pobudzania osób nieaktywnych
ZP58	x		x	Zaobserwowane wykluczenie cyfrowe w kulturze	PZ58	x		x	Liczne, aktywne organizacje społeczne, pozarządowe, w tym organizacje mające doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na realizację celów statutowych; doświadczenia partnerów LGD	W58	Ukierunkowanie aktywności lokalnej na działania wspierające przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w kulturze oraz rozwój metod poznawania kultury
ZP59	x		x	Brak kluczowych kompetencji XXI wieku wśród mieszkańców	PZ59	x		x	Prężnie działający lokalni liderzy, NGO	W59	Ukierunkowanie aktywności lokalnej na działania wspierające zdobywanie kompetencji XXI wieku

ZP60	x		x	Niewystarczająca oferta aktywizująca młodzież	PZ60	x	x	x	Duży potencjał kulturowy mieszkańców – liczni artyści, zespoły etc.	W60	Dostosowanie oferty do trendów i potrzeb młodzieży
ZP61	x		x	Wykluczenie cyfrowe seniorów	PZ61	x		x	Środowiska działające na rzecz seniorów, zaplecze instytucji kultury	W61	Wsparcie seniorów w zakresie ograniczenia wykluczenia cyfrowego; dostosowanie oferty do możliwości cyfrowych seniorów
ZP62	x		x	Niewykorzystany potencjał zasobów lokalnych	PZ62		x		Liczne zasoby lokalne, w szczególności wykazane w rozdz. 2	W62	Ukierunkowanie działań w zakresie ochrony zabytków z wykorzystaniem potencjału zasobów lokalnych
ZP63	x		x	Niewystarczające możliwości spędzania czasu przez mieszkańców oraz turystów	PZ63				Aktywnie działające instytucje kultury, rozwijająca się współpraca w zakresie kultury	W63	Zwiększenie ofert spędzania czasu wolnego w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego Doliny Soły
ZP64				Zidentyfikowane zabytki obszaru wymagające prac modernizacyjnych, remontowych	PZ64				Zidentyfikowane zabytki obszaru	W64	Ukierunkowanie działań w zakresie zabezpieczenia i zachowania lokalnych zabytków
ZP65				Brak wystarczającej wiedzy i wykorzystania istniejących zabytków na obszarze	PZ65				Zidentyfikowane zabytki, lokalni liderzy, instytucje kultury posiadający doświadczenie w wykorzystaniu zasobów	W65	Zwiększenie ofert spędzania czasu wolnego z wykorzystaniem lokalnych zabytków
L.p.	S	D	PK	Zidentyfikowane problemy (ZP)	L.p.	S	D	PK	Potencjały, zasoby do wykorzystania (PZ)	L.p.	Wyzwanie (W)
OBSZAR SPOŁECZNY, WYKLUCZENIE											
ZP66	x	x	x	Starzejące się społeczeństwo	PZ66	x	x	x	Liczne, aktywne organizacje społeczne, pozarządowe, w tym organizacje mające doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na realizację celów statutowych	W66	Wsparcie finansowe aktywnych i profesjonalnych organizacji pozarządowych

ZP67	x		x	Wykluczenie cyfrowe seniorów	PZ67	x		x	Podmioty lokalne, w tym NGO posiadające doświadczenie w pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem	W67	Wsparcie seniorów w zakresie ograniczenia wykluczenia cyfrowego; wsparcie seniorów w ich miejscu funkcjonowania w związku z brakiem kompetencji cyfrowych
ZP68	x	x	x	Rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, społeczne	PZ68	x		x	Podmioty lokalne, w tym NGO posiadające doświadczenie w pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem	W68	Wsparcie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem w zakresie usług opiekuńczych, społecznych
ZP69	x		x	Młodzież z problemami pozostająca w sytuacjach kryzysowych, w tym w wyniku izolacji post-covidowej	PZ69	x		x	Podmioty lokalne, w tym NGO posiadające doświadczenie w pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem	W69	Wsparcie młodzieży wykluczonej i zagrożonej wykluczeniem w zakresie usług opiekuńczych, społecznych
ZP70	x		x	Zmieniające się potrzeby społeczeństwa, konieczność wsparcia osób bliskich osobom zagrożonym wykluczeniem	PZ70	x		x	Podmioty lokalne, w tym NGO posiadające doświadczenie w pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem	W70	Wsparcie osób bliskich osobom zagrożonym wykluczeniem
ZP71				Niewystarczające środki finansowe na zadania realizowane przez NGO w ramach celów statutowych, w tym na rzecz osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem	PZ71				Lokalna Grupa Działania pozyskująca środki zewnętrzne	W71	Wsparcie organizacji pozarządowych w celu realizacji ich celów statutowych zgodnych z zapotrzebowaniem obszaru
ZP72	x	x	x	Starzejące się społeczeństwo	PZ72			x	Liczne, aktywne organizacje społeczne, pozarządowe, w tym organizacje mające doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na realizację celów statutowych	W72	Ukierunkowanie aktywności lokalnej na działania z wspierające seniorów oraz współpracę międzypokoleniową

ZP73	x		x	Wykluczenie cyfrowe seniorów	PZ73	x		x	Podmioty lokalne, w tym NGO posiadające doświadczenie w pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem	W73	Wsparcie seniorów w zakresie ograniczenia wykluczenia cyfrowego; wsparcie seniorów w zakresie informacji społecznej w związku z ich brakiem umiejętności cyfrowych
ZP74	x	x	x	Niewystarczająca pomoc w stosunku do potrzeb starzejącego się społeczeństwa, osób zagrożonych wykluczeniem	PZ74	x		x	Podmioty lokalne, w tym NGO posiadające doświadczenie w pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem	W74	Ukierunkowanie pomocy, w tym informacji społecznej na potrzeby seniorów oraz osób zagrożonych wykluczeniem
ZP75			x	Niewystarczające nakłady finansowe na działania w zakresie informacji i podniesienia wiedzy w stosunku do osób zagrożonych wykluczeniem i ich opiekunów	PZ75	x		x	Podmioty lokalne, w tym NGO posiadające doświadczenie w pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem	W75	Zwiększenie nakładów na działania w zakresie informacji i podniesienia wiedzy w stosunku do osób zagrożonych wykluczeniem i ich opiekunów
ZP76			x	Niewystarczające środki finansowe na zadania realizowane przez NGO w ramach celów statutowych, w tym na rzecz osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem	PZ76			x	Lokalna Grupa Działania pozyskująca środki zewnętrzne	W76	Wsparcie organizacji pozarządowych w celu realizacji ich celów statutowych zgodnych z zapotrzebowaniem obszaru
ZP77	x		x	Młodzież z problemami pozostająca w sytuacjach kryzysowych, w tym w wyniku izolacji post-covidowej	PZ77	x		x	Podmioty lokalne, w tym NGO posiadające doświadczenie w pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem	W77	Wsparcie młodzieży wykluczonej i zagrożonej wykluczeniem w zakresie usług opiekuńczych, społecznych
ZP78	x		x	Zmieniające się potrzeby społeczeństwa, konieczność wsparcia osób bliskich osobom zagrożonym wykluczeniem	PZ78	x		x	Podmioty lokalne, w tym NGO posiadające doświadczenie w pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem	W78	Wsparcie osób bliskich osobom zagrożonym wykluczeniem

ZP79		x	Brak wystarczającej informacji o działaniach dla i z osobami zagrożonymi wykluczeniem	PZ79	x	x	Podmioty lokalne, w tym NGO posiadające doświadczenie w pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem	W79	Szeroka promocja dotycząca działań informacyjnych realizowanych w ramach planowanej operacji
------	--	---	---	------	---	---	--	-----	--

Wyjaśnienia użytych skrótów: S- dane wynikające z analizy SWOT, D – dane wynikające z diagnozy obszaru, PK – dane wynikające z pozostałych konsultacji
 NGO (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa; JST – jednostki samorządu terytorialnego; LGD – Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dolina Soły”

W wyniku powyższych działań generalnie zaobserwowano znaczące braki w kierunkach:

- ✓ Rozwoju przedsiębiorczości lokalnej, współpracy w obszarze gospodarki
- ✓ Rozwoju turystyki i rekreacji, w szczególności w zakresie turystyki industrialnej i historycznej, z wykorzystaniem walorów i dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego obszaru
- ✓ Wsparcia osób z grup zagrożonych wykluczeniem, w tym w szczególności starzejącego się społeczeństwa, młodzieży oraz ich opiekunów, kobiet
- ✓ W zakresie lepszego dostępu do niewystarczającej lub koniecznej do zmodernizowania infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej, sportowej
- ✓ Niewystarczające wykorzystanie części infrastruktury, w tym zrealizowanej ze środków unijnych poprzednich okresów programowania

2. OKREŚLENIE GRUP DOCELOWYCH SZCZEGÓLNIIE ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI LSR, W TYM GRUP W NIEKORZYSTNEJ SYTUACJI

Tabela 24 Określenie grup docelowych

Przedsięwzięcia w ramach Celu I. <i>Turystyczna przyszłość Doliny Soły</i>	Grupy docelowe, w tym grupy w niekorzystnej sytuacji
I.1 Rozwój działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły	Mikro i mali przedsiębiorcy z obszaru LGD; mieszkańcy obszaru LGD, w tym w niekorzystnej sytuacji: kobiety
I.2 Zakładanie działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły	Mieszkańcy obszaru LGD, w tym w niekorzystnej sytuacji: kobiety
I.3 Rozwój oferty turystycznej, w szczególności w zakresie turystyki industrialnej, historycznej Doliny Soły	Mieszkańcy, turyści
Przedsięwzięcia w ramach Celu II. <i>Aktywna przyszłość Doliny Soły</i>	Grupy docelowe
II. 1 Tereny przyjazne mieszkańcom i turystom Doliny Soły	JST, mieszkańcy obszaru,
II.2 Rozwój infrastruktury kulturalnej Doliny Soły	Mieszkańcy, turyści
Przedsięwzięcia w ramach Celu III. <i>Z przeszłością w przyszłość w Dolinie Soły</i>	Grupy docelowe
III.1 Inicjatywy z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego Doliny Soły	JST, mieszkańcy obszaru, NGO, w tym w niekorzystnej sytuacji
III.2 Ochrona i opieka nad zabytkami Doliny Soły	Mieszkańcy, turyści
Przedsięwzięcia w ramach Celu IV. <i>Bezpieczna przyszłość w Dolinie Soły</i>	Grupy docelowe
IV.1 Centrum usług społecznych Doliny Soły	Opiekunowie osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, osoby chorujące przewlekle, osoby starsze, osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu

Opis podejścia względem zidentyfikowanych grup w niekorzystnej sytuacji wykazano w tab. nr 32 oraz jej opisie. W ramach wdrażania zaplanowano:

- ✓ Wsparcie osób w niekorzystnej sytuacji poprzez dofinansowanie w zakresie rozwoju działalności gospodarczej (w szczególności poprzez zatrudnienie kobiet- dodatkowe punkty w kryteriach) /P.1.1,
- ✓ Wsparcie osób w niekorzystnej sytuacji poprzez dofinansowanie w zakresie otwarcia działalności gospodarczej (w szczególności kobiety- przedsięwzięcie dedykowane). Zostały uwzględnione w kryteriach (dodatkowe punkty) /P.1.2
- ✓ Kobiety zostały również uwzględnione w planie komunikacji, dostosowano kanał kontaktu – „kobiety - KGW, strona www i fanpage LGD, strony www Urzędów Gmin i portale społecznościowe gmin, plakaty przy szkołach, przedszkolach”;
- ✓ Seniorzy - wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem – aktywizacja, włączanie społeczne, kulturowe, przeciwdziałanie wykluczeniu - dodatkowe punkty w kryteriach / P.I.3,

- ✓ Młodzież - wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem – aktywizacja, włączanie społeczne, kulturowe, przeciwdziałanie wykluczeniu - dodatkowe punkty w kryteriach / P.I.3,
- ✓ Aktywizacja, włączenie społeczne, kulturowe zostanie zainicjowane i prowadzone dzięki rozwijaniu współpracy, sieciowaniu lokalnemu
- ✓ W planie komunikacji uwzględniono potrzeby grup w niekorzystnych sytuacji/ zagrożonych wykluczeniem organizując w latach 2024-2027 „Szkolenie tematyczne (informacyjno-aktywizacyjne) nt. możliwości pozyskania dofinansowania”, które ma na celu aktywizację przedstawicieli grup ludzi w niekorzystnej sytuacji oraz zagrożonych wykluczeniem poprzez wsparcie w procesie pozyskiwania środków
- ✓ Ponadto osoby z grup zagrożonych wykluczeniem otrzymają wsparcie bezpośrednie, zakresowo w ramach realizacji P.IV.1,

3. WSPARCIE INICJATYW LOKALNYCH I PONADLOKALNYCH PRZEZ LGD.

LGD „Dolina Soły” planuje wspierać inicjatywy lokalne oraz ponadlokalne, w szczególności w zakresie pozyskiwania wiedzy, doświadczeń oraz budowania współpracy, partnerstwa, sieciowania. Spodziewanym wynikiem jest otrzymanie wartości dodanej, czyli synergii w dążeniu do celów obszarowych zawartych w strategicznych dokumentach podmiotów z obszaru. LSR LGD „Dolina Soły” ma charakter zintegrowany. Wspólne i spójnie ukierunkowane działania na rzecz osiągnięcia komplementarnych celów przyniosą wiele korzyści dla obszaru, zapewnią większą skuteczność we wdrażaniu celów oraz pozwolą na budowanie lokalnych partnerstw. Do działań wspierających inicjatywy lokalne i ponadlokalne zostanie poszerzona dotychczasowa współpraca z partnerami lokalnymi (członkowie LGD, dotychczasowi beneficjenci, instytucje kultury, lokalni liderzy, inne podmioty istotne z punktu widzenia konkretnej inicjatywy), w tym w ramach operacji w partnerstwie oraz projektów partnerskich, poprzez budowanie partnerstwa, w których LGD będzie platformą, dzięki której można nawiązać współpracę. LGD planuje również wspólnie z podmiotami z obszaru sięgać po zewnętrzne środki finansowe, jak również wspierać małe podmioty do korzystania z publicznych środków lokalnych, gminnych w celu rozwoju, realizacji własnych celów, ale i pełniejszego wspierania realizacji LSR.

V. SPÓJNOŚĆ, KOMPLEMENTARNOŚĆ I SYNERGIA

1. SPÓJNOŚĆ I KOMPLEMENTARNOŚĆ Z PROGRAMAMI I STRATEGIAMI

Warunkiem prawidłowej realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju jest jej zintegrowany charakter. Podejście, które zastosowano w LSR Stowarzyszenia LGD „Dolina Soły” integruje wszystkie elementy życia lokalnej społeczności. Opracowane cele i przedsięwzięcia wynikają z diagnozy obszaru, analizy SWOT i przeprowadzonych konsultacji społecznych z wykorzystaniem metod partycypacyjnych. Rezultatem rzetelnej i szczegółowej analizy jest fakt, iż cele i przedsięwzięcia są ze sobą ściśle powiązane, komplementarne oraz odpowiadają na potrzeby lokalnej społeczności. Pozwalają one na wykorzystanie potencjału obszaru oraz jego zasobów.

Zintegrowane podejście w przypadku LSR przygotowanej i realizowanej przez LGD oznacza także umiejscowienie problemów oraz tematów istotnych z punktu widzenia społeczności w szerszym kontekście rozwojowym. Niezwykle istotnym aspektem jest więc to, że wyzwania rozwojowe i postawione cele są komplementarne do założeń dokumentów strategicznych szczebla krajowego, regionalnego i ponadlokalnego oraz szczebla lokalnego. Przy opracowywaniu Lokalnej Strategii Rozwoju analizowano szczegółowo poszczególne zapisy. Zgodność i komplementarność z innymi dokumentami stanowi bowiem doskonałe narzędzie interakcji, które daje możliwość osiągnięcia lepszych wyników ogólnych. Ważne w zintegrowaniu jest też osiągnięcia celów UE odnośnie inteligentnego, zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu wzrostu.

Przedsięwzięcia zaplanowane w LSR wspierane będą przede wszystkim przez Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Wspólna Polityka Rolna Unii Europejskiej w latach 2023-2027 opiera się na 10 celach. W ramach LSR zaplanowano przedsięwzięcia, które wspierają realizację zdecydowanej większości spośród nich. Poniższa tabela przedstawia te szczegółowe powiązania:

Tabela 25 Cele WPR 2023-2027 a przedsięwzięcia LSR

Cele WPR 2023-2027	Cele i przedsięwzięcia w ramach LSR sprzyjające osiągnięciu celów WPR
Zapewnienie rolnikom godziwych dochodów	Brak powiązania
Zwiększenie konkurencyjności	Cel I Turystyczna przyszłość Doliny Soły, P.I.1 Rozwój działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły, P.I.2 Zakładanie działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły
Poprawa pozycji rolników w łańcuchu żywnościowym	Brak powiązania
Przeciwdziałanie zmianie klimatu	Ze względu na powiązanie z kryterium są to następujące przedsięwzięcia: Cel I Turystyczna przyszłość Doliny Soły P.I.1 Rozwój działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły, P.I.2 Zakładanie działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły, P.I.3 Rozwój oferty turystycznej, w szczególności w zakresie turystyki industrialnej, historycznej Doliny Soły, Cel II Aktywna przyszłość Doliny Soły, P.II. 1 Tereny przyjazne mieszkańcom i turystom Doliny Soły, P.II.2 Rozwój infrastruktury kulturalnej Doliny Soły
Dbanie o środowisko	Ze względu na powiązanie z kryterium są to następujące przedsięwzięcia: Cel I Turystyczna przyszłość Doliny Soły P.I.1 Rozwój działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły, P.I.2 Zakładanie działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły, P.I.3 Rozwój oferty turystycznej, w szczególności w zakresie turystyki industrialnej, historycznej Doliny Soły, Cel II Aktywna przyszłość Doliny Soły, P.II. 1 Tereny przyjazne mieszkańcom i turystom Doliny Soły, P.II.2 Rozwój infrastruktury kulturalnej Doliny Soły
Zachowanie krajobrazów i różnorodności biologicznej	Brak powiązania.
Wsparcie wymiany pokoleń	Cel II Aktywna przyszłość Doliny Soły, P.II. 1 Tereny przyjazne mieszkańcom i turystom Doliny Soły, P.II.2 Rozwój infrastruktury kulturalnej Doliny Soły, Cel III Z przeszłością w przyszłość w Dolinie Soły, P.III.1 Inicjatywy z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego Doliny Soły, P.III.2 Ochrona i opieka nad zabytkami Doliny Soły Cel IV Bezpieczna przyszłość w Dolinie Soły, P.IV.1 Centrum usług społecznych Doliny Soły,
Dynamiczny rozwój obszarów wiejskich	Cel I Turystyczna przyszłość Doliny Soły, P.I.1 Rozwój działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły, P.I.2 Zakładanie działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły, P.I.3 Rozwój oferty turystycznej, w szczególności w zakresie turystyki industrialnej, historycznej Doliny Soły, Cel II Aktywna przyszłość Doliny Soły, P.II. 1 Tereny przyjazne mieszkańcom i turystom Doliny Soły, P.II.2 Rozwój infrastruktury kulturalnej Doliny Soły
Ochrona jakości żywności i zdrowia	Brak powiązania

Promowanie transferu wiedzy i innowacyjności	Cel III Z przeszłością w przyszłość w Dolinie Soły, P.III.1 Inicjatywy z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego Doliny Soły, Cel IV Bezpieczna przyszłość w Dolinie Soły, P.IV.1 Centrum usług społecznych Doliny Soły,
--	--

Cele Wspólnej Polityki Rolnej będą osiągane poprzez realizowanie Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. Lokalna Strategia Rozwoju przygotowana została w ramach interwencji I.13.1. – LEADER/Rozwój Kierowany przez Społeczność (RLKS). Interwencja ta stanowi odpowiedź na szereg potrzeb obszarów wiejskich, w tym takich jak: włączenie osób z grup w niekorzystnej sytuacji; stymulowanie rozwoju lokalnego przez innowacje, cyfryzacje i wykorzystanie potencjału endogennego; zaangażowanie młodych w życie lokalne; rozwój wiedzy i umiejętności; poprawa dostępu do infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej; poprawa dostępu do usług komercyjnych; rozwój form współpracy na obszarach wiejskich; rozwój przedsiębiorczości. Diagnoza potrzeb obszaru LGD „Dolina Soły” wskazała, że są one spójne z potrzebami, na które odpowiedzią ma być interwencja LEADER. Można więc mówić o wysokim stopniu spójności Lokalnej Strategii Rozwoju z PS WPR. Potwierdzeniem jest poniższa tabela, prezentująca zakresy operacji możliwych do realizacji w ramach interwencji LEADER zestawione z celami i przedsięwzięciami Lokalnej Strategii Rozwoju.

Tabela 26 Zakresy wsparcia LEADER a cele i przedsięwzięcia LSR

Zakresy wsparcia I.13.1. – LEADER	Cele i przedsięwzięcia LSR
1. Rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki w szczególności poprzez: a. podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, b. rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej	Cel I, P.I.1 i P.I.2
2. Rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych w szczególności w zakresie tworzenia lub rozwoju: a. gospodarstw agroturystycznych, b. zagród edukacyjnych, c. gospodarstw opiekuńczych	Brak powiązań
3. Rozwój współpracy poprzez tworzenie lub rozwój krótkich łańcuchów żywnościowych	Brak powiązania
4. Poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności, z wyłączeniem inwestycji infrastrukturalnych oraz operacji w zakresach wymienionych punktach 1 – 3	Cel I, P.I.3 Cel III, P.III.1 Cel IV, P.IV.1
5. Przygotowanie koncepcji inteligentnej wsi	Brak powiązania
6. Poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej	Cel I P.I.3 Cel II P.II.1, P.II.2, Cel III, P.III.1
7. Kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolno-spożywczej, zielonej gospodarki, biogospodarki, wsparcie rozwoju wiedzy i umiejętności w zakresie innowacyjności, cyfryzacji lub przedsiębiorczości, a także wzmacnianie programów edukacji liderów życia publicznego i społecznego, z wyłączeniem inwestycji infrastrukturalnych	Cel III, P.III.1 Cel IV P.IV.1

8. Włączenie społeczne seniorów, ludzi młodych i osób w niekorzystnej sytuacji.	Cel I, P.I.1 P.I., P.I.3, Cel II, P.II.1 Cel III, P.III.1 Cel IV, P.IV.1
9. Ochrona dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego polskiej wsi.	Cel II, P.II.2 Cel III, P.III.1 P.III.2

Wysoki stopień spójności Lokalnej Strategii Rozwoju z Planem Strategicznym Wspólnej Polityki Rolnej znajduje również potwierdzenie w tym, że zaplanowane przedsięwzięcia pozwolą na osiągnięcie zawartych w nim następujących wskaźników rezultatu:

- ✓ R.1. Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom;
- ✓ R.37. Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich;
- ✓ R.41. Łączenie obszarów wiejskich w Europie;
- ✓ R.42. Promowanie włączenia społecznego,

LSR „Doliny Soły” wspierana jest także przez program regionalny FEM 2021-2027, w ramach którego uwzględniono środki z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). W ramach tych programów realizowane będą przedsięwzięcia:

Co ważne, LSR wpisuje się szerzej w cele polityki w ramach EFS+ i EFRR. Można w tym aspekcie powołać się na Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r., w którym wskazane zostały wspierane cele polityki w ramach EFRR, EFS+, Funduszu Spójności i EFMRA. Lokalna Strategia Rozwoju przewiduje działania, które wpisują się we wszystkie wskazane cele polityk, co potwierdza poniższa tabela.

Tabela 27 Cele polityki w ramach EFRR, EFS+, Fundusz Spójności i EFMRA a wybrane przedsięwzięcia w LSR

Cele polityki w ramach EFRR, EFS+, Fundusz Spójności i EFMRA	Wybrane przedsięwzięcia w LSR
Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej	Cel I Turystyczna przyszłość Doliny Soły, P.I.1 Rozwój działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły, P.I.2 Zakładanie działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły,
Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej	Cel I Turystyczna przyszłość Doliny Soły, P.I.1 Rozwój działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły, P.I.2 Zakładanie działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły, P.I.3 Rozwój oferty turystycznej, w szczególności w zakresie turystyki industrialnej, historycznej Doliny Soły, Cel II Aktywna przyszłość Doliny Soły, P.II. 1 Tereny przyjazne mieszkańcom i turystom Doliny Soły, P.II.2 Rozwój infrastruktury kulturalnej Doliny Soły
Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności	Cel III, P.III.1 Cel IV, P.IV.1
Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych	Cel III, P.III.1 Cel IV, P.IV.1

Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów i inicjatyw lokalnych.	Cel I, P.I.3 Cel II, P.II.1, P.II.2 Cel III,P.III.1 Cel IV, P.IV.1
---	--

Lokalna Strategia Rozwoju jest spójna pod względem planowanych do realizacji przedsięwzięć z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego „Małopolska 2030”. Cel główny Małopolska 2030 to Małopolska Regionem Zrównoważonego Rozwoju w Wymiarze Społecznym, Gospodarczym, Środowiskowym i Terytorialnym. Struktura strategii została podzielona na pięć obszarów tematycznych:

- ✓ Małopolskie (działania ukierunkowane na zapewnienie jak najlepszej jakości życia mieszkańców i ich rodzin),
- ✓ Gospodarka (rozwój i umacnianie konkurencyjnej oraz innowacyjnej pozycji Małopolski w wymiarze krajowym i międzynarodowym),
- ✓ Klimat i środowisko (działania skoncentrowane na ochronie i racjonalnym korzystaniu z zasobów środowiska naturalnego Małopolski),
- ✓ Zarządzanie strategiczne rozwojem (działania skoncentrowane na wspieraniu polityk rozwoju samorządu województwa opisanych w pozostałych obszarach),
- ✓ Rozwój zrównoważony terytorialnie (działania służące dopasowaniu zapisów Strategii do specyfiki wyzwań rozwojowych, przed którymi stoją poszczególne części Małopolski).

W ramach pięciu obszarów tematycznych opracowane zostały cele szczegółowe. Poniżej przedstawiono spójność przedsięwzięć LSR z celami szczegółowymi Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego „Małopolska 2030”.

Tabela 28 Spójność przedsięwzięć LSR a celami Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego „Małopolska 2030”

Cele szczegółowe „Małopolska 2030”	Wybrane cele przedsięwzięcia w LSR spójne z celami „Małopolska 2030”
Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie	Cel I,P.I.3 Cel II P.II. 1, P.II.2 Cel III, P.III.1, P.III.2 Cel IV, P.IV.1
Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	Cel I, P.I.1 P.I.2 P.I.3
Wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej	Ze względu na powiązanie z kryterium są to następujące przedsięwzięcia: Cel I P.I.1, P.I.2, P.I.3, Cel II, P.II. 1, P.II.2
Zarządzanie strategiczne rozwojem	Ze względu na powiązanie przedsięwzięć z budowaniem partnerstwa i sieciowaniem: Cel I, P.I.3, Cel III, P.III.1, P.III.2, Cel IV, P.IV.1
Rozwój zrównoważony terytorialnie	LSR „Doliny Soły”

Cele LSR są również komplementarne z dokumentami strategicznymi powiatu oświęcimskiego i wadowickiego oraz wszystkich pięciu gmin wchodzących w skład obszaru LGD. Zapisy tych dokumentów uwzględniono również przy pracy nad diagnozą obszaru, ale też na etapie planowania strategicznego monitorowana była zgodność z proponowanymi do realizacji celami i przedsięwzięciami w ramach LSR. Doskonale zdawano sobie sprawę, że realizacja celów LSR oraz komplementarnych zapisów lokalnych dokumentów strategicznych przyczynią się do zrównoważonego rozwoju regionu. Lokalna Strategia Rozwoju i strategie lokalne podkreślają potrzebę stworzenia atrakcyjnej i spójnej, wykorzystującej lokalne zasoby i możliwości oferty turystycznej, atrakcyjnej przestrzeni do zamieszkania, integrację społeczności lokalnej, budowania potencjału gospodarczego i podnoszenia poziomu przedsiębiorczości mieszkańców, w szczególności w obszarach mało wspieranych, poprawę jakości życia, pracy i wypoczynku, rozwoju infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej i oferty czasu wolnego, podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców, działań na rzecz wyrównywania szans osób zagrożonych wykluczeniem społecznym czy

wzmacniania tożsamości lokalnej i aktywności mieszkańców. Poniżej przedstawiono tabelę przybliżającą komplementarność LSR z aktualnymi dokumentami strategicznymi:

Tabela 29 Spójność Przedsięwzięć LSR a strategicznych dokumentów powiatowych i gminnych

Cele i Przedsięwzięcia LSR	Nazwa dokumentu	Cel dokumentu
Cel I Turystyczna przyszłość Doliny Soły P.I.1 Rozwój działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły P.I.2 Zakładanie działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły	Strategia Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030	Cel strategiczny nr 1: Trwały wzrost gospodarczy powiatu oświęcimskiego, oparty coraz silniej o wiedzę i przedsiębiorczość lokalną. Cele operacyjne: 1.1. Zintegrowany rozwój gospodarki i edukacji oraz wzrost poziomu zatrudnienia na terenie powiatu oświęcimskiego. 1.2. Łagodzenie społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu.
	Strategia Rozwoju Powiatu Wadowickiego na lata 2021 – 2027	SRP.2. Wzmocnienie edukacji, gospodarki lokalnej i rynku pracy, SRP.2.3. Wspieranie aktywności gospodarczej i przedsiębiorczości mieszkańców, SRP.2.4. Rozwój turystyki i rekreacji
	Strategia Rozwoju Gminy Brzeszcze na lata 2015–2024	Cel strategiczny I – Rozwinięta przedsiębiorczość i gospodarka lokalna, Cel strategiczny IV – Ochrona środowiska
	Strategia Rozwoju Gminy Chełmek do 2030 roku	Cel strategiczny II Przedsiębiorstwa i przedsiębiorczość – inkubowane i rozwijane
	Strategia Rozwoju Gminy Kęty na lata 2021-2030	Domena 4. Nowa energia dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości Cel strategiczny 1 - 1. Dobre warunki dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, inwestycji i aktywności zawodowej, Domena 2 – czyste środowisko i zadbane otoczenie, Cel strategiczny 2 - 2. Ochrona środowiska i zapewnienie zrównoważonego ładu środowiskowego
	Strategia Rozwoju Gminy Oświęcim na lata 2015-2023	Cel strategiczny I: Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw na terenie gminy w oparciu o dobre planowanie, połączenia komunikacyjne, podnoszenie kompetencji kadr oraz wspieranie przedsiębiorczości, Cel strategiczny III: Poprawa stanu środowiska oraz zasobów przyrodniczych
	Strategia Rozwoju Gminy Wieprz na lata 2023-2030	Cel strategiczny nr 2: Budowa i wzmacnianie pozycji konkurencyjnej przedsiębiorców i rolników z terenu Gminy Wieprz. Cel szczegółowy 1. Stworzenie platformy współpracy z przedsiębiorcami na terenie gminy Wieprz. Cel szczegółowy 2. Poprawa warunków gospodarowania na terenie gminy Wieprz.
Cel I Turystyczna przyszłość Doliny Soły P.I.3	Strategia Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030	Cel strategiczny nr 2 Rozwój wszechstronnej oferty wykorzystania czasu wolnego, bazującej na historii, walorach i tradycjach powiatu oświęcimskiego., Cele operacyjne: 2.1. Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej, wykorzystującej unikalność i różnorodność powiatu oświęcimskiego.

Rozwój oferty turystycznej, w szczególności w zakresie turystyki industrialnej, historycznej Doliny Soły	Strategia Rozwoju Powiatu Wadowickiego na lata 2021 – 2027	SRP.1. Wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego mieszkańców, SRP.1.4. Rozwój kultury i dziedzictwa lokalnego, SRP.2. Wzmocnienie edukacji, gospodarki lokalnej i rynku pracy, SRP.2.4. Rozwój turystyki i rekreacji
	Strategia Rozwoju Gminy Brzeszcze na lata 2015–2024	Cel strategiczny 2 - Rozwój infrastruktury Gminy Brzeszcze, , Cel strategiczny IV – Ochrona środowiska, Cel strategiczny VI - Rozwój oferty spędzania czasu wolnego
	Strategia Rozwoju Gminy Chelmek do 2030 roku	Cel strategiczny I Życie społeczności lokalnej - oparte o uczestnictwo i włączenie społeczne oraz dobre warunki dla jakości życia, 1.1.3. Infrastruktura rekreacyjna umożliwiająca aktywne spędzanie czasu wolnego i integrację mieszkańców, z uwzględnieniem potrzeb i możliwości różnych grup wiekowych.
	Strategia Rozwoju Gminy Kęty na lata 2021-2030	Domena 3. Komfortowa gmina – Dbłość o wysoką jakość usług publicznych Cel strategiczny 1 1. Apetyt na kulturę i zaspokajanie potrzeb czasu wolnego mieszkańców gminy, Domena 2 – czyste środowisko i zadbane otoczenie, Cel strategiczny 2 - 2. Ochrona środowiska i zapewnienie zrównoważonego ładu środowiskowego
	Strategia Rozwoju Gminy Oświęcim na lata 2015-2023	Cel strategiczny II: Rozwój i wzmocnienie kapitału społecznego gminy w oparciu o rozwój inicjatyw mieszkańców, bezpieczeństwo, zdrowie i zwiększenie aktywności w każdym wieku, Cel strategiczny III: Poprawa stanu środowiska oraz zasobów przyrodniczych Cel strategiczny nr 1: Poprawa warunków życia mieszkańców. Cel szczegółowy 1. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych. Cel szczegółowy 2. Nowoczesne, odpowiednio wyposażone obiekty sportowo rekreacyjne.
	Strategia Rozwoju Gminy Wieprz na lata 2023-2030	Cel strategiczny nr 1: Poprawa warunków życia mieszkańców. Cel szczegółowy 1. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych. Cel szczegółowy 2. Nowoczesne, odpowiednio wyposażone obiekty sportowo rekreacyjne. Cel strategiczny 8 – Upowszechnianie kultury i wzrost uczestnictwa mieszkańców gminy w kulturze, Cel szczegółowy 5. Promocja gminy, jej kultury, historii i tradycji. Cel szczegółowy 6. Partnerstwa i współpraca z instytucjami działającymi na terenie gminy Wieprz, powiatu, kraju i zagranicy.
Cel II Aktywna przyszłość Doliny Soły P.II. 1 Tereny przyjazne mieszkańcom i turystom Doliny Soły	Strategia Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030	Cel strategiczny nr 2 Rozwój wszechstronnej oferty wykorzystania czasu wolnego, bazującej na historii, walorach i tradycjach powiatu oświęcimskiego.
	Strategia Rozwoju Powiatu Wadowickiego na lata 2021 – 2027	SRP.1. Wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego mieszkańców, SRP.1.4. Rozwój kultury i dziedzictwa lokalnego, SRP.2. Wzmocnienie edukacji, gospodarki lokalnej i rynku pracy, SRP.2.4. Rozwój turystyki i rekreacji
	Strategia Rozwoju Gminy Brzeszcze na lata 2015–2024	Cel strategiczny 2 - Rozwój infrastruktury Gminy Brzeszcze,, Cel strategiczny IV – Ochrona środowiska, Cel strategiczny VI - Rozwój oferty spędzania czasu wolnego

	Strategia Rozwoju Gminy Chełmek do 2030 roku	Cel strategiczny I Życie społeczności lokalnej - oparte o uczestnictwo i włączenie społeczne oraz dobre warunki dla jakości życia, 1.1.3. Infrastruktura rekreacyjna umożliwiająca aktywne spędzanie czasu wolnego i integrację mieszkańców, z uwzględnieniem potrzeb i możliwości różnych grup wiekowych.
	Strategia Rozwoju Gminy Kęty na lata 2021-2030	Domena 3. Komfortowa gmina – Dbłość o wysoką jakość usług publicznych Cel strategiczny 1 1. Apetyt na kulturę i zaspokajanie potrzeb czasu wolnego mieszkańców gminy, Domena 2 – czyste środowisko i zadbane otoczenie, Cel strategiczny 2 - 2. Ochrona środowiska i zapewnienie zrównoważonego ładu środowiskowego
	Strategia Rozwoju Gminy Oświęcim na lata 2015-2023	Cel strategiczny II: Rozwój i wzmocnienie kapitału społecznego gminy w oparciu o rozwój inicjatyw mieszkańców, bezpieczeństwo, zdrowie i zwiększenie aktywności w każdym wieku, Cel strategiczny III: Poprawa stanu środowiska oraz zasobów przyrodniczych
	Strategia Rozwoju Gminy Wieprz na lata 2023-2030	Cel strategiczny nr 1: Poprawa warunków życia mieszkańców. Cel szczegółowy 1. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych. Cel szczegółowy 2. Nowoczesne, odpowiednio wyposażone obiekty sportowo rekreacyjne.
Cel II Aktywna przyszłość Doliny Soły P.II.2 Rozwój infrastruktury kulturalnej Doliny Soły	Strategia Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030	Cel strategiczny nr 2 Rozwój wszechstronnej oferty wykorzystania czasu wolnego, bazującej na historii, walorach i tradycjach powiatu oświęcimskiego. Cel operacyjny 2.2. Wykorzystanie oraz ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego powiatu oświęcimskiego.
	Strategia Rozwoju Powiatu Wadowickiego na lata 2021 – 2027	SRP.1. Wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego mieszkańców, SRP.1.4. Rozwój kultury i dziedzictwa lokalnego, SRP.2. Wzmocnienie edukacji, gospodarki lokalnej i rynku pracy, SRP.2.4. Rozwój turystyki i rekreacji
	Strategia Rozwoju Gminy Brzeszcze na lata 2015–2024	Cel strategiczny 2 – Rozwój infrastruktury Gminy Brzeszcze,, Cel strategiczny IV – Ochrona środowiska, Cel strategiczny VI – Rozwój oferty spędzania czasu wolnego
	Strategia Rozwoju Gminy Chełmek do 2030 roku	Cel strategiczny I Życie społeczności lokalnej – oparte o uczestnictwo i włączenie społeczne oraz dobre warunki dla jakości życia, 1.1.1. Integrująca i włączająca oferta oraz infrastruktura instytucji kultury, dostosowana do zróżnicowanych potrzeb mieszkańców, w tym dla różnych grup wiekowych
	Strategia Rozwoju Gminy Kęty na lata 2021-2030	Domena 3. Komfortowa gmina – Dbłość o wysoką jakość usług publicznych Cel strategiczny 1 1. Apetyt na kulturę i zaspokajanie potrzeb czasu wolnego mieszkańców gminy, Domena 2 – czyste środowisko i zadbane otoczenie, Cel strategiczny 2 – 2. Ochrona środowiska i zapewnienie zrównoważonego ładu środowiskowego
	Strategia Rozwoju Gminy Oświęcim na lata 2015-2023	Cel strategiczny II: Rozwój i wzmocnienie kapitału społecznego gminy w oparciu o rozwój inicjatyw mieszkańców, bezpieczeństwo, zdrowie i zwiększenie aktywności w każdym wieku, Cel strategiczny III: Poprawa stanu środowiska oraz zasobów przyrodniczych

	Strategia Rozwoju Gminy Wieprz na lata 2023-2030	Cel strategiczny 8 – Upowszechnianie kultury i wzrost uczestnictwa mieszkańców gminy w kulturze, Cel szczegółowy 1. Zwiększenie dostępu do usług kulturalnych i artystycznych, Cel szczegółowy 5. Promocja gminy, jej kultury, historii i tradycji. Cel szczegółowy 6. Partnerstwa i współpraca z instytucjami działającymi na terenie gminy Wieprz, powiatu, kraju i zagranicy. Cel szczegółowy 9. Ochrona dziedzictwa kulturowego.
Cel III Z przeszłością w przyszłość w Dolinie Soły P.III.1 Inicjatywy z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego Doliny Soły	Strategia Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030	Cel strategiczny nr 2 Rozwój wszechstronnej oferty wykorzystania czasu wolnego, bazującej na historii, walorach i tradycjach powiatu oświęcimskiego. Cel operacyjny 2.2. Wykorzystanie oraz ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego powiatu oświęcimskiego.
	Strategia Rozwoju Powiatu Wadowickiego na lata 2021 – 2027	SRP.1. Wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego mieszkańców, SRP.1.4. Rozwój kultury i dziedzictwa lokalnego, SRP.1.3. Wzmocnienie integracji międzynarodowej – wymiana dobrych praktyk, SRP.2. Wzmocnienie edukacji, gospodarki lokalnej i rynku pracy, SRP.2.4. Rozwój turystyki i rekreacji
	Strategia Rozwoju Gminy Brzeszcze na lata 2015–2024	Cel strategiczny 2 - Rozwój infrastruktury Gminy Brzeszcze, Cel strategiczny VI - Rozwój oferty spędzania czasu wolnego
	Strategia Rozwoju Gminy Chęlmek do 2030 roku	Cel strategiczny I Życie społeczności lokalnej - oparte o uczestnictwo i włączenie społeczne oraz dobre warunki dla jakości życia, 1.1.4. Dziedzictwo materialne i niematerialne dokumentowane, utrwalane i przetwarzane, na rzecz kształtowania tożsamości lokalnej oraz kreowania miejsc przybliżających mieszkańcom i turystom kluczowe momenty z dziejów ziemi chełmeckiej, 1.1.5. Samorząd współpracujący z organizacjami pozarządowymi, na rzecz aktywizacji i włączenia społecznego mieszkańców oraz promowanie aktywności obywatelskiej /lokalnej
	Strategia Rozwoju Gminy Kęty na lata 2021-2030	Domena 3. Komfortowa gmina – Dbałość o wysoką jakość usług publicznych Cel strategiczny 1 1.Apetyt na kulturę i zaspokajanie potrzeb czasu wolnego mieszkańców gminy
	Strategia Rozwoju Gminy Oświęcim na lata 2015-2023	Cel strategiczny II: Rozwój i wzmocnienie kapitału społecznego gminy w oparciu o rozwój inicjatyw mieszkańców, bezpieczeństwo, zdrowie i zwiększenie aktywności w każdym wieku
	Strategia Rozwoju Gminy Wieprz na lata 2023-2030	Cel strategiczny 8 – Upowszechnianie kultury i wzrost uczestnictwa mieszkańców gminy w kulturze, Cel szczegółowy 1. Zwiększenie dostępu do usług kulturalnych i artystycznych, Cel szczegółowy 8. Poprawa warunków lokalowych, przebudowa i modernizacja obiektów Gminnego Ośrodka Kultury. Cel szczegółowy 5. Promocja gminy, jej kultury, historii i tradycji. Cel szczegółowy 6. Partnerstwa i współpraca z instytucjami działającymi na terenie gminy Wieprz, powiatu, kraju i zagranicy. Cel szczegółowy 9. Ochrona dziedzictwa kulturowego.

Cel III Z przeszłością w przyszłość w Dolinie Soły P.III.2 Ochrona i opieka nad zabytkami Doliny Soły	Strategia Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030	Cel strategiczny nr 2 Rozwój wszechstronnej oferty wykorzystania czasu wolnego, bazującej na historii, walorach i tradycjach powiatu oświęcimskiego. Cel operacyjny 2.2. Wykorzystanie oraz ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego powiatu oświęcimskiego.
	Strategia Rozwoju Powiatu Wadowickiego na lata 2021 – 2027	SRP.1. Wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego mieszkańców, SRP.1.4. Rozwój kultury i dziedzictwa lokalnego, SRP.2. Wzmocnienie edukacji, gospodarki lokalnej i rynku pracy, SRP.2.4. Rozwój turystyki i rekreacji
	Strategia Rozwoju Gminy Brzeszcze na lata 2015–2024	Cel strategiczny VI - Rozwój oferty spędzania czasu wolnego
	Strategia Rozwoju Gminy Chełmek do 2030 roku	Cel strategiczny I Życie społeczności lokalnej - oparte o uczestnictwo i włączenie społeczne oraz dobre warunki dla jakości życia, 1.1.4. Dziedzictwo materialne i niematerialne dokumentowane, utrwalane i przetwarzane, na rzecz kształtowania tożsamości lokalnej oraz kreowania miejsc przybliżających mieszkańcom i turystom kluczowe momenty z dziejów ziemi chełmeckiej
	Strategia Rozwoju Gminy Kęty na lata 2021-2030	Domena 3. Komfortowa gmina – Dbałość o wysoką jakość usług publicznych Cel strategiczny 1 1.Apetyt na kulturę i zaspokajanie potrzeb czasu wolnego mieszkańców gminy
	Strategia Rozwoju Gminy Oświęcim na lata 2015-2023	Cel strategiczny II: Rozwój i wzmocnienie kapitału społecznego gminy w oparciu o rozwój inicjatyw mieszkańców, bezpieczeństwo, zdrowie i zwiększenie aktywności w każdym wieku
	Strategia Rozwoju Gminy Wieprz na lata 2023-2030	Cel strategiczny 8 – Upowszechnianie kultury i wzrost uczestnictwa mieszkańców gminy w kulturze, Cel szczegółowy 1. Zwiększenie dostępu do usług kulturalnych i artystycznych, Cel szczegółowy 5. Promocja gminy, jej kultury, historii i tradycji. Cel szczegółowy 6. Partnerstwa i współpraca z instytucjami działającymi na terenie gminy Wieprz, powiatu, kraju i zagranicy. Cel szczegółowy 9. Ochrona dziedzictwa kulturowego.
Cel IV Bezpieczna przyszłość w Dolinie Soły P.IV.1 Centrum usług społecznych Doliny Soły	Strategia Rozwoju Powiatu Oświęcimskiego na lata 2021-2030	Cel strategiczny 3 - Kreowanie komfortowych warunków i bezpiecznego środowiska życia mieszkańców powiatu oświęcimskiego.
	Strategia Rozwoju Powiatu Wadowickiego na lata 2021 – 2027	SRP.3. Wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców SRP.3.5. Rozwój systemu wsparcia niezbędnego do prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz wsparcie osób znajdujących się w sytuacjach kryzysowych
	Strategia Rozwoju Gminy Brzeszcze na lata 2015–2024	Cel strategiczny V - Wysoki poziom bezpieczeństwa socjalnego, zdrowotnego i publicznego

	Strategia Rozwoju Gminy Chełmek do 2030 roku	Cel operacyjny 1.3. Dopasowane do potrzeb mieszkańców i dostępne usługi systemu opieki społecznej, w tym w szczególności w zakresie wsparcia rodzin z dziećmi i seniorów, 1.3.2. Rozwój usług społecznych przygotowujących gminę do zapewnienia opieki dla rosnącej populacji osób starszych oraz wsparcia dla osób niesamodzielnych
	Strategia Rozwoju Gminy Kęty na lata 2021-2030	Domena 3. Komfortowa gmina – Dbłość o wysoką jakość usług publicznych Cel strategiczny 3 - 3. Zintegrowana i efektywna pomoc społeczna i opieka zdrowotna w gminie Kety
	Strategia Rozwoju Gminy Oświęcim na lata 2015-2023	Cel strategiczny II: Rozwój i wzmocnienie kapitału społecznego gminy w oparciu o rozwój inicjatyw mieszkańców, bezpieczeństwo, zdrowie i zwiększenie aktywności w każdym wieku
	Strategia Rozwoju Gminy Wieprz na lata 2023-2030	Cel strategiczny nr 3: Rozwiązywanie Problemów Społecznych na terenie gminy Wieprz Cel szczegółowy 3: Rozwój systemu wsparcia dla osób starszych, długotrwale chorych i niepełnosprawnych.

Jak wykazano – LSR jest niezwykle spójna jak i wewnętrznie, tak i z dokumentami strategicznymi lokalnymi oraz regionalnymi, jak również ze stosownymi programami. Wedle tego, wspólne i spójnie ukierunkowane działania na rzecz osiągnięcia komplementarnych celów przyniosą wiele korzyści dla obszaru, zapewnią większą skuteczność we wdrażaniu celów oraz pozwolą na budowanie lokalnych partnerstw. LSR LGD „Dolina Soły” ma charakter zintegrowany. Zintegrowane podejście ma odzwierciedlenie w dobrze celów i przedsięwzięć, związków pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w realizacji LSR oraz wykorzystaniu różnych zasobów lokalnych. Zaplanowane w ramach LSR cele i przedsięwzięcia wynikają z diagnozy obszaru i analizy SWOT, konsultowanej z mieszkańcami obszaru i są ze sobą ściśle zintegrowane. Zintegrowanie przedsięwzięć planowanych do realizacji przejawia się na trzech aspektach: podmiotowym, obszarowym, funkcjonalnym. W kontekście podmiotowym, integracja jest brana pod uwagę zarówno wewnątrz poszczególnych sektorów, jak i pomiędzy nimi. Wdrożenie działań przewidzianych w LSR wymaga aktywnej współpracy i zaangażowania różnych podmiotów z różnych miejsc i sektorów. Wielu z tych działań związane jest z budowaniem sieci współpracy pomiędzy podmiotami, koordynowaniem ich działań, tworzeniem wspólnych projektów, a także prowadzeniem spójnej polityki informacyjnej opartej na danych dostarczanych przez różne lokalne organizacje. Skutkiem tej podmiotowej integracji jest wzrost potencjału poprzez połączenie sił oraz wzajemne uzupełnianie się, co ostatecznie prowadzi do zwiększenia możliwości realizacji projektów wprowadzających LSR. Integracja terytorialna jest jednym z kluczowych założeń LSR. Projektowane działania były formułowane tak, aby odpowiadały na wyzwania zidentyfikowane na całym obszarze objętym LSR. Dodatkowo, dzięki szeroko zakrojonym działaniom partycypacyjnym, możliwe było zebranie informacji diagnostycznych od wszystkich sektorów działających na terenie LGD. Te dwa elementy poświadczają, że przedsięwzięcia zaplanowane w LSR będą miały zasięg na cały obszar LGD. Kluczowym elementem LSR jest również integracja funkcjonalna. Wyraża się zarówno w kompleksowości przeprowadzonej diagnozy, jak i w współzależności określonych celów. W ramach strategii dąży się do integracji rozwoju w różnych wymiarach: środowiskowym, społecznym, kulturowym, przestrzennym i gospodarczym. Działania zostały sformułowane tak, aby realizacja jednego wymiaru wspierała osiągnięcie celów w innych wymiarach.

2. WARTOŚĆ DODANA PODEJŚCIA LEADER

Wdrożenie Lokalnej Strategii Rozwoju wymaga zastosowania zintegrowanego podejścia, które rozpoczęło się już na etapie tworzenia strategii, szczególnie poprzez angażowanie wielu stron w jej opracowywanie. Ten sposób podejścia był kluczowy do utrzymania spójności pomiędzy strategią, jej celami i działaniami a unikalnym charakterem obszaru. Zapewnienie, że cele są w pełni zgodne z sytuacją problemową obszaru, osiągnięto poprzez szeroko zakrojone konsultacje strategii z różnymi przedstawicielami lokalnej społeczności. W rezultacie, proponowane cele są w pełni zgodne z oczekiwaniami i dążeniami lokalnej społeczności, co jest kluczowym kryterium spójności. W procesie wspólnego tworzenia LSR, wykorzystano różne metody konsultacyjne, co pozwoliło na uzyskanie niezbędnej zgodności pomiędzy celami a lokalną skalą priorytetów.

Jednym z głównych uzasadnień stosowania podejścia LEADER są lepsze wyniki w stosunku do tych osiąganych przy wykorzystaniu tradycyjnych, odgórnych podejść. Jednoznacznie należy podkreślić, iż nie stanowi ono konkurencji, ale zdecydowanie bardziej narzędzie interakcji, które ma na celu osiągnięcie założonych celów. Podejście LEADER wyróżnia też to, iż proponuje mocne korzyści w postaci wspierania niektórych grup beneficjentów w sposób odmienny od innych instrumentów wsparcia, oferuje możliwość realizacji projektów wykraczających poza obszar jednostek administracyjnych gmin czy też zakłada brak dominacji sektora publicznego. Należy podkreślić, że działania podejmowane w ramach stosowania instrumentu LEADER są przede wszystkim inwestycją w kapitał społeczny mieszkańców obszaru objętego LSR i generują wartość dodaną, która będzie wzmacniać rozwój lokalnej społeczności w dłuższej perspektywie czasowej. Uruchomienie tego mechanizmu generującego kapitał społeczny jest możliwe dzięki wykorzystaniu atutów podejścia LEADER.

Kluczową kwestią pozwalającą wykazać wartość dodaną podejścia LEADER jest dobór zakresu wsparcia w LSR, który jest na pewno adekwatny. Działania zaplanowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju dotyczą rozmaitych kwestii, które wpisują się w zakresy wsparcia w ramach interwencji LEADER i odpowiadają ściśle na potrzeby zgłaszane w trakcie konsultacji społecznych. Odpowiadają więc one na potrzebę budowania potencjału gospodarczego oraz podnoszenie poziomu przedsiębiorczości mieszkańców w zakresach do tej pory mało rozwijanych i wspieranych, rozwoju infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej oraz oferty czasu wolnego, aktywizacji i integracji społeczności lokalnej, zwiększania atrakcyjności czy działań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym a przede wszystkim budowania przyszłości i rozwoju w oparciu o zdiagnozowane zasoby o światowym potencjale turystycznym. Przewidziano też działania, które mają służyć pobudzaniu innowacyjności obszaru w świetle wykorzystania zasobów lokalnych, technologii oraz budowania partnerstw i sieciowania. Tak szeroki zakres wsparcia wpływa na zdolność do angażowania szerokiego zestawu aktorów, a w rezultacie można mówić o wartości dodanej w postaci aktywizowania mieszkańców i tworzenia profesjonalnej sieci współpracy służącej rozwiązywaniu lokalnych problemów.

Wartość dodana podejścia LEADER ma też związek z przyjętym sposobem wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju. W tym aspekcie należy podkreślić, że LGD szczegółowo zaplanowała ogłaszanie konkursów w tym operacji partnerskich. Duża uwaga została poświęcona temu, by w początkowym etapie wyznaczać standardy realizacji kolejnych interwencji i dokonywać działań, które mają posłużyć sieciowaniu lokalnych partnerów. Dlatego zaplanowano 2 operacje własne oraz operacje realizowaną w partnerstwie z partnerem zagranicznym, które mają za zadanie przygotować sieciowanie partnerów i pobudzać do podejmowania partnerstw na rzecz obszaru i realizacji LSR, implementować innowacyjne rozwiązania z branży turystycznej i rekreacyjnej. Do kluczowych działań należy też wspieranie osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji i zagrożonych wykluczeniem i temu aspektowi Stowarzyszenie również poświęci dużą uwagę w początkowych etapach prac nad wdrażaniem dokumentu strategicznego. Tego rodzaju profesjonalne podejście nie tylko wyznaczy odpowiednie standardy, ale także pozwoli przygotować kolejne działania. Na wartość dodaną wdrażania LSR wynikającą z zastosowania podejścia LEADER wpływać będzie także sposób, w jaki LGD będzie zarządzać tym procesem. Kluczowe założenia wskazano w planie komunikacji, który opiera się o partycypacyjny charakter i zakłada uczestnictwo społeczności lokalnej na każdym etapie wdrażania LSR. Zakładają one nie tylko informowanie o zaplanowanych przedsięwzięciach i możliwościach wsparcia w ramach programu, ale też uzyskanie zwrotnej informacji dotyczącej wiedzy mieszkańców na temat

programu LEADER oraz LGD, ocenę przez mieszkańców skuteczności realizacji LSR oraz funkcjonowania Stowarzyszenia czy też wskazanie kierunków dalszego rozwoju obszaru lub istotnych zmian w LSR. Zaplanowano zróżnicowane działania komunikacyjne, by dotrzeć do jak najszerszej grupy odbiorców, a dobór metod poprzedzono konsultacjami i wynikami badań ewaluacyjnych podsumowujących realizację poprzedniej LSR. Nie ulega wątpliwości, że oczekiwanym elementem wdrażania LSR jest rozwój potencjału członków lokalnej społeczności i tym samym zbudowanie kapitału społecznego. Zaplanowane projekty posłużą rozwojowi wiedzy i umiejętności, pobudzą aktywność, wpłyną pozytywnie na integrację, a także zaangażują organizacje pozarządowe do działań na rzecz społeczności lokalnej. Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju stanowi więc inwestycję w lokalnych aktorów i budowanie potencjału współpracy. Obszary wsparcia wybrane do realizacji w ramach EFS+ są wynikiem analizy potrzeb i potencjałów wybranych grup społecznych. Z wszystkich zidentyfikowanych potrzeb, skupiono się na w organizacji i prowadzenia centrum usług społecznych polegającym na pomaganiu w codziennym funkcjonowaniu odbiorców z grup zagrożonych wykluczeniem oraz organizacji miejsca wsparcia informacyjnego związanego z funkcjonowaniem osób zagrożonych wykluczeniem, w tym: informacje o zasiłkach, pomocy, miejscach rehabilitacji, wsparcia psychologicznego, ale również miejsc odpoczynku dostosowanych do specyficznych potrzeb itp. To bezpośrednia odpowiedź na najważniejsze problemy z tego obszaru które były poruszane podczas konsultacji społecznych.

3. DYWERSYFIKACJA ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA LSR

LGD będzie realizowało strategię wielofunduszową, cele i przedsięwzięcia będą finansowane z różnych EFSI. 4 z 9 zaplanowanych przedsięwzięć będzie finansowanych z EFRROW (Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich), co pozwala na wykorzystywanie szans rozwojowych obszaru i wpisuje się w cele szerszej polityki rozwoju obszarów wiejskich. 3 przedsięwzięcia będą finansowane w ramach programu regionalnego EFRR (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego) a dwa pozostałe w ramach EFS+ (Europejski Fundusz Społeczny Plus), co daje możliwość precyzyjnego połączenia interwencji z konkretnymi problemami jakie zostały zdiagnozowane na obszarze. W ramach dodatkowych źródeł finansowania przedsięwzięć LGD planuje pozyskać środki z następujących źródeł:

✓ PROO, Priorytet 1a. - Wsparcie działań misyjnych i rozwoju instytucjonalnego.

Projekt będzie miał na celu budowanie sieci współpracy i nabywanie wiedzy, aktywizację seniorów i ludzi młodych w zakresie kultury, dziedzictwa, ze szczególnym uwzględnieniem budowania sieci współpracy oraz pobudzania osób nieaktywnych. To również zdobycie wiedzy i doświadczenia w tym z terenów w odpowiedni sposób wykorzystujących turystycznie zasoby industrialne i historyczne jak i ukierunkowanie aktywności lokalnej na działania z wspierające seniorów oraz współpracę międzypokoleniową. Projekt zaplanowano w ramach przedsięwzięcia P.III.1 Inicjatywy z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego Doliny Soły”.

✓ Program Fundusz Młodzieżowy - Priorytet 2. Organizacje młodzieżowe w życiu publicznym

Pragniemy w oparciu o lokalne dziedzictwo zogniskować w tym projekcie młodzież i organizacje młodzieżowe do inicjowania działań w życiu publicznym. Projekt będzie polegał na wsparciu w przygotowaniu oferty młodzieżowej dla młodzieży przez młodzież w oparciu o zasoby lokalne, działalność LGD i wdrażanie LSR oraz integrację międzypokoleniową. Projekt zakłada duże wsparcie w aktywizację ludzi młodych. Projekt zaplanowano w ramach przedsięwzięcia P.III.1 Inicjatywy z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego Doliny Soły”.

✓ Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) Priorytet I - umiejętności, 1.09 Rozwój kompetencji cyfrowych

Projekt będzie odpowiadał na wsparcie seniorów w zakresie ograniczenia wykluczenia cyfrowego; dostosowanie oferty do możliwości cyfrowych seniorów oraz wsparcie seniorów w ich miejscu funkcjonowania w związku z brakiem umiejętności cyfrowych. Projekt zaplanowano w ramach przedsięwzięcia P. IV.1 Centrum usług społecznych Doliny Soły”

VI. CELE I WSKAŹNIKI

Obszar Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Dolina Soły” jest spójny terytorialnie i kontekstowo. Jak wynika z przeprowadzonych analiz wszystkie gminy wchodzące w skład LGD borykają się z podobnymi problemami bezrobocia kobiet, migracji, starzejącego się społeczeństwa, niedostatecznym wykorzystaniem zasobów, czy też brakiem wystarczających działań partnerskich i współpracy. Wszystkie gminy mają również podobne mocne strony, szczególnie w postaci korzystnego położenia, ambitnych mieszkańców, licznych zasobów lokalnych, w tym turystycznych, przyrodniczych, w szczególności w zakresie turystyki industrialnej i historycznej. Różnicują się w konkretach, w szczególności rodzajach zasobów, przebiegu zdarzeń historycznych na danym obszarze. W rozdziale IV dokonano analizy posiadanych i pozyskanych danych, przedstawiono najważniejsze obszary tematyczne, problematyczne, priorytety w zakresach potrzeb i potencjałów obszaru. W wyniku przeprowadzonych badań określono najistotniejsze grupy docelowe, jak również potencjalnych beneficjentów środków dostępnych w ramach wdrażania LSR, w tym grupy zagrożone wykluczeniem. Powstała *Lokalna Strategia Rozwoju obszaru Doliny Soły* opiera swoje kierunki działania zarówno na doświadczeniu własnym LGD i partnerów, na możliwym do wykorzystania potencjale obszaru, jak i wymogach programowych. Podczas tworzenia niniejszej strategii zidentyfikowano płaszczyznę kontekstowo łączącą cały obszar, jaką stanowią zasoby, walory pozwalające na utworzenie sieciowych produktów turystycznych Doliny Soły związanych z turystyką industrialną i historyczną. Tworzona sieć pozwoli na wykorzystanie różnorodnych zasobów, zaktywizowanie mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów, wzrost przychodów lokalnych oraz zatrudnienia, jak również odbudowanie tożsamości lokalnej i wzmocnienie lokalnej, wielowymiarowej współpracy. Powstałe oferty zapewnią relaks dla mieszkańców, jak i wzrost zainteresowania obszarem przez turystów. W ramach przeprowadzonej logiki interwencji na podstawie zidentyfikowanych uprzednio problemów obszaru, w powiązaniu z potencjałami, wskazano stojące przed zespołem wdrażającym LSR wyzwania, jak również agregujące je konkretne przedsięwzięcia. Należy zaznaczyć, iż nie ujęto wszystkich zidentyfikowanych podczas analizy obszarów problemowych, dokonano wyboru i skoncentrowano się na tych celach oraz działaniach, które dodają wartość do istniejącego wsparcia i mają największe szanse na przyczynienie się do osiągnięcia oczekiwanych zmian, a zarazem są możliwe do zrealizowania w ramach dostępnych programów. Jednocześnie, zgodnie z wymogami programowymi, wybrano cele i odpowiadające im wskaźniki udostępnione w dokumentach programowych, tj. PS WPR 2023-2027 oraz FEM 2021-2027. Ponadto planuje się wesprzeć zamierzone do realizacji cele środkami własnymi LGD, środkami przeznaczonymi na aktywizację oraz pochodzącymi z zewnętrznych środków publicznych – innych projektów. Podczas procesu tworzenia celów posługiwano się zasadą SMART. Opracowania LSR zostały poddane ostatecznym konsultacjom społecznym, w wyniku których zostały zaakceptowane po uwzględnieniu wniosków płynących z konsultacji.

Tabela 30 Logika interwencji cz.2 Powiązanie wyzwań- ich realizacji oraz określających ich wskaźników

Wyzwanie (W)		Sposób usunięcia problemu - PRZEDSIĘWZIĘCIE LSR	rezultat	produkt
W1	Wsparcie przedsiębiorczości na obszarze objętym LSR, w szczególności w zakresie usług turystycznych, rekreacyjnych i okołoturystycznych	P.I.1 Rozwój działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły	R.37 Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich	Liczba przedsiębiorstw rozwiniętych dzięki wsparciu WPR w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły
W2	Wsparcie działań skierowanych na rozwój zaplecza usług turystycznych			
W3	Ukierunkowanie rozwoju gospodarki lokalnej na zidentyfikowane potrzeby mieszkańców i turystów			
W4	Wsparcie osób w niekorzystnej sytuacji poprzez zatrudnienie			
W5	Rozwój ofert turystycznych dostosowanych do trendów oraz warunków			
W6	Sieciowanie usług turystycznych wspomagających rozwój przedsiębiorczości			
W7	Wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań w działalności gospodarczej			
W8	Zbudowanie współpracy oraz długoterminowego planu rozwoju w oparciu o przedsiębiorczość obszaru			
W9	Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii w ramach prowadzenia działalności gospodarczej			
W10	Wykorzystanie infrastruktury industrialnej w zakresie rozwoju turystyki			
W11	Wykorzystanie infrastruktury historycznej w zakresie rozwoju turystyki			
W12	Stworzenie charakterystycznego dla obszaru Dolina Soły produktu turystycznego			
W13	Wsparcie przedsiębiorczości na obszarze objętym LSR, w szczególności w zakresie usług turystycznych, rekreacyjnych i okołoturystycznych	P. I.2 Zakładanie działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły	R.37 Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich	Liczba utworzonych nowych przedsiębiorstw w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły
W14	Wsparcie zatrudnienia na obszarze, zakładania nowych działalności gospodarczych			
W15	Wsparcie osób w niekorzystnej sytuacji poprzez dofinansowanie w zakresie otwarcia działalności gospodarczej (w szczególności kobiety)			
W16	Ukierunkowanie rozwoju gospodarki lokalnej na zidentyfikowane potrzeby mieszkańców i turystów			

W17	Ukierunkowanie rozwoju gospodarki lokalnej na zakres turystyczny			
W18	Rozwój ofert turystycznych dostosowanych do trendów oraz warunków			
W19	Sieciowanie usług turystycznych wspomagających rozwój przedsiębiorczości			
W20	Wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań w działalności gospodarczej			
W21	Wykorzystanie infrastruktury industrialnej w zakresie rozwoju turystyki			
W22	Wykorzystanie infrastruktury historycznej w zakresie rozwoju turystyki			
W23	Zbudowanie współpracy oraz długoterminowego planu rozwoju w oparciu o przedsiębiorczość obszaru			
W24	Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii w ramach prowadzenia działalności gospodarczej	I.3 Rozwój oferty turystycznej, w szczególności w zakresie turystyki industrialnej, historycznej Doliny Soły	RCR 77 - liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	RCO 77 - liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem RCO074 - Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego RCO – 80 - Wspierane strategie rozwoju lokalnego
W25	Wsparcie działań turystycznych, rekreacyjnych i okołoturystycznych poprzez rozwój infrastruktury			
W26	Sieciowanie usług turystycznych			
W27	Stała aktualizacja zasobów lokalnych			
W28	Zwiększone wykorzystanie istniejącej infrastruktury			
W29	Zwiększenie ofert spędzania czasu wolnego poprzez rozwój infrastruktury			
W30	Ograniczenie braków w infrastrukturze lokalnej, zwiększenie wykorzystania ukształtowania i walorów przyrodniczych terenu			
W31	Wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań w powiązaniu z infrastrukturą wspierającą turystykę			
W32	Zbudowanie współpracy oraz długoterminowego planu rozwoju w oparciu o rozwój infrastruktury			
W33	Wykorzystanie infrastruktury industrialnej w zakresie rozwoju turystyki			

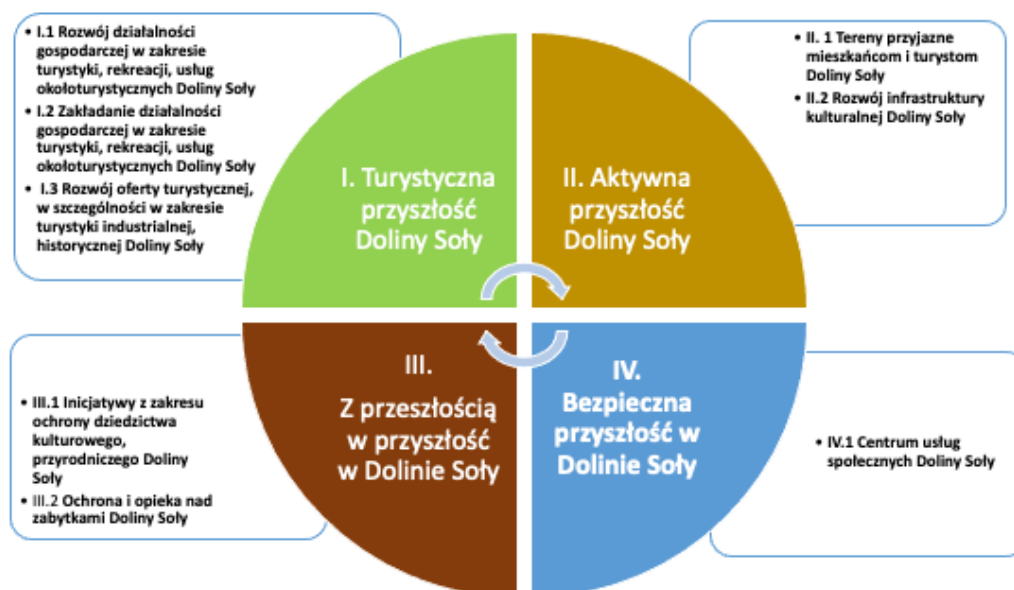
W34	Wykorzystanie infrastruktury historycznej w zakresie rozwoju turystyki			kierowanego przez społeczność
W35	Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii			
W36	Wprowadzenie innowacyjnych form budowania i promocji ofert turystycznych oraz sieciowej oferty turystycznej Doliny Soły			
W37	Ukierunkowanie aktywności lokalnej na działania z wykorzystaniem potencjału zasobów	II. 1 Tereny przyjazne mieszkańcom i turystom Doliny Soły	R.41PR Łączenie obszarów wiejskich w Europie	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów małej infrastruktury objętych wsparciem
W38	Zwiększenie ofert spędzania czasu wolnego poprzez rozwój małej infrastruktury publicznej			
W39	Przystosowanie obiektów publicznych oraz lokalnej infrastruktury w zakresie dostępności architektonicznej			
W40	Zbudowanie współpracy oraz długoterminowego planu rozwoju turystyki, rekreacji w oparciu o rozwój małej infrastruktury publicznej			
W41	Zachęcenie osób młodych do pozostania poprzez budowanie atrakcyjnej oferty osiedlania się, zakładania rodzin, w tym infrastruktura wspierająca rodzinę			
W42	Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii w ramach funkcjonowania małej infrastruktury publicznej			
W43	Ukierunkowanie aktywności lokalnej na działania z wykorzystaniem potencjału zasobów	II.2 Rozwój infrastruktury kulturalnej Doliny Soły	RCR 77 – liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	RCO 77 – liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem PLRO141 - Liczba instytucji kultury objętych wsparciem
W44	Ukierunkowanie aktywności lokalnej na działania z wykorzystaniem istniejącej infrastruktury			
W45	Zbudowanie ofert aktywnego spędzania czasu w oparciu o infrastrukturę kulturalną			
W46	Zniwelowanie braków w infrastrukturze kulturalnej			
W47	Przystosowanie obiektów publicznych oraz lokalnej infrastruktury w zakresie dostępności architektonicznej			
W48	Wprowadzenie innowacyjnych form przekazu kulturowego			
W49	Zbudowanie współpracy oraz długoterminowego planu rozwoju w oparciu o rozwój infrastruktury kulturalnej			

W50	Zachęcenie osób młodych do pozostania poprzez budowanie atrakcyjnej oferty osiedlania się, zakładania rodzin, w tym infrastruktura kulturalna wspierająca rodzinę			RCO074 - Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego
W51	Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii w ramach działalności obiektów kulturalnych			RCO – 80 - Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
W52	Ukierunkowanie aktywności lokalnej na działania z wykorzystaniem potencjału zasobów	III.1 Inicjatywy z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego Doliny Soły	R.41 Łączenie obszarów wiejskich w Europie	Liczba inicjatyw związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego polskiej wsi
W53	Zwiększenie ofert spędzania czasu wolnego w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego Doliny Soły			
W54	Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii w ramach prowadzenia działalności gospodarczej			
W55	Ukierunkowanie aktywności lokalnej na działania wspierające poczucie tożsamości mieszkańców oraz podtrzymanie tradycji			
W56	Zdobycie wiedzy i doświadczenia, w tym poprzez poznanie dobrych praktyk w miejscach posiadających doświadczenie z produktami turystyki industrialnej i historycznej		R.1 Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom	
W57	Aktywizacja seniorów w zakresie kultury, dziedzictwa, ze szczególnym uwzględnieniem budowania sieci współpracy oraz pobudzania osób nieaktywnych			
W58	Ukierunkowanie aktywności lokalnej na działania wspierające przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w kulturze oraz rozwój metod poznawania kultury			

W59	Ukierunkowanie aktywności lokalnej na działania wspierające zdobywanie kompetencji XXI wieku			
W60	Dostosowanie oferty do trendów i potrzeb młodzieży			
W61	Wsparcie seniorów w zakresie ograniczenia wykluczenia cyfrowego; dostosowanie oferty do możliwości cyfrowych seniorów			
W62	Ukierunkowanie działań w zakresie ochrony zabytków z wykorzystaniem potencjału zasobów lokalnych			RCO 77 – liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem
W63	Zwiększenie ofert spędzania czasu wolnego w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego Doliny Soły			
W64	Ukierunkowanie działań w zakresie zabezpieczenia i zachowania lokalnych zabytków			
W65	Zwiększenie ofert spędzania czasu wolnego z wykorzystaniem lokalnych zabytków	III.2 Ochrona i opieka nad zabytkami Doliny Soły	RCR 77 – liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	PLRO139 - Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem RCO074 - Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego RCO – 80 - Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
W66	Wsparcie finansowe aktywnych i profesjonalnych organizacji pozarządowych	IV.1		

W67	Wsparcie seniorów w zakresie ograniczenia wykluczenia cyfrowego; wsparcie seniorów w ich miejscu funkcjonowania w związku z brakiem kompetencji cyfrowych	Centrum usług społecznych Doliny Soły	PLKCR03 - liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług	PLKLCO02 Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie PLKLCR02 -Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej RCO074 - Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego RCO – 80 - Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
W68	Wsparcie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem w zakresie usług opiekuńczych			
W69	Wsparcie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem w zakresie usług opiekuńczych			
W70	Wsparcie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem w zakresie usług opiekuńczych			
W71	Wsparcie organizacji pozarządowych w celu realizacji ich celów statutowych zgodnych z zapotrzebowaniem obszaru			
W72	Ukierunkowanie aktywności lokalnej na działania z wspierające seniorów oraz współpracę międzypokoleniową			
W73	Wsparcie seniorów w zakresie ograniczenia wykluczenia cyfrowego; wsparcie seniorów w zakresie informacji społecznej w związku z ich brakiem umiejętności cyfrowych			
W74	Ukierunkowanie pomocy, w tym informacji społecznej na potrzeby seniorów oraz osób zagrożonych wykluczeniem			
W75	Zwiększenie nakładów na działania w zakresie informacji i podniesienia wiedzy w stosunku do osób zagrożonych wykluczeniem i ich opiekunów			
W76	Wsparcie organizacji pozarządowych w celu realizacji ich celów statutowych zgodnych z zapotrzebowaniem obszaru			
W77	Zwiększenie nakładów na działania w zakresie informacji i podniesienia wiedzy w stosunku do osób zagrożonych wykluczeniem i ich opiekunów			
W78	Zwiększenie nakładów na działania w zakresie informacji i podniesienia wiedzy w stosunku do osób zagrożonych wykluczeniem i ich opiekunów			
W79	Szeroka promocja dotycząca działań informacyjnych realizowanych w ramach planowanej operacji			

W sytuacji ewentualnych zmian wskaźników w zakresie FEM na lata 2023-2027 LGD zobowiązuje się, że ich wybór każdorazowo będzie się odbywał przed ogłoszeniem naborów w ramach poszczególnych działań na podstawie SZOP.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dolina Soły” planuje realizować swoje założenia realizując następujące cele i przedsięwzięcia:

Cel I Turystyczna przyszłość Doliny Soły

będzie realizowany w oparciu o rozwój przedsiębiorczości, zasoby lokalne oraz oferty czasu wolnego obszaru z wykorzystaniem obiektów kulturalnych i turystycznych, wspierając osoby w niekorzystnej sytuacji, w tym w szczególności kobiety (P.I.2). Beneficjentami środków w ramach ogłaszanych naborów będą kwalifikujący się wnioskodawcy zgodnie z przyjętymi przepisami prawa i Szczegółowym Opiszem Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027

W ramach Celu I przewidziano realizację przedsięwzięć wspierających zidentyfikowane braki w zakresie turystyki, rekreacji i usług okołoturystycznych obszaru poprzez wsparcie procesu powstawania i rozwoju lokalnych podmiotów sektora MŚP w branżach kluczowych oraz wsparcie kierunkowych działań infrastrukturalnych. W wyniku przeprowadzonych analiz szczególna uwaga będzie położona, a tym samym lokalne kryteria wyboru operacji będą oparte na: wsparciu zatrudnienia; wsparciu osób w niekorzystnej sytuacji; wykorzystaniu zasobów lokalnych, w szczególności w ramach ich sieciowania; innowacyjnych działań na obszarze; działań proekologicznych, w szczególności poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE). Ponadto w ramach P.I.3 przewidziano dodatkowe punkty za zatrudnienie kobiety, co wyniknęło ze wskaźnika bezrobocia kobiet wyższego niż mężczyzn. W kryteriach dla PI i PII przewidziano zróżnicowaną punktację w zależności od wnioskowanej kwoty pomocy. Kluczowe znaczenie w zakresie zrealizowania przez LGD celu I będzie zbudowanie współpracy wokół tematu turystyki, rekreacji obszaru, w szczególności turystyki industrialnej i historycznej, do czego wnioskodawcy będą zachęceni poprzez punktowany w ramach kryteriów aktywny udział w utworzonej grupie partnerskiej budującej sieciowe oferty turystyczne obszaru, na bazie okresowo aktualizowanego przez Zarząd katalogu zasobów lokalnych.

Przewidziane do wsparcia branże kluczowe zostały zidentyfikowane na podstawie diagnozy oraz analizy SWOT, potwierdzone w pozostałych konsultacjach. Znaczące i często unikatowe zasoby lokalne w powiązaniu z niskim wskaźnikiem przedsiębiorczości w zakresie turystyki, wraz z sąsiedztwem obszarów rozwiniętych turystycznie stanowią doskonałą bazę rozwoju przedsiębiorczości, jednakże musi ona zostać wsparta przez LGD aktywizującej podmioty do współpracy i wykorzystania walorów obszaru, w szczególności unikatowych obiektów industrialnych, historycznych.

W wyniku wdrożenia spodziewana jest zmiana polegająca na rozwoju przedsiębiorczości lokalnej, współpracy w obszarze gospodarki lokalnej w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych oraz rozwój turystyki i rekreacji (zarówno w zakresie przedsiębiorczości, jak i infrastruktury, promocji, produktów turystycznych), w szczególności turystyki industrialnej i historycznej, z wykorzystaniem walorów i dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego obszaru. Realizacja przedsięwzięć w ramach celu I pozwoli na rozwój zrównoważonej turystyki, w tym rozwój infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej obszaru z poszanowaniem środowiska naturalnego w oparciu o zasoby lokalne.

Obszary tematyczne: gospodarka, turystyka, rekreacja (zasoby lokalne)

Źródła finansowania: PS WPR 2023-2027 oraz FEM 2021-2027

P.I.1 Rozwój działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły

Zakres przedsięwzięcia zostanie zrealizowany po osiągnięciu wskaźnika: liczba przedsiębiorstw rozwiniętych dzięki wsparciu WPR w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły (produkt), w wyniku czego zostanie osiągnięty rezultat w postaci wzrostu gospodarczego i zatrudnienia na obszarach wiejskich. Wsparcie będzie przekazywane funkcjonującym na obszarze podmiotom gospodarczym w powiązaniu z planowanym rozwojem turystycznym, rekreacją, usługami okołoturystycznymi i wspierającymi turystykę. Zamierzenia otrzymujące wsparcie: usługi noclegowe, gastronomiczne, przewodnickie, atrakcje turystyczne, organizacja i obsługa ruchu turystycznego, nowe sposoby odkrywania zasobów lokalnych, działalności wspierające turystykę – działalności znajdujące się w następujących działach określonych w PKD: Dział 10 - Produkcja artykułów spożywczych, Dział 11 – Produkcja napojów, Dział 47 – Handel detaliczny Dział 55 – Zakwaterowanie, Dział 56 – Działalność usługowa związana z wyżywieniem, Dział 58 – Działalność wydawnicza, Dział 59 – Działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych, Dział 74 - Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, Dział 77 - Wynajem i dzierżawa, Dział 79 – Działalność organizatorów turystyki, agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nim związane, Dział 81 – Działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni, Dział 82 – Działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej, Dział 85 – Edukacja, Dział 90 – Działalność twórcza i działalność związana z wystawianiem przedstawień artystycznych Dział 91 – Działalność bibliotek, archiwów muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą Dział 93 – Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna, Dział 96 – Działalność usługowa indywidualna **Źródło finansowania – PS WPR. Zakres wsparcia z PS WPR:** Rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki poprzez rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej. Potencjalni beneficjenci: Przedsiębiorstwa z obszaru LSR. Grupa docelowa: Turysty, Mieszkańcy obszaru LGD, w tym w niekorzystnej sytuacji: kobiety

P.I.2 Zakładanie działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły

Zakres przedsięwzięcia zostanie zrealizowany po osiągnięciu wskaźnika: liczba przedsiębiorstw rozwiniętych dzięki wsparciu WPR w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły (produkt), w wyniku czego zostanie osiągnięty rezultat w postaci wzrostu gospodarczego i zatrudnienia na obszarach wiejskich. Wsparcie będzie przekazywane mieszkańcom w zakresie utworzenia działalności gospodarczych związanych z turystyką, rekreacją, usługami okołoturystycznymi i wspierającymi turystykę. Zamierzenia otrzymujące wsparcie: usługi noclegowe, gastronomiczne, przewodnickie, atrakcje turystyczne, organizacja i obsługa ruchu turystycznego, nowe sposoby odkrywania zasobów lokalnych, działalności wspierające turystykę – działalności znajdujące się w następujących działach określonych w PKD: Dział 10 - Produkcja artykułów spożywczych, Dział 11 – Produkcja napojów, Dział 47 – Handel detaliczny Dział 55 – Zakwaterowanie, Dział 56 – Działalność usługowa związana z wyżywieniem, Dział 58 – Działalność wydawnicza, Dział 59 – Działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych, Dział 74 - Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, Dział 77 - Wynajem i dzierżawa, Dział 79 – Działalność organizatorów turystyki, agentów turystycznych oraz pozostała działalność usługowa w zakresie rezerwacji i działalności z nim związane, Dział 81 – Działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni, Dział 82 –

Działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej, Dział 85 – Edukacja, Dział 90 – Działalność twórcza i działalność związana z wystawianiem przedstawień artystycznych Dział 91 – Działalność bibliotek, archiwów muzeów oraz pozostała działalność związana z kulturą Dział 93 – Działalność sportowa, rozrywkowa i rekreacyjna, Dział 96 – Działalność usługowa indywidualna. **Źródło finansowania** – PS WPR. **Zakres wsparcia z PS WPR:** Rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki poprzez podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne. Potencjalni beneficjenci: Mieszkańcy obszaru LGD, w tym w niekorzystnej sytuacji: kobiety. Grupa docelowa: Turyści, Mieszkańcy obszaru LGD, w tym w niekorzystnej sytuacji: kobiety

P.I.3 Rozwój oferty turystycznej, w szczególności w zakresie turystyki industrialnej, historycznej Doliny Soły

Zakres przedsięwzięcia zostanie zrealizowany po osiągnięciu wskaźników: *liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem, liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem, Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego, Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność* (produkt), w wyniku czego zostanie osiągnięty rezultat w postaci *liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem*. Wsparcie będzie przekazywane podmiotom działającym na obszarze LGD w zakresie budowania ofert turystycznych, czasu wolnego, na bazie powstającej lub modernizowanej infrastruktury związanej z turystyką, rekreacją, usługami okołoturystycznymi obszaru. Zamierzenia otrzymujące wsparcie: usługi noclegowe, atrakcje turystyczne, nowe sposoby odkrywania zasobów lokalnych. **Źródło finansowania** – EFR. **Zakres wsparcia:** Działanie FEMP.07.06 RLKS – Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach wiejskich, Typ projektu C. Oferta turystyczna. **Potencjalni beneficjenci:** Administracja publiczna, Organizacje społeczne i związki wyznaniowe. **Grupa docelowa:** Mieszkańcy, turyści. Sformułowania celów, przedsięwzięć, ich zakres i nazwy powstały w wyniku konsultacji społecznych, w szczególności pozycji wskazanych w logice interwencji (cz. 1 i cz. 2), w tym: ZP1, ZP2, ZP4, ZP10, ZP11.

Cel II Aktywna przyszłość Doliny Soły

będzie realizowany w oparciu o zasoby lokalne w połączeniu z małą infrastrukturą publiczną i kulturalną. Beneficjentami środków w ramach ogłaszanych naborów będą kwalifikujący się wnioskodawcy zgodnie z przyjętymi przepisami prawa i Szczegółowym Opisem Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027. W ramach Celu II przewidziano realizację przedsięwzięć mających na celu pobudzenie aktywności mieszkańców oraz wsparcie ofert spędzania czasu wolnego na obszarze LSR przez turystów. Operacje będą wspomagały zidentyfikowane braki w zakresie małej infrastruktury publicznej oraz infrastruktury kulturalnej, poprzez wsparcie kierunkowych działań infrastrukturalnych. W wyniku przeprowadzonych analiz szczególna uwaga będzie położona, a tym samym lokalne kryteria wyboru operacji będą oparte na: wykorzystaniu zasobów lokalnych; działań proekologicznych, w szczególności poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE) – w ramach obu przedsięwzięć. Ponadto istotne kryteria w P.II.2 będą wskazywały na konieczność aktywizacji młodzieży oraz/ lub seniorów.

W wyniku wdrożenia spodziewana jest zmiana polegająca na ukształtowaniu Doliny Soły, jako bardziej sprzyjającego osiedlaniu się i funkcjonowaniu mieszkańców miejsca do aktywnego życia, lepszego dostępu do infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej, czy też wykorzystania istniejącej lub utworzenie nowej infrastruktury, która zachęcałaby mieszkańców oraz potencjalnych mieszkańców do uznania Doliny Soły, jako swojej Małej Ojczyzny. Realizacja przedsięwzięć w ramach celu II pozwoli na rozwój miejsc sprzyjających aktywności zarówno ruchowej, jak i intelektualnej prowadzącej do wspierania zrównoważonego obszaru LGD Dolina Soły. Obszary strategiczne: Dolina Soły jako miejsce do życia, infrastruktura publiczna, aktywność. Źródła finansowania: PS WPR 2023-2027 oraz FEM 2021-2027 wspomagany przez dodatkowe dostępne fundusze

P.II. 1 Tereny przyjazne mieszkańcom i turystom Doliny Soły

Zakres przedsięwzięcia zostanie zrealizowany po osiągnięciu wskaźnika: *Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów małej infrastruktury objętych wsparciem / (produkt)*, w wyniku czego zostanie osiągnięty rezultat w postaci

łączenia obszarów wiejskich w Europie: odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR. Wsparcie będzie przekazywane podmiotom działającym na obszarze LGD w zakresie poprawy dostępu do małej infrastruktury publicznej. Zamierzenia otrzymujące wsparcie: strefy aktywności, rekreacji, place zabaw, infrastruktura rekreacyjna. **Źródło finansowania** – PS WPR. **Zakres wsparcia:** Poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej. **Potencjalni beneficjenci:** JST, NGO. **Grupa docelowa:** mieszkańcy obszaru LGD, w tym w niekorzystnej sytuacji: kobiety, turyści

P.II.2 Rozwój infrastruktury kulturalnej Doliny Soły

Zakres przedsięwzięcia zostanie zrealizowany po osiągnięciu wskaźników: *liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem, Liczba instytucji kultury objętych wsparciem, Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego, Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (produkt)*, w wyniku czego zostanie osiągnięty rezultat w postaci *liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem*. Wsparcie będzie przekazywane podmiotom działającym na obszarze LGD w zakresie budowania aktywnych ofert kulturalnych, czasu wolnego, na bazie powstającej lub modernizowanej infrastruktury związanej z kulturą. Zamierzenia otrzymujące wsparcie: strefy aktywności kulturalnej, modernizacje, tworzenie miejsc kultury aktywnej. **Źródło finansowania** – EFFR. **Zakres wsparcia:** Działanie FEMP.07.06 RLKS – Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach wiejskich, Typ projektu A: Infrastruktura Kultury. **Potencjalni beneficjenci:** Administracja publiczna, Organizacje społeczne i związki wyznaniowe. **Grupa docelowa:** Mieszkańcy, turyści. Sformułowania celów, przedsięwzięć, ich zakres i nazwy powstały w wyniku konsultacji społecznych, w szczególności pozycji wskazanych w logice interwencji (cz. 1 i cz. 2), w tym: ZP38, ZP39, ZP41, ZP46, ZP48.

Cel III Z przeszłością w przyszłość w Dolinie Soły

będzie realizowany na bazie inicjatyw związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego polskiej wsi, jak również obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem. Beneficjentami środków w ramach ogłaszanych naborów będą kwalifikujący się wnioskodawcy zgodnie z przyjętymi przepisami prawa i Szczegółowym Opisem Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027. W ramach Celu III przewidziano realizację przedsięwzięć mających na celu powiązanie zasobów lokalnych, w szczególności historycznych, kulturowych, przyrodniczych, dziedzictwa z budowaniem tożsamości i wspieraniem aktywnych działań mieszkańców, w szczególności młodzieży i seniorów. Operacje będą wspomagały zidentyfikowane braki w zakresie infrastruktury wspierającej dziedzictwo polskiej wsi (P.III.1 wskaźnik pierwszy) oraz aktywizację i budowanie tożsamości lokalnej (P.III.1 wskaźnik drugi), jak również ochronę i opiekę nad zabytkami (P.III.2). W wyniku przeprowadzonych analiz szczególna uwaga będzie położona, a tym samym lokalne kryteria wyboru operacji będą oparte na: wykorzystaniu zasobów lokalnych; współpracy lokalnej, sieciowania – w ramach obu przedsięwzięć. Ponadto w ramach P.III.1 przewidziano wspieranie operacji zawierających aktywizację młodzieży oraz/ lub seniorów oraz innowacyjność realizowanych działań. Realizacja przedsięwzięć w ramach celu III pozwoli na zachowanie dziedzictwa lokalnego wraz z jego rozwojem i budowaniem tożsamości lokalnej.

W wyniku wdrożenia spodziewana jest zmiana polegająca na poprawie poczucia tożsamości lokalnej na bazie współpracy, aktywizacji oraz niwelując braki w adekwatnej infrastrukturze.

Obszary strategiczne: kultura, kapitał ludzki, infrastruktura kulturalna i zabytki. Źródła finansowania: PS WPR 2023-2027 oraz FEM 2021-2027 wspomagany przez dodatkowe dostępne fundusze, w tym w szczególności: PROO, Priorytet 1a Wsparcie działań misyjnych i rozwoju instytucjonalnego; Program Fundusz Młodzieżowy Priorytet 2. Organizacje młodzieżowe w życiu publicznym;

P.III.1 Inicjatywy z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego Doliny Soły

Zakres przedsięwzięcia zostanie zrealizowany po osiągnięciu wskaźnika: *Liczba inicjatyw związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego polskiej wsi (produkt)*, w wyniku czego zostaną osiągnięte dwa rodzaje rezultatu w postaci: *łączenia obszarów wiejskich w Europie: odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR* oraz *Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom*.

Wsparcie będzie przekazywane podmiotom działającym na obszarze LGD w zakresie inicjatyw wspierających ochronę dziedzictwa, tożsamość lokalną. Planowane są do realizowania dwa wskaźniki. W ramach pierwszego będą dofinansowane zamierzenia związane z infrastrukturą historyczną, przyrodniczą, natomiast w ramach drugiego inicjatywy wspierające wiedzę, innowacje, w tym nowe sposoby przekazywania informacji, zachęcenie do współpracy w ramach budowania wspólnej oferty czasu wolnego – ukierunkowanej na ochronę dziedzictwa, wsparcie, aktywizowanie i łączenie działań grup osób w niekorzystnej sytuacji. **Źródło finansowania** – PS WPR. **Zakres wsparcia:** ochrona dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego polskiej wsi, kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolno-spożywczej, zielonej gospodarki, biogospodarki, wsparcie rozwoju wiedzy i umiejętności w zakresie innowacyjności, cyfryzacji lub przedsiębiorczości a także wzmocnianie programów edukacji liderów życia publicznego i społecznego, z wyłączeniem inwestycji infrastrukturalnych; **Potencjalni beneficjenci:** JST, mieszkańcy obszaru; NGO, **Grupa docelowa:** mieszkańcy obszaru LGD, turyści

P.III.2 Ochrona i opieka nad zabytkami Doliny Soły

Zakres przedsięwzięcia zostanie zrealizowany po osiągnięciu wskaźników: *liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem, Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem, Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego, Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (produkt)*, w wyniku czego zostanie osiągnięty rezultat w postaci *liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem*. Wsparcie w zamierzeniu będzie przekazywane podmiotom działającym na obszarze LGD w zakresie wspierającym infrastrukturę zabytkową. **Źródło finansowania** – EFR. **Zakres wsparcia:** Działanie FEMP.07.06 RLKS – Wsparcie oddolnych inicjatyw na obszarach wiejskich, Typ projektu B: Ochrona i opieka nad zabytkami. **Potencjalni beneficjenci:** Administracja publiczna, Organizacje społeczne i związki wyznaniowe. **Grupa docelowa:** Mieszkańcy, turyści

Sformułowania celów, przedsięwzięć, ich zakres i nazwy powstały w wyniku konsultacji społecznych, w szczególności pozycji wskazanych w logice interwencji (cz. 1 i cz. 2), w tym: ZP55, ZP56, ZP64.

Cel IV Bezpieczna przyszłość Doliny Soły

będzie realizowany na bazie usług i informacji pro-społecznych. Beneficjentami środków w ramach ogłaszanych naborów będą kwalifikujący się wnioskodawcy zgodnie z przyjętymi przepisami prawa i Szczegółowym Opiszem Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027

W ramach Celu IV przewidziano realizację mającego na celu wsparcie zidentyfikowanych na obszarze grup zagrożonych wykluczeniem. Jak wynika z analizy na szczególną uwagę zasługuje grupa seniorów, poprzez wzrost jej liczebności, w problemie określone jako starzejące się społeczeństwo i z tym związane specyficzne potrzeby oraz różnego rodzaju wykluczenia, w tym cyfrowe, kulturowe. Jednakże osoby zagrożone wykluczeniem to również osoby niepełnosprawne, młodzież z problemami, jak i ich opiekunowie. Operacje w ramach C. IV będą wspomagały funkcjonowanie osób zagrożonych wykluczeniem. W wyniku przeprowadzonych analiz szczególna uwaga będzie położona, a tym samym lokalne kryteria wyboru operacji będą oparte na: wsparciu osób wykluczonych (zagrożonych wykluczeniem) a jednocześnie zatrudnieniu do realizacji operacji osób ze zidentyfikowanych na obszarze grup w niekorzystnej sytuacji. Realizacja przedsięwzięć w ramach celu IV pozwoli na lepsze funkcjonowanie grup zagrożonych wykluczeniem, tym samym doprowadzi do wspierania zrównoważonego obszaru LGD Dolina Soły.

W wyniku wdrożenia spodziewana jest zmiana polegająca na skuteczniejszym, bezpieczniejszym funkcjonowaniu osób zagrożonych wykluczeniem i ich bliskich. Dodatkowo realizacja planowanych operacji pozwoli organizacjom pozarządowym na wsparcie ukierunkowanych działań pożytku publicznego z wykorzystaniem środków publicznych. Obszary strategiczne: obszar społeczny, wykluczenie

Źródła finansowania: EFS+, dodatkowe dostępne fundusze w tym Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) Priorytet I - umiejętności, 1.09 Rozwój kompetencji cyfrowych,

P.IV.1 Centrum usług społecznych Doliny Soły

Zakres przedsięwzięcia zostanie zrealizowany po osiągnięciu wskaźników: *Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie, Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej, Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego, Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność* (produkt), w wyniku czego zostanie osiągnięty rezultat w postaci *liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług*. Wsparcie będzie przekazywane podmiotom działającym na obszarze LGD w zakresie organizacji i prowadzenia usług społecznych polegających na pomaganiu w codziennym funkcjonowaniu odbiorców z grup zagrożonych wykluczeniem zgodnie z zasadą deinstytucjonalizacji. Dodatkowym elementem przedsięwzięcia będzie zainicjowanie aktywnego na obszarach gmin wchodzących w skład LGD miejsca wsparcia informacyjnego związanego z funkcjonowaniem osób zagrożonych wykluczeniem, w tym: informacje o zasiłkach, pomocy, miejscach rehabilitacji, wsparcia psychologicznego, ale również miejsc odpoczynku dostosowanych do specyficznych potrzeb itp.

Zamierzenia otrzymujące wsparcie: funkcjonowanie centrum usług społecznych Doliny Soły. **Źródło finansowania** – EFS+. **Zakres wsparcia:** Działanie FEMP.06.22 Wsparcie usług społecznych i zdrowotnych w regionie – RLKS, TYP B. Usługi zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w zakresie zapewnienia opieki osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym ze względu na wiek. **Potencjalni beneficjenci:** Administracja publiczna, Organizacje społeczne i związki wyznaniowe, Przedsiębiorstwa, Przedsiębiorstwa realizujące cele publiczne. **Grupa docelowa:** opiekunowie osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, osoby chorujące przewlekłe, osoby starsze, osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu

Sformułowania celów, przedsięwzięć, ich zakres i nazwy powstały w wyniku konsultacji społecznych, w szczególności pozycji wskazanych w logice interwencji (cz. 1 i cz. 2), w tym: ZP66, ZP68, ZP72, ZP73, ZP74.

W ramach planowanych do realizacji celów planowana jest współpraca międzysektorowa, wzajemne uzupełnianie i oddziaływanie bazujące na aktywnym działaniu LGD w ramach sieciowania, budowania współpracy, aktywizowania, szczególnie osób w niekorzystnej sytuacji oraz zagrożonych wykluczeniem oraz informowania, co opisano w pozostałych częściach LSR.

Tabela 31 Formularz 1: Cele i przedsięwzięcia

Budżet	Przedsięwzięcia w ramach Celu I. <i>Turystyczna przyszłość Doliny Soły</i>	Grupy docelowe	Sposób realizacji
655000 € PS WPR EFRROW	I.1 Rozwój działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły	Mikro i mali przedsiębiorcy z obszaru LGD; mieszkańcy obszaru LGD, w tym w niekorzystnej sytuacji: kobiety	konkurs

450000 € PS WPR EFRROW	I.2 Zakładanie działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług okołoturystycznych Doliny Soły	Mieszkańcy obszaru LGD, w tym w niekorzystnej sytuacji: kobiety	konkurs
450000 € FEW EFRR	I.3 Rozwój oferty turystycznej, w szczególności w zakresie turystyki industrialnej, historycznej Doliny Soły	Mieszkańcy, turyści	konkurs, (w ramach tego konkursu jest możliwość realizacji operacji w partnerstwie)
Budżet	Przedsięwzięcia w ramach Celu II. <i>Aktywna przyszłość Doliny Soły</i>	Grupy docelowe	Sposób realizacji
1050000 € PS WPR EFRROW	II. 1 Tereny przyjazne mieszkańcom i turystom Doliny Soły	JST, mieszkańcy obszaru,	konkurs, (w ramach tego konkursu jest możliwość realizacji operacji w partnerstwie, projektu partnerskiego, operacji własnej)
460000 € FEW EFRR	II.2 Rozwój infrastruktury kulturalnej Doliny Soły	Mieszkańcy, turyści	konkurs
Budżet	Przedsięwzięcia w ramach Celu III. <i>Z przeszłością w przyszłość w Dolinie Soły</i>	Grupy docelowe	Sposób realizacji
595000 € PS WPR EFRROW	III.1 Inicjatywy z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego Doliny Soły	JST, mieszkańcy obszaru; NGO	konkurs, (w ramach tego konkursu jest możliwość realizacji operacji w partnerstwie, projektu

			partnerskiego, operacji własnej)
242227 € FEW EFRR	III.2 Ochrona i opieka nad zabytkami Doliny Soły	Mieszkańcy, turyści	konkurs, (w ramach tego konkursu jest możliwość realizacji operacji w partnerstwie)
Budżet	Przedsięwzięcia w ramach Celu IV. <i>Bezpieczna przyszłość w Dolinie Soły</i>	Grupy docelowe	Sposób realizacji
529 401€ FEW EFS +	IV.1 Centrum usług społecznych Doliny Soły	opiekunowie osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, osoby chorujące przewlekłe, osoby starsze, osoby wymagające wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	konkurs, (w ramach tego konkursu jest możliwość realizacji operacji w partnerstwie)

NGO (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa ; JST – jednostki samorządu terytorialnego ; LGD – Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dolina Soły”)

Tabela 32 Powiązania/ sposoby odniesienia

Zakres	P. nr	Zdiagnozowane problemy i zasoby (ZP_PZ_logika interwencji)	Sposób odniesienia/ wsparcie
Innowacyjność	I.1	ZP/ PZ: 5, 7, 8, 10, 11	Kryterium wyboru (kierunkowe- na poziomie przedsiębiorczości)
Osoby w niekorzystnej sytuacji	I.1	ZP/PZ: 4	Kryterium wyboru- wsparcie zatrudnienia
Innowacyjność	I.2	ZP/PZ: 20, 21, 22, 23	Kryterium wyboru (kierunkowe- na poziomie przedsiębiorczości)
Osoby w niekorzystnej sytuacji	I.2	ZP/PZ:15 ZP/PZ: 14	Dedykowane kobietom. Kryterium wyboru- wsparcie zatrudnienia
Innowacyjność	I.3	ZP/PZ: 31, 32, 33, 34	Kryterium wyboru (kierunkowe- na poziomie turystyczno – kulturowym)
Seniorzy	I.3	ZP/PZ: 29, 32	Kryteria wyboru: aktywizacja włączanie społeczne, kulturowe, przeciwdziałanie wykluczeniu
Młodzież	I.3	ZP/PZ: 29, 32	Kryteria wyboru: aktywizacja włączanie społeczne, kulturowe, przeciwdziałanie wykluczeniu
Innowacyjność	II.1	ZP/PZ: 40	Kryterium wyboru (kierunkowe- na poziomie turystyczno – kulturowym)
Innowacyjność	II.2	ZP/PZ: 48, 49	Kryterium wyboru (kierunkowe- na poziomie turystyczno – kulturowym)
Innowacyjność	III.1	ZP/PZ: 56, 59	Kryterium wyboru (kierunkowe- na poziomie turystyczno – kulturowym)
Osoby w niekorzystnej sytuacji	III.1	ZP/PZ: 38, 55, 56, 58, 59	Kryteria wyboru: aktywizacja włączanie społeczne, kulturowe, przeciwdziałanie wykluczeniu
Innowacyjność	III.2	ZP/PZ: 65	Kryterium wyboru (kierunkowe- na poziomie turystyczno – kulturowym)
Osoby zagrożone wykluczeniem	IV.1	ZP/PZ: 66-73, 77-79	Kryterium wyboru - poprzez zatrudnienie (kobiety) Zakresowo – działania bezpośrednio oddziałujące na osoby w niekorzystnej sytuacji

ZP: zdiagnozowany problem; PZ: potencjały, zasoby; P: przedsięwzięcie

Powyższa tabela przedstawia cele, przedsięwzięcia szczególnie nastawione na innowacje w powiązaniu ze zdiagnozowanymi problemami oraz cele, przedsięwzięcia dedykowane ludziom młodym lub/ i seniorom lub/ i osobom ze zdefiniowanych grup w niekorzystnej sytuacji w powiązaniu ze zdiagnozowanymi problemami. Stanowi podsumowanie logiki interwencji wskazując, które problemy (ZP), które zasoby (PZ) poprzez określenie wyzwania pozwoliły na utworzenie przedsięwzięć (P) i w jaki sposób LGD planuje reagować, aby zniwelować problem.

Kryteria nie będą uwzględniały dokładnie takiego samego podejścia w każdym z przedsięwzięć. Więcej informacji przedstawiono w rozdziale VII.

Projekty wskazane w LSR będą wybierane zgodnie z zasadami i warunkami obowiązującymi dla EFS+ i EFRR, a także iż promowane będą projekty wpisujące się w inicjatywę Nowy Europejski Bauhaus.

VII. SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA WEWNĘTRZNEJ ORGANIZACJI PRACY LGD

LGD posiada już duże doświadczenie w wyborze i ocenie operacji składanych przez beneficjentów w okresach programowania 2007-2013 i 2014-2020, stosowane dotychczas procedury zostały dopracowane, poddane konsultacjom w trakcie przygotowywania LSR i będą stosowane w nowym okresie programowania., uzupełnimy je tylko o wymogi proceduralne zgodnie z obowiązującymi obecnie przepisami prawa. Procedury powstały w celu efektywnego wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na obszar LGD „Dolina Soły”. Właściwie przygotowane procedury oceny i wyboru operacji są bardzo ważnym elementem LSR, gdyż mają one kluczowe znaczenie podczas jej realizacji. Odpowiednio opracowane procedury i kryteria umożliwiają bowiem wybór operacji, których realizacja przełoży się bezpośrednio na osiągnięcie zawartych w strategii celów i wskaźników. Aby zachować przejrzystość procedur przewiduje się prowadzenie rejestru interesów członków Rady pozwalającego na identyfikację charakteru powiązań z wnioskodawcami poszczególnych członków organu decyzyjnego. Celem przyjętych przez nas procedur jest sformalizowanie wszystkich działań zmierzających do wyłonienia operacji beneficjentów o najwyższej wartości merytorycznej oraz udzielenie dofinansowania beneficjentom spełniającym w stopniu najwyższym wymagania konkursowe, wynikające ze zdiagnozowanych obszarów problemowych. Procedura obejmuje czynności od prowadzenia kampanii informacyjnej, poprzez nabór wniosków, ich ocenę, aż do przekazania pełnej dokumentacji związanej z naborem i wyborem do Instytucji Wdrażającej. Szczegółowe procedury zostaną dopracowane i przedłożone w stosownym czasie do akceptacji przez Instytucję Wdrażającą.

W ramach realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Dolina Soły” zakłada się stosowanie dwóch odrębnych procedur: dla konkursów oraz operacji własnych LGD.

W celu zapewnienia przejrzystej, niedyskryminującej procedury wyboru operacji na każdym etapie opracowania procedury zostały skonsultowane z grupą roboczą powołaną do opracowania LSR.

Procedury są przyjmowane i potencjalnie modyfikowane przez Zarząd stowarzyszenia a zmiany zgłaszane są i akceptowane przez Zarząd Województwa Małopolskiego. Organem decyzyjnym w procesie oceny i wyboru operacji jest organ decyzyjny LGD – Rada. W ramach Rady szczególne uprawnienia posiada Przewodniczący Rady, który organizuje jej pracę i podejmuje ważne decyzje proceduralne. Z reguły praca Rady będzie się opierać na zastosowaniu narzędzia multimedialnego: Platformy Obsługi Projektów (POP) za pomocą której prowadzony będzie nabór wniosków, chyba że Przewodniczący Rady zadecyduje o prowadzeniu posiedzenia Rady w sposób tradycyjny (na posiedzeniu).

2. SPOSÓB USTANAWIANIA I ZMIANY KRYTERIÓW WYBORU

Ostatecznie, szczegółowe Kryteria wyboru operacji, określone zostaną dla poszczególnych konkursów ogłaszanych przez LGD – odrębnie. Kryteria ostatecznie powstaną w oparciu o przeprowadzone konsultacje społeczne z użyciem mediów społecznościowych i naszego portalu internetowego, gdzie zostaną zebrane opinie i uwagi w celu ewentualnej korekty zaproponowanych kryteriów. Przygotowane kryteria będą przejrzyste, gdyż przy każdym z nich pojawi się dodatkowy opis stanowiący jego szczegółową definicję, co pozwoli uniknąć wątpliwości podczas przyznawania punktacji w danym kryterium. Organ decyzyjny zobowiązany będzie do pisemnego uzasadnienia przyznanej liczby punktów. Dzięki dookreśleniu w zakresie minimalnych i maksymalnych wartości oraz opisowi zasad przyznawania punktów w przedziale minimum - maksimum, kryteria będą obiektywne i niedyskryminujące. Ostateczne kryteria są ustanawiane przez Zarząd LGD poprzez głosowanie większością głosów. Zmiany w kryteriach wyboru mogą być zaproponowane przez każdego członka LGD lub mieszkańców obszaru – wniosek o zmiany wraz z uzasadnieniem kierowany jest do Zarządu. Takie propozycje są rozważane przez Zarząd i po ich akceptacji są poddawane konsultacjom społecznym. Po odbyciu konsultacji społecznych kryteria są przyjmowane i Stowarzyszenie następnie zgłasza te zmiany do Samorządu Województwa Małopolskiego. Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów reguluje Procedura ustalania kryteriów wyboru i ich zmiana. Kryteria wyboru operacji zostaną skonstruowane w taki sposób, aby jak najtrafniej dopasować wybrane operacje do realizacji założeń LSR, będą one ściśle powiązane z diagnozą obszaru, celami i wskaźnikami oraz ogłaszanym konkursem. Należy jednak zwrócić

uwagę na fakt przyjęcia w procedurze oceny wniosków kryterium obligatoryjnego, jakim jest na etapie oceny zgodności wniosku z LSR, konieczność realizacji wskaźnika produktu, tak więc operacja musi go realizować, bo jeżeli nie, to nie podlega już ocenie merytorycznej – punktowej w ramach ustalonych kryteriów. Przy przyjęciu takiej procedury oceny nie ma już potrzeby sztywnego wiązania kryteriów ze wskaźnikami, gdyż powiązanie operację ze wskaźnikiem już we wcześniejszym etapie oceny, co wydaje się jeszcze skuteczniejszym rozwiązaniem, gdyż w ogóle nie dopuszczamy do oceny punktowej wniosków, które nie realizują założonego w LSR wskaźnika. W trakcie realizacji LSR przewiduje się możliwość modyfikacji kryteriów oceny i wyboru działań. Jeśli jeden z celów lub działań nie zostanie zrealizowany w wystarczającym stopniu, podczas gdy inne cele lub przedsięwzięcia będą już zrealizowane, dopuszcza się możliwość zmiany kryteriów oceny i wyboru działań. Zmienione kryteria będą wówczas faworyzować projekty, które umożliwią realizację brakujących celów lub przedsięwzięć. Proces zmiany kryteriów będzie zawsze uwzględniał aktywny udział społeczności lokalnej. Ważne jest jednak, aby podkreślić, że zmiana kryteriów nie jest możliwa podczas trwającego naboru wniosków. Taka zmiana mogłaby wprowadzić niejasności i niesprawiedliwość w procesie oceny wniosków. Jednocześnie, starannie skonstruowane kryteria mają za zadanie zrównoważyć potrzebę wsparcia dla różnych rodzajów projektów, od tych skierowanych na wsparcie osób należących do grup w niekorzystnej sytuacji i zagrożonych wykluczeniem, tworzenie miejsc pracy, aż do działań związanych z turystyką, kulturą lub rekreacją. By operacje inwestycyjne były realizowane w oparciu o założenia zrównoważonego rozwoju i zasady „nie czyni poważnych szkód”, a także wpisywały się w zasadę Nowy Europejski Bauhaus, określiliśmy kryterium „Wdrażanie rozwiązań proekologicznych w zakresie odnawialnej energii i działań termomodernizacyjnych”. Projekty zidentyfikowane w LSR będą wybierane zgodnie z zasadami i warunkami, które regulują Wspólną Politykę Rolną (WPR), Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+).

W ramach konsultacji z grupą roboczą d.s. nowej LSR i na bazie konsultacji społecznych wykorzystywanych przy budowaniu LSR ustalono kierunkowy zestaw **kryteriów ogólnych** – obligatoryjnych (jednolitych dla wszystkich planowanych w LSR przedsięwzięć)

oraz **kryteriów specyficznych** – używanych w ramach przedsięwzięć w ramach poszczególnych celów, które mają pozytywnie wpływać na realizację przedsięwzięć zgodnie z diagnozą obszaru i analizą potrzeb-

Podstawowym celem lokalnych kryteriów wyboru jest zwiększenie prawdopodobieństwa wyboru operacji, które w największym zakresie bezpośrednio przyczyniają się do osiągnięcia określonych w LSR celów poprzez osiągnięcie konkretnych wskaźników produktu i rezultatu. Kryteria będą przygotowane z założeniem możliwej ich mierzalności i czytelnej metodologii lub w przypadku kryteriów jakościowych - szczegółowego opisu podejścia do ich oceny, niebudzącego wątpliwości co do sposobu przyznawania punktów.

3. INNOWACYJNOŚĆ W LSR

W wyniku przeprowadzonej diagnozy i konsultacji, wyłoniła się potrzeba wdrażania na obszarze innowacyjnych rozwiązań w dwóch aspektach – gospodarczym i turystyczno – kulturowym. Wykazano również brak powiązań pomiędzy podmiotami co powoduje brak spójnego kierunku rozwoju przedsiębiorczości w zakresie turystyki i powiązań pomiędzy istniejącą ofertą, potencjałami a szansami do wykorzystania. Taki efekt nakierowuje naszą strategię na wspieranie i animowanie realizowania operacji w partnerstwie z wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań.

✓ Innowacyjność na poziomie gospodarczym

Innowacyjność na poziomie gospodarczym oznaczać będzie wdrożenie na obszarze LSR nowego lub ulepszanego produktu, usługi, procesu, organizacji lub sposobu wykorzystania istniejących lokalnych zasobów gospodarko-kulturowo-historycznych.

LGD przewiduje premiowanie projektów, które będą miały charakter innowacyjny, w myśl poniższych definicji:

DEFINICJE INNOWACYJNOŚCI W LSR

Innowacja produktowa to nowy lub ulepszony wyrób lub usługa, które różnią się znacząco od dotychczasowych wyrobów lub usług przedsiębiorstwa i które zostały wprowadzone na rynek. Innowacje produktowe muszą zapewniać znaczące ulepszenie jednej lub kilku właściwości lub specyfikacji działania. Kluczowy element definicji innowacji produktowej zawarty jest w pkt 3.25 podręcznika Oslo 2018, gdzie OECD wskazuje: „Należy tu

uwzględnić dodawanie nowych funkcji lub ulepszeń do istniejących funkcji lub użyteczności dla użytkownika. Odpowiednie cechy funkcjonalne to w tym przypadku jakość, specyfikacje techniczne, niezawodność, trwałość, oszczędność podczas użytkowania, przystępność cenowa, wygoda, użyteczność i przyjazność dla użytkownika. Innowacje produktowe nie muszą wiązać się z poprawą wszystkich funkcji i specyfikacji działania. Usprawnienie lub dodanie nowej funkcji może pociągnąć za sobą utratę innych funkcji lub spadek wydajności pod niektórymi względami.

Innowacja w procesie biznesowym to nowy lub ulepszony proces biznesowy dla jednej lub wielu funkcji biznesowych, który różni się znacząco od dotychczasowych procesów biznesowych przedsiębiorstwa i który został wprowadzony do użytku przez przedsiębiorstwo.

Innowacje w procesach biznesowych dotyczą sześciu różnych funkcji przedsiębiorstwa z zakresu zarządzania. Dwie z nich odnoszą się do podstawowej działalności: wytwarzania i dostarczania produktów na sprzedaż, pozostałe dotyczą działalności wspomagającej (marketingu, systemów informacyjno-komunikacyjnych, administracji i zarządzania, rozwoju produktów i procesów biznesowych). Zarówno nowe, jak i ulepszone procesy biznesowe mogą wynikać z celów związanych z wdrażaniem strategii biznesowych, redukcją kosztów, poprawą jakości produktów lub warunków pracy, czy też spełnieniem wymogów regulacyjnych. Innowacja w procesie biznesowym może polegać na usprawnieniu jednego lub kilku aspektów jednej funkcji biznesowej lub połączonych różnych funkcji biznesowych.

Innowacja w wykorzystaniu zasobów – wykorzystanie zdiagnozowanych zasobów gospodarczo-kulturowo-historycznych do nadania im nowej, do tej pory nie realizowanej na obszarze funkcji lub znaczące ulepszenie funkcji istniejącej, w oparciu również o nowe technologie, twórcze podejście do promocji zawierające elementy sieciowania i partnerstwa.

Innowacyjność partnerstwa – podejmowanie przedsięwzięć i projektów z zastosowaniem partnerstw dotychczas nie wykorzystywanych na obszarze, które przyczyniają się do sieciowania podmiotów i tworzenia wspólnej oferty turystyczno – rekreacyjnej i okolo-turystycznej.

✓ **Innowacyjność na poziomie turystyczno – rekreacyjnym**

Niezbędna dla wyróżnienia się na tle innych regionów oraz dla przyciągnięcia różnych grup turystów. W tym kryterium będzie oceniana przede wszystkim innowacyjność w wykorzystywaniu zasobów oraz innowacyjność partnerstwa wedle powyżej wskazanych definicji. Projekty, które nie przewidują innowacyjności, nie otrzymają punktów za to kryterium.

Oczekiwany wpływ innowacji społecznych na rozwój obszaru LSR to:

- ✓ Ich skuteczność - wartością innowacji społecznej jest jej skuteczność i efektywność, która powinna być wyższa od istniejących już rozwiązań na obszarze LSR.
- ✓ Spełnienie potrzeb rozwojowych regionu - ważne jest, aby w ramach wdrażania LSR zdiagnozować najpilniejsze potrzeby i szukać dla nich rozwiązania, generując nowe pomysły i pobudzając kreatywność w tym zakresie. Zapoczątkowany przez nas w ramach wdrażania LSR proces innowacji powinien przyczynić się do zwiększenia aktywności społeczeństwa do działań kreatywnych w tworzeniu nowych ról i relacji, a także w wykorzystaniu dostępnych lokalnych zasobów i środków i przyczynić się do rozwoju partnerstw i sieciowania. Będzie to możliwe dzięki zmianom w relacjach społecznych i wykorzystaniu zaplanowanych przez nas programów aktywizujących. Mamy pełną świadomość, że proces stymulacji rozwoju innowacji społecznych wymaga działań wynikających z obserwacji i potrzeb zmian pragmatycznych, z inspiracji spontanicznych i oddolnych ruchów ludzi indywidualnych i zaangażowanych czy odpowiedzialnych grup społecznych, dlatego w ramach operacji własnej przewidzieliśmy realizację projektu sieciującego lokalne podmioty wokół przygotowania i wspólnej promocji produktów turystycznych.

4. INFORMACJA O REALIZACJI OPERACJI WŁASNYCH I OPERACJI REALIZOWANYCH W PARTNERSTWIE.

W ramach LSR przewidzieliśmy 2 operacje własne i jeden projekt partnerski międzynarodowy, które mają wspierać realizację LSR, celów i przedsięwzięć oraz przyczynić się do budowania partnerstw i sieciowania podmiotów wokół utworzenia spójnych i wspólnych produktów turystycznych opartych o zaplanowaną, partnerską promocję.

Operacja własna – aktualizacja katalogu zasobów lokalnych i włączenie nowych podmiotów w szlak produktów lokalnych, który został stworzony w perspektywie finansowej 2014-2020 wraz z budowaniem partnerstwa w celu utrzymania i aktualizacji katalogu

Operacja własna – podejmowanie partnerstw i rozwój sieci branż i organizacji kluczowych dla turystyki obszaru w oparciu o zdiagnozowane zasoby lokalne.

Operacja będzie miała na celu utworzenie sieci współpracy podmiotów gospodarczych i podmiotów z innych sektorów działających w obszarze turystyki i rekreacji w celu wdrażania nowych pomysłów opartych na partnerstwie, lokalnych zasobach historycznych i kulturowych, w tym przygotowania wspólnej platformy promocji.

Projekt partnerski międzynarodowy – projekt będzie realizowany w zawiązanym partnerstwie z organizacjami z powiatu Dachau w Niemczech i będzie miała na celu poznanie dobrych praktyk i wymianę doświadczeń w zakresie wykorzystania zasobów historyczno – kulturowych do zbudowania partnerskich i spójnych ofert turystycznych wraz z wykorzystaniem odpowiednich kanałów promocji tych ofert w oparciu o sieciowanie i partnerstwo.

VIII. PLAN DZIAŁANIA

Lokalna Grupa Działania „Dolina Soły” planuje przeprowadzić w formie: konkursów (przedsięwzięcia: I.1, I.2, I.3, II.1, II.2, III.1, III.2, IV.1.), operacji w partnerstwie (przedsięwzięcia: I.3, II.1, III.1, III.2, IV.1.), projektów partnerskich (przedsięwzięcia: II.2, III.1) oraz operacji własnych (przedsięwzięcie II.1, II.2).

Wszystkie cele zostały zaplanowane w całości do realizacji do roku 2028. Plan działania został opracowany przez LGD w taki sposób, by następujące po sobie nabory nie kolidowały ze sobą, aby zaplanowane przedsięwzięcia były możliwe do zrealizowania. W pierwszej kolejności zaplanowano przeprowadzenie naboru z zakresu inicjatyw związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego polskiej wsi, gdyż są to projekty, które prawdopodobnie nie będą wymagały dodatkowych pozwoleń, zgód czy innych dokumentów, których uzyskanie wymaga czasu. W dalszej kolejności planowane są nabory z zakresu podejmowania i rozwijania działalności gospodarczej, jest to zakres który na obszarze LGD „Dolina Soły” cieszy się dużą popularnością i zainteresowaniem. Przedsiębiorcy i osoby chcące założyć działalność gospodarczą stale kontaktują się ze Stowarzyszeniem z pytaniem o możliwość pozyskania środków stąd decyzja o jak najszybszym zaplanowaniu naborów z tego zakresu. Kolejne nabory będą planowane zgodnie z przypuszczalnym czasem pozyskiwania dokumentów, które pozwalałyby na ich sprawne przeprowadzenie.

W przypadku naborów z zakresu EFS + w planie działania zaplanowano najpierw powstanie mobilnego punktu informacji społecznej dla mieszkańców Doliny Soły, który będzie świadczył głównie usługi informacyjne w zakresie dostępności i możliwości korzystania z różnego rodzaju pomocy dla osób zagrożonych wykluczeniem i ich rodzin, a dopiero w dalszej kolejności nabory na przedsięwzięcia związane z centrum usług społecznych Doliny Soły. Harmonogram ten wynika z potrzeby pilnego zapewnienia dostępu do informacji o realizowanych przedsięwzięciach każdej zainteresowanej osobie, w szczególności tym zagrożonym wykluczeniem i ich rodzinom.

Przyjęty plan działania pozwala na osiągnięcie „kamieni milowych”, które zostały zaplanowane na poziomie:

PS WPR:

- ✓ do 30 czerwca 2026 r. wsparcie na wdrażanie LSR w ramach PS WPR zostanie udzielone w wysokości odpowiadającej 40% wartości określonej w § 5 ust. 2 pkt 1 umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność – założenia z planu działania osiągnięcie,
- ✓ do 31 grudnia 2027 r. wsparcie na wdrażanie LSR w ramach PS WPR nie zostanie udzielone w wysokości odpowiadającej 80% wartości określonej w § 5 ust. 2 pkt 1 umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

FEM:

- ✓ do 31 grudnia 2026 r. wsparcie na wdrażanie LSR w ramach programu regionalnego nie zostanie udzielone w wysokości odpowiadającej 80% wartości określonych w § 5 ust. 2 pkt 2 umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność,

- ✓ do 31 grudnia 2028 r. wsparcie na wdrażanie LSR w ramach programu regionalnego nie zostanie udzielone w wysokości odpowiadającej 100% wartości określonych w § 5 ust. 2 pkt 2 umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność.

Tabela 33 Formularz 2: Plan działania

CEL	lata	do 31.12.2024		do 31.12.2025		do 31.12.2026		do 31.12.2027		do 31.12.2028		do 31.12.2029		Program
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika następująco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika następująco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika następująco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika następująco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika następująco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika następująco	
C.1.	TURYSTYCZNA DOLINA SOŁY													
Przedsięwzięcie P.1.1 Rozwój działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług oświatowych Doliny Soły	P.1.1.1. Liczba przedsiębiorstw rozwiniętych dzięki wsparciu WPR w zakresie turystyki, rekreacji, usług oświatowych Doliny Soły	0 przedsiębiorstw	0%	5 przedsiębiorstw	50%	0 przedsiębiorstw	50%	5 przedsiębiorstw	100%	0 przedsiębiorstw	100%	0 przedsiębiorstw	100%	PS WPR EFRROW
Przedsięwzięcie P.1.2 Zakładanie działalności gospodarczej w zakresie turystyki, rekreacji, usług oświatowych Doliny Soły	P.1.2.1. Liczba utworzonych nowych przedsiębiorstw w zakresie turystyki, rekreacji, usług oświatowych Doliny Soły	0 przedsiębiorstw	0%	9 przedsiębiorstw	50%	0 przedsiębiorstw	50%	9 przedsiębiorstw	100%	0 przedsiębiorstw	100%	0 przedsiębiorstw	100%	PS WPR EFRROW
Przedsięwzięcie P.1.3 Rozwój oferty turystycznej, w szczególności w zakresie turystyki industrialnej, historycznej Doliny Soły	P.1.3.1. Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	0 obiektów	0%	0 obiektów	0%	3 obiekty	100%	0 obiektów	100%	0 obiektów	100%	0 obiektów	100%	FEW EFRR
	P.1.3.2. Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	0 osób	0%	0 osób	0%	7500 osób	100%	0 osób	100%	0 osób	100%	0 osób	100%	FEW EFRR
	P.1.3.3. Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	0 sztuk	0%	0 sztuk	0%	3 sztuk	100%	0 sztuk	100%	0 sztuk	100%	0 sztuk	100%	FEW EFRR
Wskaźnik rezultatu W.1.1	W.1.1.1. Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich (przedsięwzięcie P.1.1)	0 osób		5 osób		0 osób		5 osób		0 osób		0 osób		PS WPR EFRROW
Wskaźnik rezultatu W.1.2	W.1.2.1. Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich (przedsięwzięcie P.1.2)	0 osób		9 osób		0 osób		9 osób		0 osób		0 osób		PS WPR EFRROW
Wskaźnik rezultatu W.1.3	W.1.3.1. liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (przedsięwzięcie P.1.3)	0 osób		0 osób		7500 osób		0 osób		0 osób		0 osób		FEW EFRR

C.2.		AKTYWNA PRZYSZŁOŚĆ DOLINY SOŁY												
Przedsięwzięcie P.2.1 Tereny przyjazne mieszkańcom i turystom Doliny Soły	P.2.1.1. Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów małej infrastruktury objętych wsparciem	0 obiektów	0%	8 obiektów	57%	0 obiektów	57%	6 obiektów	100%	0 obiektów	100%	0 obiektów	100%	PS WPR EFRROW
	P.2.2.1. Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	0 obiektów	0%	0 obiektów	0%	4 obiekty	57%	3 obiekty	100%	0 obiektów	100%	0 obiektów	100%	FEW EFRR
Przedsięwzięcie P.2.2 Rozwój infrastruktury kulturalnej Doliny Soły	P.2.2.2 Liczba instytucji kultury objętych wsparciem	0 sztuk	0%	0 sztuk	0%	4 sztuki	57%	3 sztuki	100%	0 sztuk	100%	0 sztuk	100%	FEW EFRR
	P.2.2.3. Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	0 osób	0%	0 osób	0%	18000 osób	57%	13500 osób	100%	0 osób	100%	0 osób	100%	FEW EFRR
	P.2.2.4. Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	0 sztuk	0%	0 sztuk	0%	4 sztuki	57%	3 sztuki	100%	0 sztuk	100%	0 sztuk	100%	FEW EFRR
Wskaźnik rezultatu W.2.1	W.2.1.1. Łączenie obszarów wiejskich w Europie: odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR (przedsięwzięcie P.2.1)	0 osób		11000 osób		0 osób		9000 osób		0 osób		0 osób		PS WPR EFRROW
Wskaźnik rezultatu W.2.2	W.2.2.1. Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (przedsięwzięcie P.2.2.)	0 osób		0 osób		18000 osób		13500 osób		0 osób		0 osób		FEW EFRR

C.3.	Z PRZESZŁOŚCIĄ W PRZYSZŁOŚĆ W DOLINIE SOŁY													
Przedsięwzięcie P. 3.1 Inicjatywy z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego Doliny Soły	P.3.1.1. Liczba inicjatyw związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego polskiej wsi	0 sztuk	0%	3 sztuki	30%	4 sztuki	70%	0 sztuk	70%	3 sztuki	100%	0 sztuk	100%	PS WPR EFRROW
	P.3.1.2. Liczba inicjatyw związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego polskiej wsi	0 sztuk	0%	1 sztuka	100%	0 sztuk	100%	0 sztuk	100%	0 sztuk	100%	0 sztuk	100%	PROO
	P.3.1.3. Liczba inicjatyw związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego polskiej wsi	0 sztuk	0%	1 sztuka	100%	0 sztuk	100%	0 sztuk	100%	0 sztuk	100%	0 sztuk	100%	Program Fundusz Młodzieżowy
Przedsięwzięcie P. 3.2 Ochrona i opieka nad zabytkami Doliny Soły	P.3.2.1. Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	0 obiektów	0%	0 obiektów	0%	1 obiekt	100%	0 obiektów	100%	0 obiektów	100%	0 obiektów	100%	FEW EFRR
	P.3.2.2. Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem	0 sztuk	0%	0 sztuk	0%	1 sztuka	100%	0 sztuk	100%	0 sztuk	100%	0 sztuk	100%	FEW EFRR
	P.3.2.3. Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	0 osób	0%	0 osób	0%	3000 osób	100%	13500 osób	100%	0 osób	100%	0 osób	100%	FEW EFRR
	P. 3.2.4. Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	0 sztuk	0%	0 sztuk	0%	1 sztuka	100%	0 sztuk	100%	0 sztuk	100%	0 sztuk	100%	FEW EFRR
Wskaźnik rezultatu W.3.1	W.3.1.1. Łączenie obszarów wiejskich w Europie: odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR (przedsięwzięcie P.3.1)	0 osób		2000 osób		1000 osob		0 osób		3000 osób		0 osób		PS WPR EFRROW
Wskaźnik rezultatu W.3.1	W.3.1.2. Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom (przedsięwzięcie P.3.1)	50 osób		0 osób		400 osób		0 osób		0 osób		0 osób		PS WPR EFRROW
Wskaźnik rezultatu W.3.2	W.3.2.1. Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (przedsięwzięcie P.3.2.)	0 osób		0 osób		30000 osób		0 osób		0 osób		0 osób		FEW EFRR

C.4.	BEZPIECZNA DOLINA SOLY													
Przedsięwzięcie P.4.1 Centrum usług społecznych Doliny Soły	P.4.1.1. Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	0 osób	0%	0 osób	0%	50 osób	100%	0 osób	100%	0 osób	100%	0 osób	100%	FEW EFS+
	P.4.1.2. Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	0 osób	0%	0 osób	0%	40 osób	100%	0 osób	100%	0 osób	100%	0 osób	100%	FERS
	P.4.1.3. Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	0 osób	0%	0 osób	0%	50 osób	100%	0 osób	100%	0 osób	100%	0 osób	100%	FEW EFS+
	P.4.1.4. Wspierane strategie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	0 sztuk	0%	0 sztuk	0%	2 sztuki	100%	0 sztuk	100%	0 sztuk	100%	0 sztuk	100%	FEW EFS+
	P.4.1.5. Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej	0 sztuk	0%	0 sztuk	0%	25 sztuk	100%	0 sztuk	100%	0 sztuk	100%	0 sztuk	100%	FEW EFS+
Wskaźnik rezultatu W.4.1	W.4.1.1. Liczba podmiotów, które rozszerzyły ofertę (przedsięwzięcie P.4.1) wsparcia lub podniosły jakość oferowanych usług	0 podmiotów		2 podmioty		0 podmiotów		0 podmiotów		0 podmiotów		0 podmiotów		FEW EFS+
Wskaźnik rezultatu W.4.1	W.4.1.2. Liczba osób dorosłych, które nabyły kwalifikacje po ukończeniu programu (przedsięwzięcie P.4.1)	0 osób		0 osób		40 osób		0 osób		0 osób		0 osób		FERS

IX. PLAN FINANSOWY

Tabela 34 Formularz 3 Budżet LSR

PLANOWANA WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW NA WDRAŻANIE LSR I ZARZĄDZANIE LSR				
Zakres wsparcia	Program/Fundusz			Środki ogółem (EUR)
	PS WPR	EFRR*	EFSD**	
Wdrażanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 2021/1060)	€ 2 750 000,00	€ 1 152 227,00	€ 529 401,00	€ 4 431 628,00
Zarządzanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 2021/1060)	€ 612 500,00	€ 93 422,00	€ 93 422,00	€ 799 344,00
Razem	€ 3 362 500,00	€ 1 245 649,00	€ 622 823,00	€ 5 230 972,00
* Wysokość środków danego funduszu na RLKS dostępnych dla LGD w danym województwie będzie wyższa o wartość wkładu krajowego, którego procentowy udział w tej kwocie jest określony dla danego FEW.				
** W wierszu odpowiadającemu danemu EFSD, z którego LSR nie będzie finansowana, należy wstawić wartość „0”.				

Budżet Lokalnej Strategii Rozwoju składa się z następujących funduszy:

- ✓ Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
- ✓ Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
- ✓ Europejskiego Funduszu Społecznego Plus

Dodatkowo zaplanowano inne potencjalne źródła finansowania przedsięwzięć wynikających z LSR:

- ✓ Rządowy Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich – Priorytet 1a
- ✓ Program Fundusz Młodzieżowy Priorytet 2. Organizacje młodzieżowe w życiu publicznym
- ✓ Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) Priorytet I - umiejętności, 1.09 Rozwój kompetencji cyfrowych

Ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich będą finansowane następujące cele:

- ✓ Cel I Turystyczna przyszłość Doliny Soły (przedsięwzięcie P.1.1., P.1.2)
- ✓ Cel II Aktywna przyszłość Doliny Soły (przedsięwzięcie P.2.1.)
- ✓ Cel III Z przeszłością w przyszłość w Dolinie Soły (przedsięwzięcie P.3.1.)

Ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będą finansowane następujące cele:

- ✓ Cel I Turystyczna przyszłość Doliny Soły (przedsięwzięcie P.1.3.)
- ✓ Cel II Aktywna przyszłość Doliny Soły (przedsięwzięcie P.2.2.)
- ✓ Cel III Z przeszłością w przyszłość w Dolinie Soły (przedsięwzięcie P.3.2.)

Ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus będą finansowane następujące cele:

- ✓ Cel IV Bezpieczna przyszłość w Dolinie Soły (przedsięwzięcie P.4.1.)

W przypadku pozyskania środków Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich – Priorytet 1a będą finansowane działania wspomagające realizację celu:

✓ Cel III Z przeszłością w przyszłość w Dolinie Soły (przedsięwzięcie P.3.1.)

W przypadku pozyskania środków Programu Fundusz Młodzieżowy Priorytet 2. Organizacje młodzieżowe w życiu publicznym będą finansowane działania wspomagające realizację celu:

✓ Cel III Z przeszłością w przyszłość w Dolinie Soły (przedsięwzięcie P.3.1.)

W przypadku pozyskania środków Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) Priorytet I - umiejętności, 1.09 Rozwój kompetencji cyfrowych będą finansowane działania wspomagające realizację celu:

✓ Cel IV Bezpieczna przyszłość w Dolinie Soły (przedsięwzięcie P.4.1.)

Potencjalne źródła finansowania są uzasadnione stwierdzonymi potrzebami, zakresem wsparcia wskazanym w LSR. Projekt zakładany do realizacji z Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich – Priorytet 1a odpowiada na potrzeby związane z niewystarczającą ofertą aktywizującą seniorów, oraz ograniczony, zdominowany przez stałych odbiorców dostęp do oferty. Projekt realizowany z tych funduszy pozwoliłby Stowarzyszeniu LGD „Dolina Soły” na wykorzystanie potencjału, jaki przedstawiają prężnie działający lokalni liderzy oraz spora liczba stowarzyszeń w celu aktywizacji seniorów w zakresie kultury, dziedzictwa, ze szczególnym uwzględnieniem budowania sieci współpracy oraz pobudzania osób nieaktywnych. Projekt zakładany do realizacji ze środków Programu Fundusz Młodzieżowy Priorytet 2. Organizacje młodzieżowe w życiu publicznym pozwoliłyby przy pomocy mieszkańców, którzy posiadają duży potencjał kulturowy (np. artyści, zespoły, rękodzielnicy) dopasować oferty skierowane do młodzieży dostosować do ich potrzeb i trendów, działanie to pozwoliłoby na aktywizację młodzieży na terenie LGD „Dolina Soły”. Ostatni dodatkowy fundusz, który Stowarzyszenie starałoby się pozyskać to środki z Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) Priorytet I - umiejętności, 1.09 Rozwój kompetencji cyfrowych. Środki te byłyby przeznaczone na wsparcie seniorów w zakresie ograniczenia wykluczenia cyfrowego oraz pozwoliłyby na uzyskanie wiedzy, w jaki sposób dostosować oferty do możliwości cyfrowych seniorów, pozwoliłoby to na ograniczenie wykluczenia cyfrowego seniorów na obszarze objętym LSR.

Tabela 35 Formularz 4: Plan wykorzystania budżetu LSR

fundusz	środki zakontraktowane (w Euro) do:													
	31.12.2024		31.12.2025		30.06.2026		31.12.2026		31.12.2027		31.12.2028		31.12.2029	
	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystani a budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystani a budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystani a budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystani a budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystani a budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystani a budżetu LSR
EFROW	€ -	0%	€ 1 361 000,00	49%			€ 2 571 500,00	94%	€ 2 750 000,00	100%	€ 2 750 000,00	100%	€ 2 750 000,00	100%
EFS+	€ -	0%	€ 224 401,00	42%			€ 529 401,00	100%	€ 529 401,00	100%	€ 529 401,00	100%	€ 529 401,00	100%
EFRR	€ -	0%	€ -	0%			€ 1 042 227,00	90%	€ 1 152 227,00	100%	€ 1 152 227,00	100%	€ 1 152 227,00	100%
PROO	€ -	0%	€ 50 000,00	100%			€ 50 000,00	100%	€ 50 000,00	100%	€ 50 000,00	100%	€ 50 000,00	100%
Program Fundusz Młodzieżowy	€ -	0%	€ 27 000,00	100%			€ 27 000,00	100%	€ 27 000,00	100%	€ 27 000,00	100%	€ 27 000,00	100%
FERS	€ -	0%	€ -	0%			€ 110 000,00	100%	€ 110 000,00	100%	€ 110 000,00	100%	€ 110 000,00	100%
RAZEM	€ -	0%	€ 1 662 401,00	36%			€ 4 330 128,00	94%	€ 4 618 628,00	100%	€ 4 618 628,00	100%	€ 4 618 628,00	100%

X. MONITORING I EWALUACJA

Prowadzenie monitoringu i ewaluacji LSR w całym okresie jej wdrażania oraz funkcjonowania LDG jest niezbędne do sprawdzenia, czy uda się osiągnąć założone cele oraz czy LGD prowadzi działalność w sposób właściwy. Funkcjonowanie LGD będzie na bieżąco monitorowane i poddawane badaniom ewaluacyjnym, po to aby zapewnić stałe podnoszenie jakości i efektywności podejmowanych działań. Ocena umożliwi określenie czy LSR jest wdrażana w sposób prawidłowy, a jej realizacja przebiega zgodnie z przyjętymi założeniami oraz czy sposób działania LGD zapewnia wypełnianie wszystkich nałożonych na nie zadań. Monitoring i ewaluacja są niezbędne do zapewnienia prawidłowego wydatkowania środków publicznych i odpowiedniego reagowania na zmieniające się realia społeczno-gospodarcze. Zadania w zakresie monitoringu i ewaluacji będą realizowane przez:

- ✓ pracowników biura LGD,
- ✓ Zarząd LGD,
- ✓ podmiot zewnętrzny.

Główne elementy podlegające badaniom monitoringu:

- ✓ harmonogram ogłaszania konkursów,
- ✓ wskaźniki realizacji LSR,
- ✓ budżet LGD,
- ✓ wskaźniki w planie komunikacji,
- ✓ praca biura LGD,
- ✓ praca Rady LGD.

LGD planuje prowadzić monitoring w sposób ciągły i systematyczny, tak aby móc dokonać analizy danych ilościowych i jakościowych, które pozwolą na ocenę aktualnego stanu realizacji LSR.

Tabela 36 Elementy podlegające monitoringowi

Elementy poddane badaniu	Wykonawca badania	Źródła danych i metody ich zbierania	Czas i okres dokonywania pomiaru	Analiza i ocena danych
Harmonogram ogłaszania konkursów	Biuro LGD	Rejestr ogłoszonych konkursów	Na bieżąco przez cały okres wdrażania LSR	Zgodność ogłaszania konkursów z harmonogramem konkursów
Wskaźniki realizacji LSR (EFROW, EFRR, EFS+)	Biuro LGD	Dane zebrane z przeprowadzonych konkursów (sprawozdania beneficjentów), analizy własne pracowników biura	Na bieżąco przez cały okres wdrażania LSR, sporządzenie raportów kwartalnych publikowanych na stronie LGD	Stopień realizacji wskaźników i osiągnięcia celów
Budżet LGD	Biuro LGD	Rejestr danych prowadzony przez biuro LGD, Raporty z instytucji wdrażającej	Na bieżąco przez cały okres wdrażania LSR, sporządzenie raportów kwartalnych publikowanych na stronie LGD	Stopień wykorzystania środków finansowych w odniesieniu do środków zakontraktowanych

Wskaźniki w planie komunikacji	Biuro LGD	Raporty ewaluacyjne	Na bieżąco, przez cały okres wdrażania LSR, sporządzenie raportów kwartalnych publikowanych na stronie LGD	Poprawność i efekty zaplanowanych działań komunikacyjnych oraz poziom ich realizacji
Praca biura LGD	Zarząd LGD, Kierownik biura LGD	-Kierownik biura LGD sporządza co pół roku opinie poszczególnych pracowników co do wypełniania przez nich obowiązków służbowych -Kierownik biura oceniany jest przez Zarząd LGD co do wypełniania bieżących obowiązków służbowych -Pracownicy merytoryczni będą również oceniani przez Beneficjentów poprzez ankietę monitorującą przebieg konsultacji, szkoleń i spotkań aktywizacyjnych	Ocena będzie następować dwa razy do roku (czerwiec, grudzień)	Ocena pracy pracowników biura: -rzetelne i terminem wypełnianie obowiązków wskazanych w umowie, -realizacja LSR zgodnie z zapisami, -jakość udzielanych konsultacji i kontakt z beneficjentami, -przestrzeganie wewnętrznych regulaminów obowiązujących w biurze
Praca Rady LGD (organ decyzyjny)	Zarząd LGD	-Rada sporządza sprawozdanie merytoryczne z bieżącej działalności i przedstawia raz do roku do zaopiniowania do zespołu ds. ewaluacji i monitoringu,	Ocena będzie następować raz do roku w miesiącu styczniu za rok poprzedzający	Ocena pracy Rady LGD - rzetelne i terminowe wypełnianie obowiązków wskazanych w umowie, - realizacja LSR zgodnie z harmonogramem, - uczestnictwo w posiedzeniach, - przestrzeganie regulaminu pracy Rady

Badaniom ewaluacyjnym będzie podlegać funkcjonowanie LGD, jak i wdrażanie LSR. Ewaluacja będzie przeprowadzana na podstawie następujących kryteriów:

- ✓ trafności, czyli w jakim stopniu przyjęte cele odpowiadają występującym potrzebom,
- ✓ efektywności, czyli stosunku poniesionych nakładów do uzyskanych rezultatów,
- ✓ skuteczności, czyli do jego stopnia cele zdefiniowane na etapie programowania zostały osiągnięte,
- ✓ użyteczności, czyli do jakiego stopnia oddziaływanie LSR odpowiada potrzebom beneficjentów,
- ✓ trwałości, czyli czy uprzednio zaplanowane pozytywne efekty będą nadal widoczne po zakończeniu interwencji.

Główne elementy podlegające badaniom ewaluacji:

- ✓ harmonogram ogłaszania konkursów,

- ✓ cele i wskaźniki określone w LSR,
- ✓ budżet LGD,
- ✓ skuteczność promocji i aktywizacji społeczności lokalnej,
- ✓ efektywność realizacji LSR,

LGD planuje przeprowadzić następującą ewaluację :

- ✓ ewaluacja okresowa (mid-term), która przeprowadzona jest w trakcie trwania wdrażania LSR – nastąpi w 2026 roku i będzie miała na celu dostarczenie informacji w jakim stopniu zrealizowano zakładane wskaźniki,
- ✓ ewaluacja końcowa (ex-post), która zostanie przeprowadzona po zakończeniu realizacji LSR, tj. w 2029 r. Ewaluacja ta będzie miała na celu ocenę skuteczności i efektywności wdrażania LSR, jej trafność i użyteczność.
- ✓ ewaluacja zewnętrzna– ewaluację zewnętrzną powinien przeprowadzić zewnętrzny ewaluator. Realizacja badania odbywa się jednokrotnie – w 2029 r. Ewaluacja zewnętrzna dotyczyć będzie co najmniej następujących obszarów badawczych:
 - ocena wpływu na kapitał społeczny
 - przedsiębiorczość
 - turystyka i dziedzictwo kulturowe
 - ocena funkcjonowania LGD
 - ocena procesu wdrażania
 - wartość dodana podejścia LEADER

Informacje uzyskane z ewaluacji i monitoringu zostaną wykorzystane do zwiększania wiedzy na temat stanu realizacji LSR oraz funkcjonowania LGD. Uwagi i wnioski z procesu ewaluacji zostaną zaprezentowane na Walnym Zebraniu Członków, które w formie uchwały podejmie decyzje w sprawie ich wykorzystania do aktualizacji LSR, usprawnienia pracy biura oraz organów LGD, jak i funkcjonowania stowarzyszenia.

Tabela 37 Elementy podlegające ewaluacji

Elementy poddane badaniu	Wykonawca badania	Źródła danych i metody ich zbierania	Czas i okres dokonywania pomiaru	Analiza i ocena danych
Harmonogram ogłaszania konkursów	Biuro LGD	Rejestr ogłoszonych konkursów	Termin realizacji pomiaru: I kwartał roku następującego po roku badanym Okres pomiaru: ocena roczna w latach 2024- 2029	Ocena zgodności ogłaszanych i realizowanych projektów z harmonogramem konkursów
Cele i wskaźniki określone w LSR (EFROW, EFRR, EFS+)	Biuro LGD	Ankiety beneficjentów, sprawozdania beneficjentów	Termin realizacji pomiaru: I kwartał roku następującego po okresie badanym Okres pomiaru: ocena dwuletnia w latach 2024- 2029	Ocena stopnia realizacji poszczególnych celów i wskaźników
Budżet LGD	Biuro LGD	Rejestr danych prowadzony przez biuro LGD, Raporty z instytucji wdrażającej	Termin realizacji pomiaru: miesiąc następującego po kwartale badanym Okres pomiaru: ocena kwartalna	Ocena zgodności wydatkowanych środków finansowych na poszczególne zadania
Skuteczność promocji i aktywizacji społeczności lokalnej	Biuro LGD	Badania ankietowe wśród mieszkańców, bezpośrednie rozmowy z mieszkańcami	Termin realizacji pomiaru: I kwartał roku następującego po roku badanym Okres pomiaru: ocena roczna w latach 2024- 2029	Powszechność dokumentu LSR na obszarze LGD, opinia społeczności lokalnej nt. wdrażania LSR
Efektywność realizacji LSR	Podmiot zewnętrzny	Badania ankietowe mieszkańców, wyniki ankiet beneficjentów, wywiady z członkami LGD	Termin realizacji pomiaru: II połowa 2026 Okres pomiaru: 2024-2029 III kwartał 2029 r. Okres pomiaru: 2024 -2029	Ocena efektywności realizacji LSR, w tym osiągnięcia przyjętych celów i wskaźników – raport z badania ewaluacyjnego ex-post

Spis tabel:

Tabela 1 Liczba członków LGD z podziałem na sektory	5
Tabela 2 Zestawienie dokumentów regulujących funkcjonowanie LGD	7
Tabela 3 Liczba mieszkańców LGD z podziałem na gminy	10
Tabela 4 Liczba mieszkańców LGD z podziałem na płeć, stan na 31.12.2020 oraz 31.12.2013	10
Tabela 5 Urodzenia, zgony, przyrost naturalny z podziałem na gminy na 1000 mieszkańców– stan na 31.12.2020	11
Tabela 6 Struktura wiekowa mieszkańców z podziałem na gminy– stan na 31.12.2020	13
Tabela 7 Metody i techniki wykorzystywane w partycypacyjnym procesie budowania LSR	25
Tabela 8 Powierzchnia gmin obszaru LGD	26
Tabela 9 Przynależność gmin obszaru do grup funkcjonalnych	28
Tabela 10 Przedstawienie infrastruktury w kontekście potrzeb	29
Tabela 11 Liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON z podziałem na sektory, stan na 31.12.2013 oraz 31.12.2020	29
Tabela 12 Liczba podmiotów wg niektórych form organizacyjno-prawnych – stan na 31.12.2020	29
Tabela 13 Liczba podmiotów wg niektórych form organizacyjno-prawnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców– stan na 31.12.2020	30
Tabela 14 Liczba podmiotów wg sekcji PKD– stan na 31.12.2020	30
Tabela 15 Wskaźnik przedsiębiorczości w przeliczeniu na 1000 mieszkańców– stan na 31.12.2020	31
Tabela 16 Liczba podmiotów wg liczby pracujących – stan na 31.12.2020	31
Tabela 17 Bezrobotni zarejestrowani w latach z podziałem na gminy	31
Tabela 18 Ludność w wieku produkcyjnym oraz bezrobotni z podziałem na gminy stan na 31.12.2020	32
Tabela 19 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej- stan na 31.12.2020	33
Tabela 20 Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności- stan na 31.12.2020	33
Tabela 21 Gminne instytucje kultury	36
Tabela 22 Turyści korzystający z noclegów na 1000 mieszkańców	37
-Tabela 23 Logika interwencji (cz. 1)	40
Tabela 24 Określenie grup docelowych	54
Tabela 25 Cele WPR 2023-2027 a przedsięwzięcia LSR	55
Tabela 26 Zakresy wsparcia LEADER a cele i przedsięwzięcia LSR	57
Tabela 27 Cele polityki w ramach EFRR, EFS+, Fundusz Spójności i EFMRA a wybrane przedsięwzięcia w LSR	58
Tabela 28 Spójność przedsięwzięć LSR a celami Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego „Małopolska 2030”	59
Tabela 29 Spójność Przedsięwzięć LSR a strategicznych dokumentów powiatowych i gminnych	60
Tabela 30 Logika interwencji cz.2 Powiązanie wyzwań- ich realizacji oraz określających ich wskaźników	71
Tabela 31 Formularz 1: Cele i przedsięwzięcia	80
Tabela 32 Powiązania/ sposoby odniesienia	83
Tabela 33 Formularz 2: Plan działania	89
Tabela 34 Formularz 3 Budżet LSR	93
Tabela 35 Formularz 4: Plan wykorzystania budżetu LSR	95
Tabela 36 Elementy podlegające monitoringowi	96
Tabela 37 Elementy podlegające ewaluacji	99

Wykaz literatury (forma klasyczna oraz elektroniczna)

1. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 26 czerwca 2021 r.
2. Plan Strategiczny Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027
3. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej
4. Strategie rozwoju gmin- członków LGD: Brzeszcze, Chelmek, Kęty, Oświęcim, Wieprz
5. Strategie rozwoju powiatów: Oświęcim, Wadowice
6. Sprawozdanie specjalne - Podejście LEADER i rozwój lokalny kierowany przez społeczność ułatwiają lokalne zaangażowanie, ale wciąż nie wykazano w dostatecznym stopniu ich dodatkowych korzyści. Bruksela 2022. Europejski trybunał Obrachunkowy
7. Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”
8. Strategia rozwoju kapitału społecznego 2030
9. Ewaluacja zewnętrzna małopolskich lokalnych strategii rozwoju LGD „Dolina Soły”
10. „Pomiar innowacyjności z perspektywy przedsiębiorstwa” – Paweł Łukasik Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Nowoczesne Systemy Zarządzania Instytut Organizacji i Zarządzania Zeszyt 12 (2017), nr 3 (lipiec-wrzesień) Wydział Cybernetyki ISSN 1896-9380, s. 83-94 Wojskowa Akademia Techniczna w Warszawie.
11. Serwis Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego (<https://www.rpo.malopolska.pl/FEM-2021-2027>)
12. GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start>
13. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, crfop.gdos.gov.pl/CR